

FGB

MAKRI

1 | 2023

DEPREM GERÇEĞİYLE YAŞAMAK

KAPAK KONUSU

FETHİYE'NİN DEPREM VE TSUNAMİ POTANSİYELİ

Başarılı Üye
D-MARİN
GÖCEK

Gezi Yazısı
BARSELONA

Geçmiş Zaman
Olur ki
TABELACI AZİZ

İÇİNDEKİLER

9
KAPAK
KONUSU

DEPREM GERÇEĞİYLE YAŞAMAK

31
ODADAN
HABERLER

SEKTÖRDEN
63

2023 YILI TURİZM
BEKLENTİLERİ

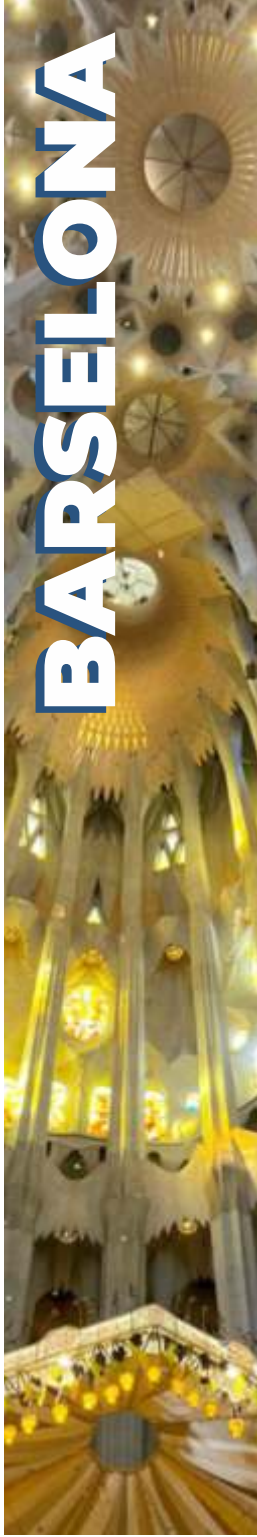
D MARIN GÖCEK

65
BAŞARILI
ÜYE

71
GEÇMİŞ
ZAMAN
OLUR Kİ

“Tabelacı Aziz”

BARCELONA

85
FETHİYE'YE
ÖZGÜ
LEZZETLER

ACI OT

ABDAL MUSA

79
GEZİ

87
KİTAP

www.fto.org.tr
www.makridergisi.com

 fethiyetso

 fethiyetso

 ftso1901

MAKRI

İmtiyaz Sahibi

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) ve
Fethiye Güç Birliği Turizm Tanıtım Ticaret Ltd.
Şti. (FGB) adına FTSO Yönetim Kurulu Başkanı
ve FGB Müdürler Kurulu Başkanı

Osman ÇIRALI

Yayın Kurulu

Süleyman KAYA
Uğur ÇAÇARON
Ezgi KULLUKÇU
Selda OĞUZ

Sorumlu Müdür

Süleyman KAYA

Genel Yayın Yönetmeni

Selda OĞUZ

Düzeltilen

Uğur ÇAÇARON

Kapak Fotoğrafı

Ümit BEKTAŞ

Kapak Tasarımı

Ergün TOS

Tasarım

tipitip.com

Yazışma Adresi

Taşyaka Mahallesi
144. Sokak No: 1/A Daire: 4
Fethiye / MUĞLA
Tel: 0252 612 84 81
Faks: 0252 612 84 82
info@fethiyegucbirligi.com

Baskı

Başak Matb. ve Tan. Hiz. Ltd. Şti.
T: 0312 397 16 17
www.basakmatbaa.com

FGB
FETHİYE GÜÇ BİRLİĞİ LTD. ŞTİ.

Fethiye Güç Birliği Turizm
Tanıtım Ticaret Limited Şirketi
bir Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası
Kuruluşudur.

Yayımlanan yazı ve ilanların sorumluluğu, adı geçen
yazar ve firmalara aittir.
Yayın kurulu yayımlanmasına karar verdiği yazıların
özüne dokunmaksızın kısaltma ve değişiklik
yapabilir.

Kemal HIRA
FTSO Meclis Başkanı

Değerli Üyelerimiz;

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş Pazarcık merkezli 7.7, Elbistan merkezli 7.6 büyüklüğünde 2 depremle sarsıldık. 9 saat arayla gerçekleşen depremlerde can kaybımız 50 bini aşarken, bazı kentlerimiz yerle bir oldu. Oluşan yıkım ve can kaybı yüreklerimizi yaktı. Deprem nedeniyle hayatını kaybedenlere Allahtan rahmet, yaralananlara acil şifa, yakınlarını ve sevdiklerini kaybedenlere ise başsağlığı diliyorum. Binlerce insanımızı kaybettiğimiz büyük Marmara Depremi'nin üzerinden henüz 24 yıl geçmişken, unuttuğumuz deprem gerçeği, bu büyük felaket ile bir kez daha gün yüzüne çıktı.

Depremi ilk saatlerinden itibaren Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası, siz değerli üyelerimizin de desteğiyle barınma, beslenme ve giyim gibi temel yaşam ihtiyaçlarını bölgeye göndermeye başladı. Kaymakamlığımız ve Belediyemizle işbirliği halinde Fethiye ve Seydikemerimize gelen depremzedelerimizin konaklama organizasyonuna destek olundu. Ayrıca ihtiyaçlarının karşılanması noktasında eldeki tüm imkânlar seferber edildi. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) öncülüğünde başlatılan konut kampanyasına da Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası olarak destek veriyor, üst birliğimizin 1 Milyar TL katkı sağlayarak başlattığı 'El Verin Ev Yapalım' kampanyasına, Fethiye ve Seydikemer iş dünyamızın ve hayırsever vatandaşlarımızın da katılımını bekliyoruz.

1'inci derece deprem riski taşıyan bölgemizin bu büyük afetten çıkaracağı çok büyük dersler var. 1957 yılının Nisan ayında çifte

depremle sarsılan bölgemiz, bu tecrübeyi zaten yaşadı ve biliyor. Bu doğrultuda düşük katlı binalardan oluşan bir yapı stokumuz var. Ancak rakamlar, Kahramanmaraş merkezli depremlerde, 11 ilimizde yıkılan binaların büyük çoğunluğunun yapı denetim yönetmeliği yürürlüğe girmeden önce inşa edildiğini ortaya koyuyor. Fethiye'de yapı denetim yönetmeliği 2011 yılından sonra uygulamaya geçti. Binalarımızın yaklaşık yüzde 50'si yönetmelik doğrultusunda ortaya konulan kurallara göre inşa edildi. Rakamlar büyükşehirlerimize göre çok iyi olmakla birlikte, gönüllülük esasına göre eski yapıları yenilememiz ailelerimizin, sevdiklerimizin ve çocuklarımızın geleceğini gerçek anlamıyla sağlam temeller üzerine inşa etmek olacaktır.

Umuyorum ki bu acı tecrübe halkımız tarafından bir milat kabul edilecek. Fethiye ve Seydikemerimizi depreme hazırlamak noktasında devlet kurumlarımızdan üzerine düşenleri yapmasını, birlikte ve güçlü bir sesle talep etmeye devam edeceğiz. Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası olarak meclisimiz, yönetim organlarımız ve çalışanlarımız, üyelerimizin de gücünü arkasına alarak depremlerin afete dönüşmesini engelleyecek tüm faaliyetlere katkı sunmak için ellerinden gelen gayreti gösterecektir. Deprem mağdurlarının yaralarının en kısa sürede sarılmasını temenni ediyor, tüm üyelerimize ve okurlarımıza felaketlerden uzak, sağlıklı günler diliyorum.

Saygılarımla...

Osman ÇIRALI
FTSO Yönetim Kurulu Başkanı

Değerli Üyelerimiz; Sevgili Okuyucularımız;

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını kutladığımız 2023 yılını umutla karşıladık. Ancak 6 Şubat saat 4.17'den itibaren gündemimiz tamamen değişti. Kahramanmaraş merkezli 2 büyük deprem, hemen ardından Hatay'da yaşanan depremler, 11 ilimizde büyük yıkıma neden oldu. Daha depremin yaraları sarılamamışken deprem bölgelerindeki sel felaketleri de hepimizi derinden üzdü. Üst üste yaşanan felaketlerde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarına acil şifalar diliyorum. Rabbim ülkemize bir daha böyle felaketler yaşatmasın.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası olarak, felaketin ilk gününden itibaren üyelerimizin de desteğiyle deprem bölgelerindeki eksiklerin giderilmesi için seferber olduk. Üst kuruluşumuz Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) öncülüğünde depremzedelerimizin ihtiyaçlarına uygun olarak yardımların bölgeye gönderilmesini organize ettik. Felaketten etkilenen illere öncelikle battaniye, ısıtıcı, kuru gıda, temizlik, hijyen ürünleri, bebeklerin ihtiyaçlarına yönelik yardımlar ve konteyner gönderdik. Deprem bölgesine yönelik çağrılarımıza destek veren tüm üyelerimize ve vatandaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Bu süreçte bölgemize gelen depremzedeleri Fethiye ve Seydikemer'de ağırladık. Barınma başta olmak üzere ihtiyaçlarının giderilmesi için koordinasyon görevi üstlendik.

Muğla Odaları ve Borsası ile bir araya gelerek neler yapabileceğimizi değerlendirdik. Valimiz başkanlığında yapılan toplantıda kuru erzak ve kahvaltılık malzemelerden oluşan 20 bin Ramazan gıda kolisini Hatay'a göndermeye karar verdik. Bu kapsamda Odamızın her yıl düzenli olarak yaptığı Ramazan yardımlarını deprem bölgesine gönderdik.

Son olarak da TOBB öncülüğünde kalıcı

konutların yapılması için başlatılan "El ve Ev Yapalım" kampanyasına destek verdik.

Oda olarak bir taraftan yaralarımızın sarılmasına destek verirken diğer taraftan yaşananlardan ders çıkartılarak 1. derece deprem bölgesi olan Fethiye ve Seydikemer'de yapılması gerekenler için harekete geçtik. Valiliğimiz başta olmak üzere, Kaymakamlıklarımız önderliğinde belediyelerimiz, STK'larla temasa geçtik. Acilen eksikliklerimizi tamamlamalı ve en kötü senaryoyu düşünerek depreme hazır hale gelmeliyiz.

Bu kapsamda Odamızın sekreteryasını yürüttüğü Fethiye-Seydikemer Meslek Kuruluşları Güç Birliği Platformu'nun 2 Mart tarihinde yapılan toplantısında Muğla Acil Eylem Planı, olası deprem senaryoları, deprem öncesi ve sırasında yapılması gerekenler ele alındı. Meslek komiteleri müşterek toplantılarımızda da konuyla ilgili bilgi aldık.

Ayrıca Oda olarak Mahalle Afet Gönüllüleri Acil Müdahale Ekipleri (MAG AME) Fethiye Temsilciliği ile stratejik işbirliğine giderek Fethiye'nin mahalleler bazında afetlere hazırlanması için çalışma başlattık. Fethiye MAG ekibinin, eğitim ve koordinasyon merkezinin güçlendirilmesi amacıyla eğitim kulesine destek vereceğiz.

DEĞERLİ ÜYELERİMİZ;

Yüksek enflasyon ortamı devam ederken, deprem felaketi öncesinde alınan kararla ülkemiz seçim sürecine girdi. Ekonomide önümüzü görmekte zorlandığımız yeni bir süreç nedeniyle Odamızın, üyelerimizin sorunlarına sahip çıkarak, çözüm üretilmesine ilişkin sorumluluğu daha da arttı. Bu amaçla Oda olarak, sektörel ve bölgesel toplantılara ağırlık verdik.

Yamaç paraşütü kooperatifi temsilcileri ve

pilotların katılımıyla 20 Ocak'ta Odamızda gerçekleştirilen toplantıda, sektördeki son gelişmeler, 2023 turizm sezonuna ilişkin yapılabilecek iyileştirmeler ele alındı. Yamaç paraşütü sektöründeki arkadaşlarımızla çalışmalarımız devam ediyor.

Klima ve iklimlendirme sektör temsilcileri, 25 Ocak'ta Odamızda bir araya gelerek sorunlarını görüştü. Toplantıda kalifiye eleman eksikliği ve mesleki eğitimin önemi ön plana çıktı.

Yine Odamız ev sahipliğinde 1 Mart'ta gerçekleştirilen Turizm Sektörü İstişare Toplantısı'nda ise tanıtım faaliyetleri ile yaklaşan turizm sezonu öncesi yapılması gereken çalışmalar değerlendirildi.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın, 3 Mart'ta fiyat artışları ve depremi gerekçe göstererek domates ihracatına 14 Nisan 2023 tarihine kadar kısıtlama getirmesine Odamız adına mecis üyelerimizle birlikte basın açıklaması yaparak tepki gösterdik. Aniden alınan karar nedeniyle ihracata dönük yetiştirilen tonlarca domatesin çöpe gitmesi söz konusuydu. Nitekim sesimizi duyurmayı başardık ve kısıtlama kararı kaldırıldı.

Bölgemizin tanıtımı için çalışmalarımız aralıksız devam ediyor. Turizm Konseyi paydaşlarımızla birlikte bölgemizin uluslararası arenada tanıtılması amacıyla 11-15 Ocak tarihlerinde Hollanda Fuarına, 7-9 Mart tarihlerinde ise Berlin Uluslararası Turizm Fuarına katıldık.

Tanıtımla ilgili yaşanan sorunları ise Valimiz Orhan Tavlı başkanlığında 22 Mart'ta Muğla'da yapılan ve TGA yetkililerinin de katıldığı toplantıda dile getirdik.

RUSÇA DİL KURSU DESTEĞİ

Son yıllarda bölgemize ilgileri artan Rusya uyruklu yerleşik yabancılar ve turistlerle iletişimi kuvvetlendirmek amacıyla üyelerimizden gelen yoğun talep üzerine Rusça dil kursu organize ettik. Kurs ücretinin yüzde 30'luk dilimini Odamız karşılıyor. Başlangıç seviye Rusça dil kursu, 1'nci ve 2'nci grup eğitimleriyle devam ediyor. Kursu katılan FTSO üyeleri ve çalışanları 15 kişilik gruplar halinde Rusça öğreniyor.

VİZE OFİSİ SÖZÜMÜZÜ YERİNE GETİRDİK

Üyelerimizden en çok beğeni alan ancak pandemi nedeniyle ara vermek zorunda kaldığımız vize hizmetimizi söz verdiğimiz gibi yeniden başlattık. Söz verdiğimiz gibi vize

hizmetini bir adım daha ileriye götürerek 15 Mart 2023 tarihinde Odamız bünyesinde açtığımız vize ofisi hizmet vermeye başladı. Randevu usulü ile hafta içi her gün 09.00-17.00 saatlerinde hizmet veren vize ofisimizde, 09.00-16.00 saatleri arasında başvuru işlemleri, 09.00-17.00 saatleri arasında ise pasaport teslim etme işlemleri yapılıyor.

K BELGESİ HİZMETİ

Bölgemizdeki ticari hayatı kolaylaştırmak amacıyla hizmetlerine her geçen gün yenisini daha ekleyen Odamız, karayolu taşıma yapan araç sürücülerine yönelik sayısal takograf yetkilendirmesinin ardından, 22 Mart tarihi itibarıyla Odalar Birliği tarafından, nakliye sektörüne yönelik K belgesi için yetkilendirilmiş odalardan biri oldu.

ODAMIZIN KALİTELİ HİZMETLERİ BELGELENDİ

Odamız yine bu dönemde kaliteli hizmet sunarak üye memnuniyetini en üst düzeye çıkarmak için uyguladığı standartlardan tam not aldı. Türk Loydu Denetçisi Olcay Koca, tarafından 13-15 Şubat tarihlerinde gerçekleştirilen 3 günlük ISO 9001 VE ISO 10002 denetimlerinden başarıyla çıkararak kalite belgelerimiz yeniledi.

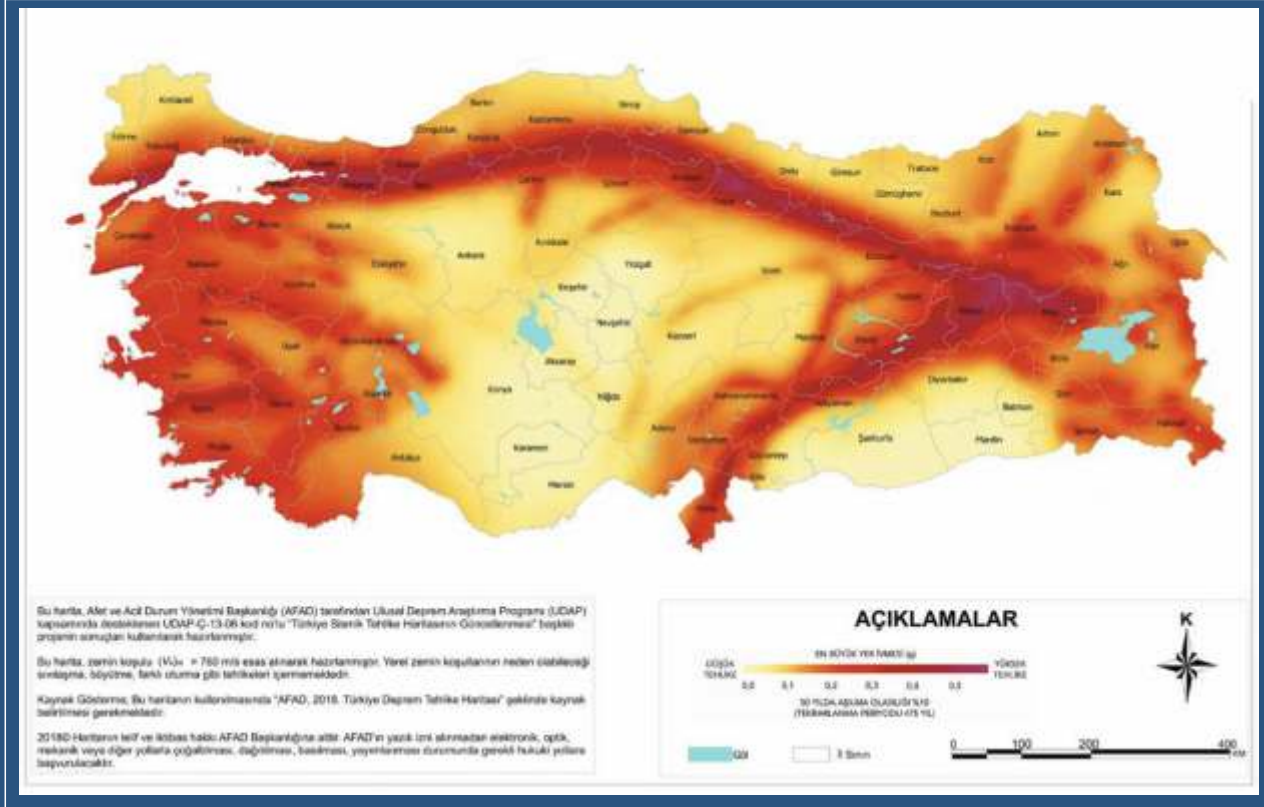
DEĞERLİ OKUYUCULARIMIZ,

Makri Dergimizin bu sayısında 6 Şubat'tan itibaren gündemin ilk sırasına yerleşen depremi dosya konusu olarak yer yönüyle ele aldık. Deprem felaketinin yaşandığı illerde incelemelerde bulunan İnşaat Mühendisleri Odası Muğla Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Levent Çimen ile konuyu yakından takip eden İnşaat Yüksek Mühendisi Melek Gözde Gürsoy uzmanlıkları açısından deprem felaketini ve ülkemizin yapı stoğu gerçeğini değerlendirirken, Jeofizik Yüksek Mühendisi Engin Erçetin 1. Derece deprem bölgesi olan Fethiyemizin depremselliğini işlediği yazısı ile dergimize katkıda bulundu. Dergimize görüşleri ve röportajlarıyla katkı veren herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

Saygılarımla,

KAPAK
KONUSU

DEPREM GERÇEĞİYLE YAŞAMAK

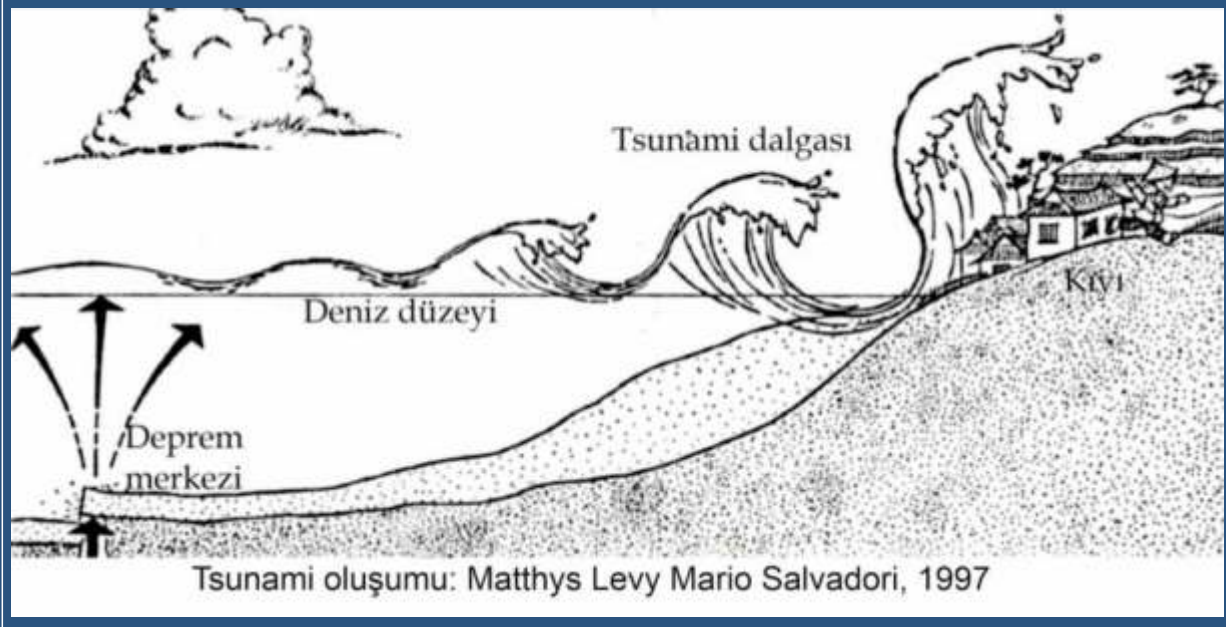
Fotoğrafta gördüğünüz Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından yayınlanan Türkiye Deprem Haritası, geçen 6 Şubat'ta Kahramanmaraş merkezli 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki 2 deprem sonrası, zihinlerimize kazınmış durumda. Fethiye ve Seydikemer haritada koyu kırmızı renkte görünüyor ancak bu görsel bölgemizin deprem riskini anlamamıza ve çevremize anlatmamıza yetmiyor. Üstelik ulusal televizyonlar ve basın yayın organlarında günlerce süren deprem yayınlarında üzerinde ciddiyetle durulan riskli bölgeler, reytingi yüksek büyükşehirlerdi. Bu nedenle bölgemize çok fazla dikkat çekilmedi.

Fethiye ve Seydikemer'in deprem riskini daha iyi anlamamız için Ege ve Akdeniz'de uzanan fay zonlarını dikkatlice incelememiz gerekiyor. Bölgemizin fay kesişim noktalarına yakınlığı, ayrıca tarihsel depremlerin sıklığı ve şiddeti, tüm bunlar yetmezmiş gibi bir de tsunami gerçeği, olası depremlerin afete dönüşme riskini büyük oranda artırıyor. Bu kadar yüksek risk barındıran bir coğrafyada yaşayan bizler için bir başka tehlike ise 1999 Marmara Depremi'nden sonra yaşandığı gibi Kahramanmaraş depremleri ve sonrasında ortaya çıkan felaketin, toplum hafızasından silinip gitmesi. Çünkü afet öncesi alınması gereken tedbirler, afet sırasında ve sonrasında yapılacak müdahaleler, ulusal kapsamda alınması gereken ortak kararlar çerçevesinde şekilleniyor. Ulus olarak sürekli yaşadığımız unutkanlık ve dikkatlerin topluca başka yere çevrilmesi, büyük risklerin göz ardı edilmesi-

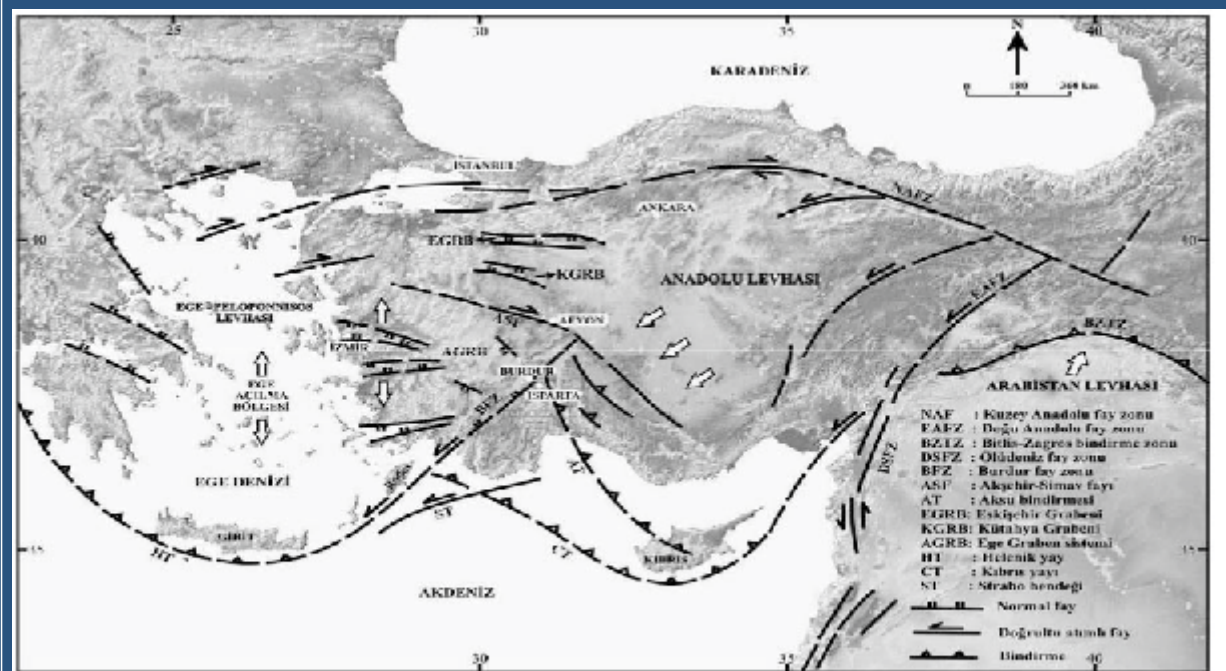
ne, afetlerin aynı bölgede sürekli tekrarlanmasına ya da farklı bölgelere belli aralıklarla yayılmasına neden oluyor.

Bilimsel araştırmalar, Fethiye ve Seydikemer'in tarih boyunca Ege ve Akdeniz'i ikiye ayıracak şekilde Yunanistan'ın güneyinden Türkiye'ye uzanan Helenik Yay (Helen Yayı) üzerinde meydana gelen depremlerden sıkça etkilendiğini gözler önüne seriyor. Aktif deprem ve volkan üreten bir tektonik alan olarak tanımlanan Helen Yayı boyunca Afrika Levhası, Ege Denizi'nin altına dalıyor. Bilim adamları, bu bölgede depremlerin 9 büyüklüğüne ulaşabileceğini belirtiyor. Türkiye coğrafyasında 9 büyüklüğünde deprem üretebilecek başka bir fay hattı yok. Bu durum karşılaşılabileceğimiz büyük tehlikeyi gözler önüne seriyor, ancak bununla da bitmiyor. Araştırmalar, Helen Yayı gibi deniz dibindeki

dalma-batma zonları üzerinde meydana gelen kırılma hareketinin, yer kabuğuna aşağı ve yukarı yönlü ani hareketler vererek dev tsunamiler oluşturabileceğini ortaya koyuyor. Sismik deniz dalgaları olarak adlandırılan tsunamiler, dalga boyunun geniş olması sebebiyle tek bir dalganın kıyıya ulaşması şeklinde değil, deniz seviyesinin oldukça geniş bir alanı etkileyecek biçimde yükselmesi şeklinde oluşuyor. Tarihsele kaynaklar, Ege ve Akdeniz'de büyük tsunamilerin geçmişte birçok defa meydana geldiğini gösteriyor. Bu tsunamilerden bilimsel ölçümlerle tespit edilebilenler M.S.365 ve 1303 yılında meydana gelen depremler sonrası oluşan tsunamiler olarak kayıtlarda yer alıyor.

Üstelik bölgemizi etkileyebilecek şiddette deprem üretebilecek tek büyük fay zonu Helen Yayı da değil. AFAD tarafından hazırlanan 'Muğla İli Fethiye İlçesi Afet Tehlike Analizi' raporunda yer alan alttaki fotoğrafta görüldüğü gibi Helen Yayı, Fethiye Körfezi'ne çok yakın bir noktada Kıbrıs Yayı ile kesişiyor.

Şekil 5 Türkiye ve Yakın Çevresini Etkileyen Belli Başlı Aktif Tektonik Yapılar (McClusky ve diğ. 2000'den değiştirilerek).

Muğla Valiliği'nde İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü Muğla İli Fethiye İlçesi Afet Tehlike Analizi raporundan alınmıştır.

Fethiye ve çevresini etkileyen tarihsel depremler ve tsunamilere dikkatle bakınca bilim dünyasının ortaya koyduğu afet senaryosunun belli aralıklarla defalarca yaşandığını söylemek mümkün. Fethiye 1957 yılının 24 ve 25 Nisan tarihlerinde büyüklüğü 7,8 ve 7,4 olan 2 büyük depremle sarsıldı. Fethiye merkezinde çok şiddetli hissedilen depremlerde can kaybı, yerel yönetimin erken uyarısıyla asgariye indirildi ancak yıkımın boyutu büyük oldu. Fethiye'nin farklı noktalarındaki deprem evleri, bize 1957 yılından miras olarak hala ayakta duruyor ve kullanılıyor. Ancak ulusal sorunumuz olan 'unutkanlık' bu depremin ardından kendini göstermiş durumda. Özellikle genç nesil, 1957 depremine ilişkin çok az şey biliyor. Felaketi yaşayanlar ve bilenler ise birer birer aramızdan ayrılıyor. Dünyanın her yerinde büyük felaketler anıtlarla, müzelerle yaşatılıyor ve yeni nesillere aktarılıyor ancak böyle bir kültürümüz yok. Fethiye'de yüksek katlı yoğun yapılaşmanın nerelerde topladığına baktığımızda ise depreme karşı bilimsel bakışımızın da hiçbir

zaman var olmadığını kolayca ifade etmek mümkün. Hatta yan yana getirilen eski ve yeni Fethiye fotoğraflarında ortaya çıkan olumsuz tablo, tüm dünyaya kötü örnek olarak gösterilebilir.

Fethiye'de kayıtlara geçen bir önceki büyük deprem ise bizleri 1851 yılına götürüyor. Meğri Depremi olarak tarihe not düşülen büyük sarsıntının, eski adı 'Meğri' olan Fethiye'de büyük yıkıma neden olduğu Osmanlı arşivlerine de yansımış. Kayıtlar artçı sarsıntıların yaklaşık 1 ay sürdüğünü, yerleşim yerleri tamamen yıkılan bölgede halkın vergi affı istediğini, devletin ise vergileri 1 yılına ertelemekle yetindiğini ortaya çıkarıyor. 1851 ve 1957 depremlerine ilişkin tanık ifadeleri ise 2 ayrı sarsıntıda benzer coğrafik olayların yaşandığına dikkati çekiyor. 106 yıl arayla gerçekleşen iki depremde de Babadağ'dan kopan kaya parçalarının toz bulutu oluşturduğu, Fethiye merkezinde ise yer altı sularının yüzeye çıktığı ve artçı sarsıntıların yaklaşık 1 ay boyunca devam ettiği anlatılıyor.

Daha geçmişe gitmek mümkün olmakla birlikte, tarihten alınacak dersler konusunda bu kadarının kâfi olmasını beklemekle de yetinebiliriz. Coğrafyamızın bize sunduğu bunca güzelliğin bedeli olarak deprem gerçeğiyle birlikte yaşamak zorundayız. 'Bedel' demişken bilimsel bir gerçeklikten söz ettiğimizi ayrıca vurgulamalıyız. Çünkü Ege ve Akdeniz sahillerinde dünyaca ünlü koyların, vadilerin ve doğal güzelliklerin oluşmasına neden olan girintili çıkıntılı yapı, fay hatları ve depremselliğin bir sonucu. Doğal güzelliklerin var olmasında rol oynayan depremleri, felakete dönüştüren ise inşa ettiğimiz yapı stoğunun altında kalan bizleriz.

YENİ BİR MİLAT 6 ŞUBAT

LEVENT ÇİMEN
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ
ODASI MUĞLA ŞUBESİ
YÖNETİM KURULU
ÜYESİ

6 Şubat 2023 tarihinde ülkemiz, Cumhuriyet tarihinin görmüş olduğu en acı felaketini, aynı gün içerisinde, ardı ardına yaşadı. Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremlerde maalesef ki 1999 yılında olduğu gibi yine deprem değil, binalar öldürdü. Bu depremlerde de, 1999 depreminin üzerinden yaklaşık çeyrek asır geçmesine rağmen, hiçbir ders ve depreme karşı hiçbir önlem alınmadığını bir kez daha gördük. Ardından gözler yine mevcut yapı stoğuna çevrildi. Bu depremde, milat kabul edilen 1999 öncesi inşa edilen yapıların yanı sıra, 1999 sonrası yapılan yapıların, 2001 yılında 11 pilot ilde (bu illerden ikisi, depremden etkilenen Gaziantep ve Hatay) ve 2011 yılında tüm Türkiye'de yürürlüğe giren yapı denetim sistemi sonrasında yapılan yapıların ve hatta en son yürürlüğe giren 2018 deprem yönetmeliği sonrası yapılan yapıların bile yıkılması, proje, denetim, uygulama, malzeme ve yönetmelikler gibi birçok unsurun sorgulanmasına neden oldu, hatta gerek oldu.

Deprem olduğu gün, İnşaat Mühendisleri Odası Muğla Şubesi olarak ivedi bir şekilde toplantı yaptık ve gerek Muğla Valiliği, gerek çevre şehircilik il müdürlüğüyle iletişime geçerek deprem bölgesinde görev almak için gönüllü olduğumuzu bildirdik. Deprem beşinci günü görevlendirmemiz yapılarak, gönüllü 43 meslektaşımızla birlikte deprem bölgesine hareket ettik. Kilis, Nurdağı, Işlahiye, Hatay, Gaziantep, Kahramanmaraş ve Elbistan bölgelerine gittik ve buralardaki yıkılan binaları üzülererek gördük.

Toplum olarak kalbi bu topraklar için atan herkes gibi, bizler de deprem bölgesinde çok üzücü iki hafta geçirdik. Yalnız bu üzüntü etik bir inşaat mühendisi için iki kat daha fazla olmaktadır. Yıllardır uyarılarda bulunmamıza rağmen ne yazık ki bu uyarılarımız yok sayılmış, yapı üretim sistemi içerisinde günbegün bağımsız mühendislerin etkisi düşürülmüştür.

Günler boyunca gerek televizyonda gerek sosyal medyada depremin nasıl oluştuğu, fayların nereden geçtiği, kurtarma çalışmaları konuşuldu. Yalnız unutulmamalıdır ki, bu yaşadığımız acının asıl sebebi **güvensiz binalardır**. Depremle mücadele sadece depremin olduğu birkaç dakika ve sonrasındaki kurtarma ve yardım çalışmaları değil, mevcut yapı stoğunun yenilenememesiyle birlikte, geçen yıllar boyunca devam eden yeni yapıların da üretim sürecidir.

Bizler inşaat mühendisleri olarak, yıllardır yaşanan sorunları ve çözüm önerilerini çok iyi bilmekle birlikte, maalesef ki her zaman bu sürecin dışında tutulduk. Şimdi, bu sorunları ve çözüm önerilerini sırlamak, ilgili idare ve idarecilere daha ikna edici şekilde gitmek ve onları ikna etmek, inşaat mühendisleri olarak bizim dün görevimiz olduğu gibi, bugün de görevimizdir.

Deprem, ülkemizin ve bölgemizin bir gerçeğidir ve bunu bu şekilde kabul etmemiz gerekmektedir. Bunu kabullersek ve bu konuda tüm yurttaşlarımız olarak duyarlı olursak ancak bu sorunun üstesinden gelebiliriz. Deprem olmayacakmış gibi davranamayız. Ya da "depremden sonra neler yapmalıyız"ı konuşmak yerine, depremden önce alınması gereken önlemleri konuşmalıyız.

Bir binanın inşası öncelikle proje tasarımı ve çizimiyle başlar. Doğru proje tasarımı ve çizimi, doğru proje denetimi, yerinde doğru

uygulama ve denetimi ve doğru malzeme kullanımı ile de sağlıklı bir yapı ortaya çıkar. Yani bir yapının ortaya çıkmasında, her aşamada bir inşaat mühendisi vardır.

Peki; sağlıklı bir yapının inşası için gerekli şartları bilmemize rağmen, neden hala ülkemizde depremde evlerimiz yıkılıyor ve insanlarımız hayatlarını kaybediyorlar? Buradaki sorun nerede?

EĞİTİM SORUNU

Sorunun çözümüne öncelikle inşaat mühendisliği eğitiminden başlanmalıdır. Her yıl yaklaşık 10-12 bin inşaat mühendisinin mezun olduğu, üniversite sınavında eski matematik netle, 300 bininci olan bir öğrencinin inşaat mühendisliğini kazandığı, şoför alımında "tercihen inşaat mühendisi olması" ilanı verilen ülkemizde, mezun olan genç mühendislerin geçim derdine düşüp çok düşük maaşlarla işe başlamaları kaçınılmazdır. Ayrıca, serbest piyasada, statik proje ofisleri her geçen gün artmakta, haksız rekabet ortamı doğmakta ve dolayısıyla da proje kaliteleri düşmektedir.

Üniversitelerde, inşaat mühendisliği için kontenjan sınırı getirilmelidir.

MÜTEAHHİTLİK SORUNU

Bir diğer sorun ise müteahhitlik sistemindedir. En alt seviye müteahhitlik sınıfı olan H grubu müteahhitlikte hiçbir deneyim şartı aranmamaktadır ve başvuran herkes bu belgeyi alabilmektedir. Türkiye'deki müteahhit sayısı Avrupa'nın toplamının neredeyse 10 katı sayıdadır. Bu kadar deneyimsiz yatırımcının olduğu piyasada da rekabet gereği teknikten uzak uygulamaların yapılması kaçınılmazdır.

En alt sınıf müteahhitlikte bile teknik personel bulundurma zorunluluğu getirilmeli, müteahhitlik için belirli bir sınav yapılmalı ve sertifika verilmelidir.

YAPI DENETİM SORUNU

Çok yakın zamana kadar müteahhit kendini denetleyecek yapı denetim firmasını kendisi seçiyordu. Denetleyenle denetlenen arasında parasal bir alışveriş olması zaten başlı başına bir sorundu. Ardından bu uygulamadan vazgeçildi, onun yerine havuz sistemi getirilerek, yapı denetim firmasının sistemden otomatik görevlendirilmesi uygulamasına geçildi. Bunun sorunu çözeceği düşünülse de, yeni sistemle birlikte yeni problemler ortaya çıktı. Örneğin Fethiye merkezli bir firmaya Datça'dan Bodrum'dan şantiyeler çıkıyor ve denetim faaliyeti istenildiği şekilde yerine getirilemiyor. Ayrıca, yapı denetim firmalarında çalışan meslektaşlarımızın çoğu ya yeni mezun, ya da emekli

meslektaşlarımızdan oluşmaktadır.

Yapı denetim çalışanlarına TMMOB'un yayınladığı, SGK tarafından iptal edilen, mühendislik asgari ücretinden düşük maaş verilmemelidir. Aynı kişiye ait birden fazla yapı denetim firması olmamalıdır. Tüm yapılar alanından bağımsız, yapı denetime tabi olmalıdır.

STATİK PROJE ÜRETİM SORUNU

Bir mühendis mezun olur olmaz her türlü yapının projesini yapabilmekte, her türlü proje ve denetimin altına da imza atabilmektedir. Mühendislik proje bedelleri için belirlenen resmi bir fiyat tarifesi yoktur. Her yıl aramıza katılan genç mühendisleri de göz önüne aldığımızda, serbest piyasada statik projeler maalesef ki çok komik rakamlara yapılmaktadır ve bu sebeptendir ki kaliteli proje üretimi de düşmektedir.

Asgari ücret tarifesi resmi gazete yayınlanmalı, odaların proje kontrolü tekrar getirilmelidir. Proje üretimi için belirli bir deneyim şartı aranmalıdır. Meslek içi eğitim zorunlu hale getirilmelidir. Yetkinlik kazanmak için bilgi birikim ölçen sınavlar yapılmalıdır. Yani sonuç olarak YETKİN MÜHENDİSLİK yasası çıkmalıdır.

ŞANTIYE ŞEFLİĞİ SORUNU

Şantiye şefliği uygulaması maalesef ki amacına ulaşamamış, yalnızca imzacılıktan öteye geçememiştir. Burada biz meslektaşların da payı vardır elbette ki ancak haklarının yeterince sağlanamaması sebebiyle, şantiyede denetim yapma kısmına bir türlü geçilememiştir. Birçok şantiye şefi, inşaatın yerini dahi bilmemektedir.

Şantiye şefliği tam zamanlı bir iş olmalıdır. Ücreti aylık olmalıdır. TMMOB'un yayınladığı, SGK tarafından iptal edilen, mühendislik asgari ücretinden düşük maaş verilmemelidir. Her şantiyede bir şef olmalıdır. Şefin sahada olup olmadığı denetlenmelidir.

BİNALARIN RUTİN DENETİMİ

Araçların belirli periyotlarda muayeneye girdiği gibi, binaların da 3 ya da 5 yılda bir kontrol edilmesi gerekmektedir. Bölgemizde maalesef ki artan kaçak yapılaşma neticesinde, binaya ilave yapma veya kaçak kat çıkma gibi sorunların ve hatta bizce cinayetle eşdeğer olan kolon kesme olayının yapıp yapılmadığının denetlenmesi gerekmektedir.

MEVCUT YAPI STOĞU

İnşaat mühendisleri Odası Muğla Şubesi olarak geçtiğimiz yıllarda bu konuda büyükşehir belediyesiyle belirli bir yol katetsek de bazı resmi prosedürler nedeniyle

askıya alınan mevcut yapı stoklarının denetlenmesi işi ivedilikle yapılmalıdır. Bu binaların hangi yıllar yapıldığı, taşıyıcı sistemlerinin ne olduğu, hangi yönetmeliğe göre yapıldığı, deprem dayanımının olup olmadığı hakkında elimizde düzenli bir veri yoktur. Ne yazık ki önümüzdeki depremde bunların nasıl davranış sergileyeceği ile ilgili bir öngörümüz de bulunmamaktadır.

İMAR AFFI

İmar affı cinayettir. İmar affı bir daha asla çıkarılmamalı ve bununla ilgili yasal bir düzenleme yapılmalıdır. İmar affının lansmanında bakan açıklama yapıp, “vatan-daşımız mühendislik bürolarına iki-üç bin lira versin istemedik” demişti. Ayrıca imar barışı geçici 16. Maddesinde **“YAPININ DEPREME KARŞI DAYANIKLILIĞI HUSUSU KAT MALİKİNİN SORUMLULUĞUNDADIR”** gibi bir ibare yer almaktadır.

PEKİ; DEPREM BÖLGESİNDE HAYATINI KAYBEDEN 50 BİNİ AŞKIN VATANDAŞIMIZIN CAN KAYBI KİMİN SORUMLULUĞUNDADIR.

Deprem olunca, canlar yitirilince, müteahhitler-mühendisler gözaltına alınsın, tutuklansın... Tamam... Suçlu olan kimse, cezasını çeksin. Projede bir hata varsa, denetimde bir eksiklik varsa, malzeme kalitesi kötüyse veya eksik malzeme kullanıldıysa, bunda kimin sorumluluğu varsa cezasını çeksin... Fakat; 2 katlı çizilen ve statik hesabı buna göre yapılan binaya, hiçbir statik hesap yapılmadan 2 kat ilave yapmanın sonucunda binanın yıkılmasında, insanların bu binaların içinde can vermesinde sorumlu mühendis midir, müteahhit midir? Bizler de mühendis olmanın yanı sıra birer yurttaşız. İmar barışı çıktığı zaman “binam artık yıkılmayacak, ceza da yazılmayacak, elektrik-suyumu da alacağım” diye sevinenlere o zaman da söylemiştik, şimdi de aynı şeyi söylüyoruz;

Bölgemiz 1. Derece deprem bölgesidir. 1957 depreminin ardından bir hayli zaman geçmiştir ve yarın depremin olmayacağını garantisi yoktur. Maalesef ki son yıllarda artık moda haline gelen kaçak yapılaşma, artık bırakın imarsız parselleri, imarlı parsellerde bile baş göstermeye başlamış, mühendislik hizmeti almamış yapılar çoğalmıştır.

Deprem bölgesine giden ve oradaki o insanların çaresizliğini gören, enkaz başında cenazesini bekleyen insanları gören, cenazesini alabilen insanların (maalesef ki) sevindiği, alamayanların “en azından bir mezarı olsaydı” dediği ortamı yaşamış bir inşaat

mühendisi olarak sağlıklı yapılar inşa etmek, bir yurttaş olarak ise daha duyarlı olmak zorundayız. Çünkü orada insanlar canlarını kaybetti, yakınlarını toprağa verdi, hiçbir can kaybı olmayan insanların bile bir dakikada 50-60 yıllık birikimleri gitti. İnsanların çocukluğu, gençliği, hayalleri, umutları gitti. Kısacası hayatları gitti.

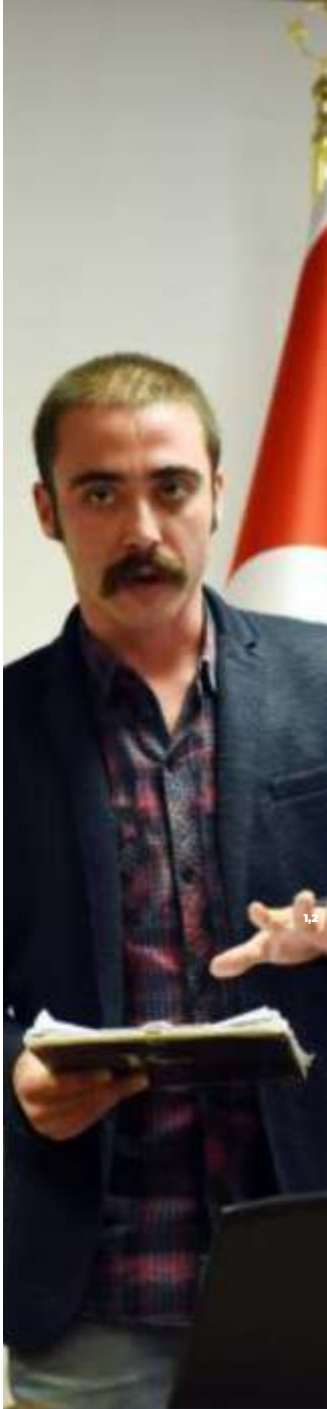
Deprem bölgesinde hayatını kaybetmiş vatandaşlarımıza Allahtan rahmet, yakınlarına başsağlığı, yaralılara acil şifalar dilerim. Umarım bir daha bu felaketleri yaşamayız ve umarım bu sefer bu felaketten bir ders alır ve somut adımlar atarız.

Biz inşaat mühendisleri odası olarak her zaman her türlü idareyle işbirliği yapmaya, her türlü desteği vermeye hazırız. Artık bilimin ve teknolojinin gerçekliğine inanalım ve ortak akılla sağlıklı günlere uzanalım...

Öz
Muğla ili Fethiye ilçesi, tarihinde pek çok kez 7 ve üzeri büyüklüğündeki depremlerden etkilenmiştir. Helen yayı ile beraber Burdur - Fethiye fay hattının tektonik faaliyetinin yüksek olması ve bölge coğrafyasının pek çok nehir ve dereler ile beslenen alüvyon yataklarının olması, deprem anında, depremin şiddetini artırmaktadır. Bu çalışmada Fethiye'nin Bütünleşik Tehlike Haritasında bulunan tehlikeler, çevresinde gözlemlenen depremlerin oluşma periyotları, olası riskler ve yapılması gerekenler hakkında bilgiler içermektedir.

Key words:
Fethiye, Deprem, Yapı Stoğu, Mikrobölgeleme, İmar Planı, Afet Eylem Planı, Afet Gönüllüsü, Tsunami

FETHİYE ÇEVRESİNİN DEPREMSELLİK ANALİZİ VE AFET EYLEM PLANI ÜZERİNE GÖRÜŞLER

GİRİŞ

Muğla ili Fethiye ilçesi yeryüzünün en aktif tektonik faaliyet noktalarından birinde bulunmaktadır.

Yeryüzünde bulunan levhalar (kıtaların bağlı olduğu kütleler) birbirine yaklaşan, uzaklaşan ve yanal yönde olacak şekilde hareket ederler. Levha tektoniği kuramına göre bu hareketlerin neticesinde ise depremler oluşmaktadır. Yeryüzünde faylanmaların, levha hareketlerinin olduğu yerler dinamik bölgelerdir ve bu dinamik hareket bölge coğrafyasını şekillendiren başlıca unsurdur.

Stabil bir şekilde hareketsiz kalan bölgelerde değişim gözlenmezken, levha hareketleri, faylanmalar ve depremler neticesinde dağlar, ovalar, sulak alanlar, tarım arazileri, yamaçlar, göller gibi oluşumlar meydana gelmektedir.

Yeryüzünün oluşumundan bugüne depremler, dünyamız için olmazsa olmaz unsurlardandır. Fethiye halkının genel olarak geçim kaynağı turizm ve tarımdır diyorsak, Ölüdeniz'in, Babadağ'ın, Saklıkent'in, Göcek adalarının, Çalış Sahili'nin, Kelebekler Vadisi ve Kumluova-Karadere gibi verimli topraklarımızın bulunduğu bölgelerin, depremler sayesinde oluştuğunu unutmamalıyız.

Deprem ülkemizin bir gerçeği olmak ile beraber, onunla beraber yaşamayı öğrenememiş olmak, bu doğa olayını felakete çevirmektedir. Nasıl ki bardaktan boşanırcasına yağmurun yağdığı kış ayının ortasında, ince kıyafetlerle ve şemsiyemiz olmadan dışarıya çıkmıyorsak, üşütmemek ve ıslanmamak için önlemimizi alıyorsak, yağmur yağması kadar doğal olan bu konuda da aynı önlemleri almalıyız.

Verimli tarım arazilerinde yapılaşmanın başlamasıyla, deprem konusunda tehlikeli zeminlere giriş yapmış oluyoruz. Özellikle yeraltı suyunun yüzeye yakın olduğu bölgelerde depremin adeta bir tokat gibi çarpan dalgası, alüvyon zeminlerde etkisini daha uzun süre hissettirir. Kaya zeminlere nazaran deprem dalgasının genliğinin artması neticesinde binalarımıza etkiyen kuvvet çok daha büyüktür (Şekil 2).

Şekil 1. 1957 Fethiye depremleri sonrası Fethiye Ovası ve ertesi gün çıkan gazete

Jeoloji ve Jeofizik mühendisleri tarafınca yapılan çalışmalarda zemin ile ilgili olası problemler gün yüzüne çıkartılırken, akabinde gerçekleştirilen iyileştirme çalışmaları yeterli kalmamaktadır. Nasıl ki her hastalık için farklı bir ilaç tedavisi uygulanıyorsa, her zemin için de ona uygun bir iyileştirme yöntemi, o zemine uygun bir mimari tasarım ve statik proje gerekmektedir. 2018 deprem yönetmeliği akabinde zeminden daha çok bilgi almaya başlamamıza rağmen, mevcut yapılar da hala daha bu verilerin yeterli miktarda işlenemediğini görmekteyiz.

Özellikle 2011 yılı yapı denetim sistemi öncesinde yapılan binalar ile 1999 öncesi yapılan binalar için sağlamlık testleri ve zemin-yapı etkileşimlerinin irdelenmesi zaruridir.

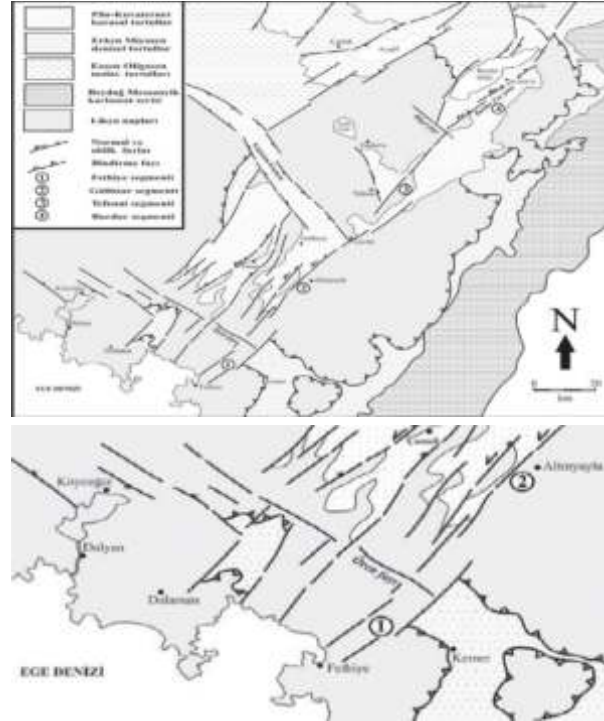
Maraş ve Elbistan depremleri neticesinde üzülererek deneyimledik ki, afet eylem planlarımız olmadığı sürece, kriz-afet yönetimleri işlevsiz kalabiliyor. Bunun için her bir il ve ilçede afet koordinasyon merkezleri kurulmalı ve bütünleşik tehlike haritalarına ayrıntılı çalışılmalı, iş bölümleri doğru paylaşılmalıdır.

Şekil 2. Kaya zemin ve alüvyon zemin arası titreşim farkı

FETHİYE'NİN DEPREMSELLİĞİ

Tarihsel kayıtlar irdelendiği zaman, Fethiye ve çevresi depremlerden oldukça etkilenmiştir. Burdur-Fethiye fay hattında bulunan **Eşen fayının aktif** olması ve Helen Yayı'nda ardışık, birbirine paralel fayların bulunması bu bölgenin yüzyıllar boyunca tetikte olmasına sebebiyet vermiştir.

Şekil 3. Fethiye-Burdur Fay zone Kuzeydoğu-Güneybatı uzanımlı, yaklaşık 250 km uzunlukta bir fay sistemidir. Birçok kısa fay parçasından oluşmaktadır. Fethiye civarındaki faylar "1" bölgeyle işaretlenmiştir. Bu bölgede Kuzeydoğu uzanımlı faylar Kuzeybatı uzanımlı Ören Fayı tarafından kesilmektedir (Bozcu vd., 2007).

MS 365 yılında Girit'te 8,3 büyüklüğünde, MS 1303 yılında Girit'te 8,1 büyüklüğünde, MS 1481 yılında Rodos'ta 7,1 büyüklüğünde, 28/02/1851 Meğri depremi 7,2 büyüklüğünde, 1957 Fethiye depremleri 6,2 ve 7,1 büyüklüğünde olmak üzere tarih boyu bu bölgede gerçekleşen depremler Fethiye'yi ciddi şekilde etkilemiştir. 1851 yılında gerçekleşen depremde Fethiye'mizde 15 köyde 38 kişi hayatını kaybederken, 759 ev, cami, mescit, han da ağır hasar almıştır (Satılmış, 2020).

Osmanlı kayıtlarında ise bu deprem için şöyle yazmaktadır "Babadağ'dan gelen, top patlamasına benzer sesler eşliğinde yaşanmıştır." (Başbakanlık Osmanlı Arşivi).

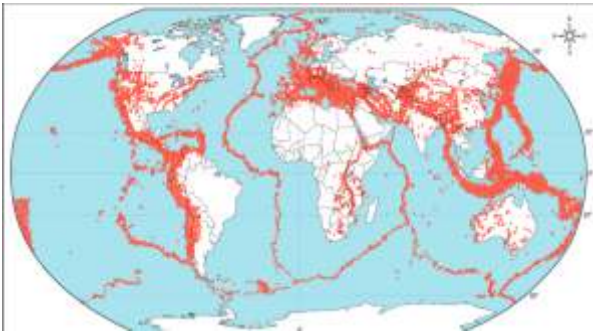
Dönemin gazetesi **Ceride-i Havâdis'in** kayıtlarında ise **Babadağ'ın tepeleri-nden volkanik faaliyet başladığından** söz edilirken, bir süre sonra bu aktivitenin bittiği fakat bu sefer dağın tepelerinden dumanlar yükseldiği yazmakla kalmayıp, "Dağın iki tepesi neredeyse birbirine kavuşmuş ve sahilde deniz suları bir-iki arşın kabarıp-alçalmıştır." diye yazar (Ceride-i Havâdis, sy. 528-530).

Şekil 4. Burdur-Fethiye-Rodos havzası fay haritası (Yolsal-Çevikbilen ve Taymaz (2012))

1957 yılında ise 24 ve 25 Nisan tarihlerinde 3200'e yakın evin hasar gördüğü ve 67 kişinin öldüğü depremler üst üste yaşanmıştır. Dönemin kaymakamı tarafından 24 Nisan'da yaşanan ilk deprem sonrası, önlem amaçlı evlere geri dönüşlülme talimatı verilmiştir. Bu talimat ramazan ayına denk gelen o zamanlarda ramazan davulcuları tarafından mahalle mahalle dolaşarak halka duyurulmuştur.

Milliyet gazetesinin yaptığı habere göre Babadağ'dan günlerce kaya parçaları Ovacık Ovası'na doğru yuvarlanmış, Mendos Dağı'n-dan kopan bir kütle ise Seki yolunun 4 km'lik kısmını ulaşımı kapatmıştır (Milliyet,1957).

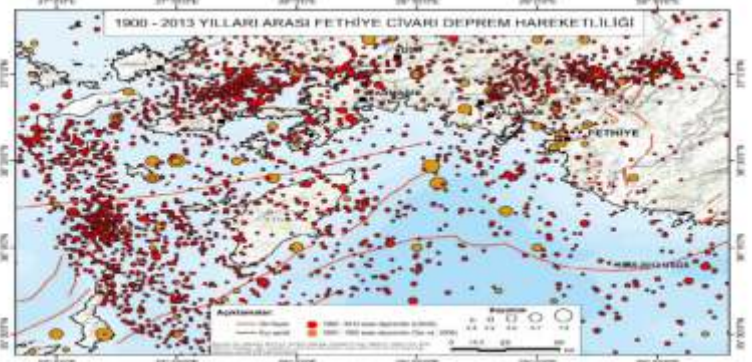
Şekil 5. Dünya ve Türkiye Deprem Haritası (<https://www.laboiteverte.fr>)

851 yılında henüz ovada yerleşim olmaması sebebiyle, 1957 yılından daha az kayıp görülmüştür. Giderek büyüyen şehir merkezinin verimli tarım arazileri olan alüvyon zemine inşa edilmesi, en başta yapılmaması gereken hatalardan biriydi. Alüvyon zeminin yıkıcı etkisi 1957 yılında da görülmüştü.

1957 yılının 25 Nisan'ında çıkan gazetede işe şu satırlara yer verilmiş: “Dün gece vuku bulan zelzelede evlerin büyük bir kısmı harap olmuş... Sabah 4:27'de ikinci bir zelzele kasabayı tanınmaz hâle getirmiş. Binaların hemen tamamı yıkılmış, yıkılmayanların duvarlarında büyük çatlaklar husule gelmiş. Halk korku içinde sokaklarda ve meydana gecemiştir. Bütün daireler açıkta çalışıyor. Her yer ana-baba günü. Bir kısım halk da dağlara çekilmiş. Deniz kordonu aşmış, sular fıskırıyor. Fethiye-Köyceğiz yolunda zelzeleden parçalanmış büyük kaya parçaları görüldü.”

Bu haberden gördüğümüz üzere, alüvyon yatağına kurulmuş, belli bir bölgesi doldurulmuş olan Fethiye merkezi, olası bir deprem anında yüzlerce binanın yıkılması, devrilmesi, yan yatması, yer altı sularının yüzeye çıkması, denizin yükselmesi, kaya blokların devrilmesi gibi durumlar ile karşı karşıya kalacaktır.

Şekil 6. Burdur-Fethiye-Rodos-Girit hattında 1900-2013 yılları arası gerçekleşen 3-7,8 arası depremler (Muğla İli Fethiye İlçesi Afet Tehlike Analizi, 2023)

Fethiye ve çevresinin depremsellik tarihlemesi incelendiği zaman 1900 yılından bugüne, 6 büyüklüğünün üzerinde 40 adet deprem Fethiye'de hissedilmiş ve yakın olanları hasar vermiştir (Şekil 6). İstatistiki sismolojide bulunan yöntemler kullanılarak, 1900 yılından bugüne Fethiye'yi merkez aldığımızda ortalama her yıl 5 büyüklüğünde, her 10 senede bir ise 6 büyüklüğünde deprem yaşamaktayız (Muğla İli Fethiye İlçesi Afet Tehlike Analizi, 2023). 7 ve üzeri büyüklüklere değinecek

olursak, depremlerin tekrarlanma periyodu için güncel ölçü kayıt sistemlerinde yeterli veri olmayıp, stres ve gerilim hesaplarına dayanarak ortalama **80-90 sene** içerisinde olduğu tahmin edilmektedir. Bu durumda Fethiye için beklenen olası depremin büyüklüğüne değil de, şiddetine odaklanmak gerekir (Şekil 8). Sıvılaşmanın, kaya düşme tehlikelerinin, taşkın risklerinin olduğu coğrafyamızda yaklaşık 6,6 büyüklüğündeki bir depremin bile etkisi çok olacaktır.

Büyüklik	Şiddet	Depremin Özelliği
4	IV	Açık havadakilerin pek azı hisseder. Tabak, tencere, kaplar yerinden oynar. Duran otomobiller görülecek kadar sallanır.
4,5	V	Kimi tabak, pencere vb. kırılır; yer yer sıvalar çatlar, bazı eşyalar devrilir.
5,1	VI	Kimi ağır eşyalar yer değiştirir. Baca yıkılması görülür. Herkes tarafından hissedilir.
5,6	VII	Herkes dışarı kaçır; kimi bacalar parçalanıp çöker. Araç sürerler tarafından hissedilir.
6,2	VIII	Ev bacaları, fabrika bacaları, sütunlar, anıtlar, duvarlar devrilir. Ağır eşyalar devrilir.
6,6	IX	Temeli üzerinde kayan binalar yerde gözle görülür. Binalarda çatlaklar oluşur. Yer altı boru hatlarında kopmalar oluşur.
7,3	X	Raylar bükülür. Irmak yamaçlarında ve dik yamaçlarda büyük toprak kaymaları olur. Kum ve çamur akmaları görülür.
7,8	XI	Köprüler yıkılır. Yeryüzünde geniş yarıklar oluşur. Yer altı boru hatları tümüyle işe yaramaz duruma gelir. Raylar iyiden iyiye bükülür.
8,4	XII	Taş üstünde taş kalmaz.

Şekil 7. Depremin büyüklüğü ve şiddeti arası farklar

Tüm bunların yanı sıra çokça karıştırılan şu duruma da açıklık getirmek gerekir: Yaklaşık olarak 6 büyüklüğünde bir depremin, 7,5 büyüklüğünde bir depreme kıyasla enerji salınımı, 177 kat daha azdır. Ufak çaplı depremlerin olması, enerji salınımı bakımından büyük depremlerin çokça gerisindedir. Haliyle, 6 büyüklüğünde bir deprem yaşandıktan sonra stresi azalmıştır, 7,5 büyüklüğünde bir deprem olmaz düşüncesi yanlıştır.

Kısacası son büyük depremin 1957 yılında olduğu gerçeği karşımızdayken, üzerinden 66 sene geçmesine rağmen, bile bile lades diyoruz. Belki şu an için "istatistiki" açıdan deprem olma ihtimalinin göreceli olarak düşük olduğu bir zaman diliminde bulunabiliriz, fakat **2023 Maraş ve Elbistan depremleri bize gösterdi ki, doğanın yeryüzüne verdiği tepki, her zaman tahmin edilemez durumdadır.**

7,5 ve 6 büyüklüğündeki iki depremin farkları	
1. Depremin Büyüklüğü	7,5
2. Depremin Büyüklüğü	6
İki depremin sayısal farkı	1,5
İki depremin enerji salınım farkı	177

Şekil 8. İki farklı büyüklükteki depremin enerji salınım farkı (Usgs.com'dan değiştirilerek)

Yanı sıra gençlerimizin, çocuklarımızın, vatandaşlarımızın yarını için, yarına kalmadan, bir an evvel yapı stoklarının durumu ortaya çıkarılmalı, akabinde yeni imar esas planları gerçekleştirilmeli, mikrobölge çalışmaları yapılmalı, her bölge için o bölgeye özel, benzer olmayan planlar hazırlanmalıdır. Deprem hazırlığına bir an evvel başlarsak, tekrarlanma periyot bandından önce Fethiye'mizi depreme hazırlıklı hale getirebiliriz.

BÜTÜNLEŞİK TEHLİKE HARİTASI

Muğla İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nün hazırladığı Fethiye Bütünleşik Tehlike Haritasında pek çok bölge genel olarak sınıflandırılmıştır. Bu haritaya baktığımızda Fethiye merkezinde bulunan birçok alan, sıvılaşma riski yüksek ve orta olan alan olarak gösterilmiştir. Zemin etüt uygulamalarında çıkan sonuçlar ise, sıvılaşma ihtimali yüksek alanların haritadan daha fazla olduğudur, bu yüzden bu haritanın ayrıntılı olarak çıkarılma ihtiyacı vardır. Yanı sıra yamaçların bulunduğu bölgeler ise kaya düşmesi tehlikesi olan alanlar. Olası sıvılaşma alanlarında (Kayaköy ve Kargı) kaçak yapılaşmalar daha fazla görülmektedir. Her zeminin farklı bir yapısı olduğundan, bu tehlike analizleri ve mikrobölgeleme çalışmaları ivedilikle tamamlanmalıdır.

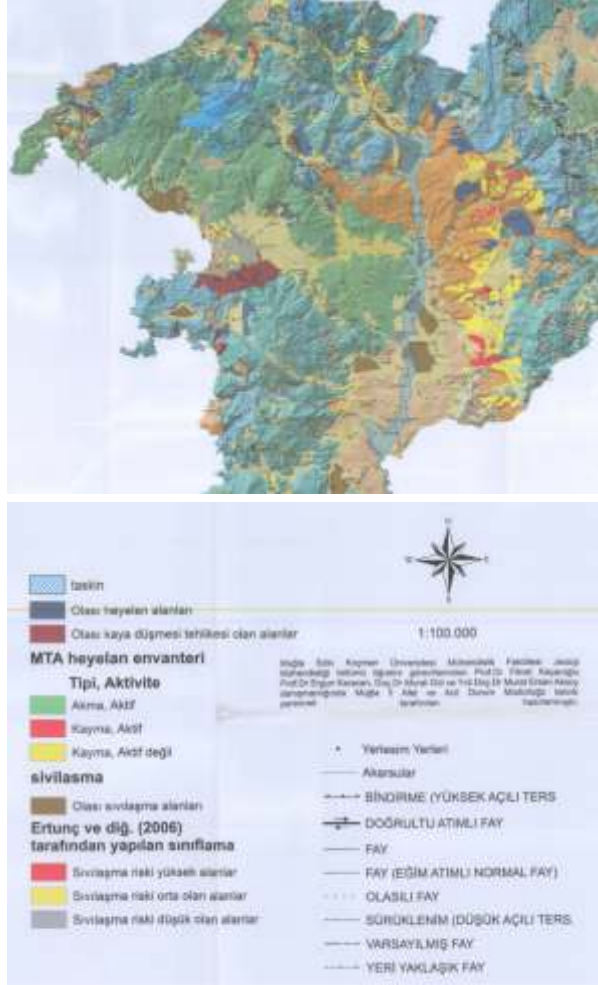
Sıvılaşma bakımından; Akarca Mah., Babataşı Mah., Cami Mah., Çiftlik Sahil, Foça Mah., Göcek Sahil, Karagedik Mah., Kargı Sahil, Ölüdeniz Sahil, Tuzla Mah., Üzümlü ovası, Yanıklar Sahil ve Yeni Mah. , Gölben, Çamurköy, Kadıköy, Çobanlar, Ortaköy, Paşalı sayılabilir.

Kaya düşmesi açısından; Bozyer Mah., Cumhuriyet Mah., Eldirek Mah., Esenköy Mah., Faralya Mah., Göcek Yamaçları, İncirköy Yamaçları, Karaağaç Mah., Karaçulha Yamaçları, Karagözler Mah., Kargı Yamaçları, Kesikkapı Mah., Nif Mah., Ovacık Yamaçları, Patlangıç ve Taşyaka Yamaçları ve Yanıklar' da bulunan yamaçlar sayılabilir.

Heyelan açısından; Ovacık mahallesinin

Mendos dağına doğru olan kısmı, Üzümlü-Nif yolunda bulunan Üzümlü'nün yamaçları, Göcek Yamaçları, Seydikemer Devlet Hastanesinin bulunduğu dağın yamaçları, Yakaköy, Çatak, Arsaköy, Dodurga, Boğaziçi,

Taşkın açısından; Eşen Çayı'nın bulunduğu havza.

Şekil 9 Fethiye Bütünleşik Tehlike Haritası (Muğla İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü)

MEVCUT YAPI STOÇU HAKKINDA GÖRÜŞLER

1999 yılında ülkemizde yaşanan iki büyük deprem sonrasında, yapılarımızla ilgili kafamızda soru işaretleri oluşmaya başlamıştı. Dönemin inşaat mühendisleri tarafından sıkça söylenen sarmal demirlerin zorunlu hale getirilmesi durumu, ne yazık ki başımıza bu felaketin gelmesi neticesinde olmuştu. Maalesef ki bilim insanlarının görüşlerinin doğruluğunu teyit eden bu tip felaketlerden gerekli dersleri çıkartmıyoruz.

1999 yılından sonra çıkarılan yasa ile beraber, betonun kayıp gitmesini engelleyen sürtünme düzeyi yüksek olan sarmal demirlerin kullanılmaya başlanması doğru ve ilerici bir adımdı. Fakat sadece bu bir çare değildi.

Akabinde 2011 yılından itibaren tüm Türkiye'de yapı denetim sistemi uygulanmaya başlandı. 2023 Maraş ve Elbistan depremlerinde de görüldü ki, en kötü denetim, denetimsizlikten iyidir. Şu anda yeterince

kontrol olmaması eleştiriye maruz bırakılan bir nokta olsa da, İletişim Bakanlığı tarafından yayınlanan tabloda bu durum farklıdır. Bu tabloya göre son depremler sonucunda yıkılan binaların sadece %1'i yapı denetimliydi.

Afet Bölgesi İl	Yapı denetim yeterlilik tarihi	Toplam denetimli bina sayısı	Yıkılan denetimli bina sayısı	Yıkılmayan denetimli bina sayısı	Yıkılmayan denetimli bina oranı %
ADANA	2011	27736	1	27735	99,996
AKYAMAN	2011	6404	33	6371	99,485
AYYARABAH	2011	9877	0	9877	100,000
ELAZIĞ	2011	7443	0	7443	100,000
GAZİANTEP	2011	23859	26	23833	99,891
HATAY	2011	29957	41	29916	99,863
MALATYA	2011	6390	5	6385	99,922
KAHRAMANMARŞ	2011	15454	26	15428	99,852
SANLIURFA	2011	17584	0	17584	100,000
KİLİS	2011	1368	0	1368	100,000
OSMANIYE	2011	5878	0	5878	100,000
TOPLAM		151990	132	151858	99,913

Şekil 10. Denetimli bina/ yıkılan bina tablosu (iletisim.gov.tr)

Söz konusu yapı denetim hizmetinin olamayacağı, imar barışından yararlanan binalar bu tabloda bulunmamaktadır. Yani sıra kolonların kesilmesi gibi durumlar yapı denetiminden sonra gerçekleştiği için, bu binalar da tablo içerisinde değildir.

2018 senesine geldiğimizde ise Deprem Yönetmeliği'nde devrimsel denebilecek bir güncelleme getirilmiş olup, zemin-bina etkileşimleri sebebiyle, binalar zeminden bağımsız tasarlanmamaya başlandı. Zemin etütlerinde arttırılan deney sayısı ile zeminden yaklaşık 15 adet parametre hesabı çıkarılabilmekte.

Bu parametreler sayesinde 2018 yılından itibaren, zemin-bina dinamiği irdelenerek bir yapı oluşumuna gidildiği için çok daha sağlıklı binalar oluşturulmaya başlandı. Bu noktada bir eleştirim inşaat mühendislerine olacaktır; pek çoğunun da hak verdiği gibi, zeminden sadece bir ya da iki adet bilgi alınarak statik hesap yapılmamalıdır (Örneğin sadece Vs30 ve Qt hesabı gibi). Yerbilimciler tarafından bin bir türlü deney sonucu elde edilen fiziksel parametrelerin, doğru matematik denklemlerine entegre edilerek, dinamik hesaplarla 3 boyutlu modelleme çalışmaları gerçekleştirmesi gerekmektedir. Günümüzde bu durum iyi bir üniversiteden ve kültürü olan bir üniversitedeki hocalardan geçer.

2018 yılında gerçekleştirilen yeni deprem yönetmeliği yeterli miydi peki? Hayır! Zemin-bina etkileşimine odaklandığımızda bu sefer de, zemini iyileştirme yöntemleriyle ilgili noktada ilerleme kaydedilemedi. Zemin iyileştirme yöntemleri ise Fethiye'mizin yeni duymaya başladığı bir terim. İnşaat sektöründe son 5 senedir hizmet veren bir Jeofizik Mühendisi olarak söylemeliyim ki, kat etmemiz gereken çok yolumuz var!

2023 Maraş ve Elbistan depremlerinin sonrasında dahi, sivilasma ihtimali olan

bölgelerde inşaat maliyeti yükselmesin diye “İyileştirme önermeyelim.” diyenler var. Bu işin insan hayatına olan etkisini anlatmaya gerek yok. Bugün inşaat maliyetinin yüzde 20'sine tekabül edecek bir zemin iyileştirmesi, yarından sonra ayakta kalacak sayılı binalar arasına sokabilir yapıyı. Fakat bu konuda da yine ezberci davranmamalıyız.

Her zeminin hastalığı farklıysa, ilacı da farklıdır. Her zeminde, her iyileştirme yöntemi işe yaramaz. O yüzden maddi-manevi zarar görmemek için, bu analizlerin iyi yapılması gerekmektedir. Yanı sıra zeminin öncesi ve sonrası gerekli Jeofizik&Jeolojik deneyler yapılmalı, iyileştirme başarılı olmuş mu diye kontrol raporları hazırlanmalıdır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin, İBB Meclisinin onayına sunduğu “İstanbul Yapı Güçlendirme Yönetmeliği” ile riskli olduğu tespit edilen ve güçlendirilmesi mümkün olan yapılar için talep edilmesi durumunda kısmi ve tam güçlendirme izni verilecek. Güçlendirme izni alan yapılar, ilgili idare tarafından 2 yılda bir kontrol edilecek. “İstanbul Bina Muayene ve Kontrol Esasları” ile de İstanbul'daki tüm yapılar 5 yılda bir kontrol edilecek. Nasıl ki arabalar belirli süre zarfında tekrar tekrar muayene olmak zorundaysa, yapılar için de aynı uygulama olmalı. Miadını dolduran yapılar için dönüşüme gidilmeli. Yanı sıra özellikle zemin giriş katında işletme olan dükkanların da ivedilikle kontrol edilmesi gerekmekte. Maraş ve Elbistan depremleri bizlere gösterdi ki, yapı denetimi sonrası iskan ruhsatının alınmasının akabinde kolon gibi taşıyıcı sistemlerin kesilmesi, binaların zemin katlarından yıkılmalarına sebebiyet vermiştir. Eğer kontroller neticesinde, binanın statik projesinden farklılık var ise kısa bir süre içerisinde o yapı güçlendirilmelidir.

Uzun vadede yapılması gerekenler nedir bu süreçte? Ekoloji hareketine destek veren bir yerbilimci olarak söylemeliyim ki, deprem için yapacağımız her hazırlıkta doğamızı da düşünmek zorundayız. Betonarme yapılaşmanın olası bir deprem senaryosunda enkazının ne yapılacağı çok büyük bir problem yarattı. Geri dönüştürülebilir malzemeler ile, çelik konstrüksiyona yönelmesi konularında İnşaat Mühendisleri Odası'nın görüşlerini almamız gerekiyor. Yıkılmış olan 3 katlı bir betonarme yapıdan ortalama 10 kamyon moloz ve hafriyat malzemesi çıkarken, çelik

yapı sayesinde bu oran 2 kamyonla düşmektedir. Bu da afet sonrası yaşanacak ekonomik kriz ile ilgili önceden atılmış bir adım olacaktır. Ayrıca çıkan hafriyatın geri dönüştürülmesi de bir saatten sonra mümkün olmayacaktır, fakat çelik yapılarda bu durum geri dönüştürülebilir ve yenilenebilir-sürdürülebilir bir gelecek için önemli bir husustur.

Tabii ki imar affına değinmek gerekiyor. İmarsız alanların giderek kaçak yapılaşması hem çarpık kentleşme, hem şehir estetiği hem de olası bir afet anında dayanıksız yapılar ortaya çıkarmaktadır. Kağıda çizilmiş basit bir mimari taslak üzerine, dört köşeye kolon yerleştirmek kadar kolay bir hesabı yok çünkü zemin-bina etkileşiminin. Öncelikle binanın oturacağı zemin parsel bazında incelenmeli, buna uygun statik hesaplar çıkarılmalıdır. Kaçak yapılaşmaya izin verilmemeli, imar affından faydalanmak isteyen vatandaşlara ise ruhsatlandırma çalışmalarında yapıldığı gibi tüm mühendislik hizmetleri şartı getirilmelidir.

Yapı stoğu ile ilgili envanter çıkarılacağı zaman bu durumun halkta travmatik sonuçlar yaratması engellenmelidir. Kentsel dönüşüm projeleri, rantal dönüşüm şeklinde ilerlerse herhangi bir gelişme kaydedilemez. Kentsel dönüşüm uygulamalarında ise devletin verdiği katkı paylarının günümüz ekonomisinde yetersiz geldiğini düşünecek olursak, istemeyerek de olsa, vatandaşlar uygun olmayan yapılarda yaşamak zorunda kalıyor. İnsani, en temel ihtiyaçlarımızdan olan “barınma ihtiyacının” bu kadar sağlıksız şekilde karşılanıyor olması gerçekten içler acısı bir durum. Haliyle vatandaşların travmatize olmaması için, bu süreçlerin psikologlar eşliğinde, çok disiplinli kurullar oluşturarak atlatılmasına, mevcut yapı stoğunun ivedilikle taranarak gerekli hallerde güçlendirme ya da dönüşümüne ihtiyaç vardır.

Yapı stoğu olarak düşünülmesine de, kültürel mirasımızı da unutmamak gerekir. Fethiye Kalesi'nde başlatılan yüzey araştırmaları genişletilmeli, kazı izinleri alınmalı, kalenin şev-stabilite problemleri ortaya çıkarılmalı ve depremde hasar görebilecek bölgeler payandalarla desteklenmeli ya da restorasyon çalışmalarına hız verilmelidir.

İMAR PLANLARI HAKKINDA GÖRÜŞLER

Fethiye Ovası'nda alüvyon yataklarında yerleşim olmasını eleştiriyoruz, fakat bir gerçek daha var ki önümüzde, dolgu sahası. Fethiye'nin tam merkezinde bulunan bu alan yıllar önce yılan balıklarının avlanıldığı bir sazlıkalandı.

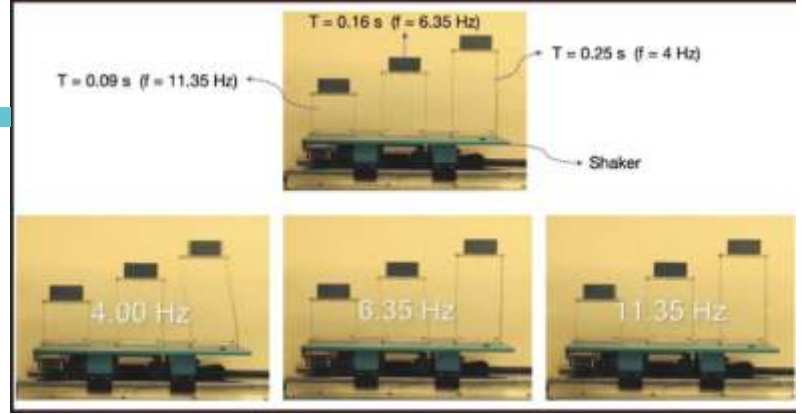
Şekil 11. Fethiye dolgu sahasının gösterimi öncesi ve sonrası

Büyüklerimizin anlattığı, susuz kalan Fethiye-lilerin, su ihtiyacının giderilmesi hikâyesine dayanan dolgu sahası o zaman için bir krizin kurtarıcısı olmuşken, şimdi krizin sebebi olabilir. Özellikle körfez kirliliği gibi bir sorunun baş mimarlarından olan dolgu sahasındaki yoğunluk, ileride olası bir deprem için de büyük bir sorundur.

Bir diğer konu da her yerde aynı bina yüksekliğine sahip imar planları olması durumu. Tartışmaya açık bir konu olduğunu bilsem de; doktora konularımdan biri olan titreşim periyotları ile ilgili şöyle bir gözlemim bulunmakta. Düz ovada, yamaçlarda ve kaya zeminlerde, zeminlerin titreşimleri farklıdır. Bilindiği üzere de deprem anında zeminin titreşimi ile binanın titreşimi aynı olunca, bina yıkılıyor. Kısacası her yere 3 katlı bina uygulamasından vazgeçilmelidir. Bazı zeminlerde 5 katlı binalar daha sağlıklı olup, yıkım daha az olacaktır. Emin olun ki ben de dikey mimariyi sizler kadar sevmiyorum. Fakat bilimin gösterdiği bir doğru var ise, bunu dinlemeliyiz diyorum. Her zaman az katlı binalar daha güvenli hâle gelmiyor. Ali Keçeli ve Mustafa Cevher'in hazırladığı Zemin Hakim Periyodu ve Bina Yüksekliği Rezonans İlişkisi isimli Uygulamalı Yerbilimleri dergisinde (Cilt:17,

No:2, 2018) yayımlanan makalenin ayrıntılı olarak irdelenmesi ve hangi zeminde kaç katlı bina yapılması daha sağlıklı olur belirlenmeli ve bu konuda üniversitelerle beraber ortak çalışmaları yürütülmelidir.

Şekil 12. Zemine hakim titreşim periyotları ve bina yüksekliğine olan etkileri (Prof. Dr. O. Kwan)

Bu hususta da mikrobölgeleme denilen çalışmalara geliyoruz. Yıllar önce hazırlanan jeolojik haritalar mevcut yaşantımızda yeterli değil. Yer bilimciler olarak, genel olarak doğru hatları olan bu haritaların daha küçük ölçekte, mikro düzeyde yapılması taraftarıyız. Örneğin Yeşilüzümlü'müzü ele alacak olursak, ovanın olduğu bölgede bulunan riskler ayrı, yamaçlarında bulunan riskler ayrı, dağında olan riskler ayrı. Bu yüzden yeni imar planlarının hazırlanması, yapılan mikro bölgeleme çalışmaları ile zemine uygun imar izinlerinin çıkarıldığı planların yürürlüğe konması gerekiyor. Mevcutta bulunan imar planlarının ise tekrar gözden geçirilmeli, mümkünse bu kontrol sürecinde yapılaşma yasaklanmalıdır. Fethiye'nin inşaat ekonomisini zorlayacak olan bu durum ise, sistematik bir şekilde herkesin çıkarı göz edilerek ama bir takım fedakârlıklar da yapılarak olmalıdır.

AFET EYLEM PLANI

2023 Maraş ve Elbistan depremleri gösterdi ki, kriz yönetimi ve afet eylem planlarında sınıfta kaldık. Organizasyon şeması tam oturamamış bir sistemde krizi yönetemedik.

Afet Eylem Planı neden önemlidir ve de ne işe yarar?

Depremi etki alanı sadece merkez illerde ve ilçelerde olmuyor. Yaklaşık 12 ilimizin etkilendiği bu doğa olayında, kimse birbirinin yardımına koşmadı. Çünkü hiçbirinde böylesine bir afet senaryosu yoktu. Afet eylem planları sadece deprem düzeyinde değil, yangınlar,

seller-taşkınlar, heyelanlar için de düzenlenmektedir.

Deprem örneği verecek olursak; olası bir Fethiye depremini düşünelim ve bu depremdeki en kötü senaryoyu çizelim:

■ Aktif fay hatları sınırlarında bulunan ve heyelan tehlike alanlarında, istinat sistemi tek seferde ciddi yükselim gösteren Seydikemer Devlet Hastanesi yola doğru yıkıldı.

■ Kaş yolunda, Faralya yolunda kaya devrilmeleri oldu

■ Barajlarımız çatladı ve sızıntı başladı

■ Elektriklerimiz gitti

■ Nif yolu yine kaya düşmesi ve kardan dolayı kapalı.

■ Kargı köprüsünde büyük hasar var.

■ Çalış sahilinden Günlükbaşı'na kadar su yükselmiş 2 metre tsunami oluştu.

■ Fethiye merkezde pek çok bina sivilaşmadan dolayı yan battı, bir kısmı yıkıldı, bir kısmı sağlam.

■ Fethiye Devlet Hastanesinin temelinde bulunan kazıklarla beraber kayma yaşandı.

Oluşabilecek en kötü senaryolardan biri budur Fethiye için. Bu duruma hazırlıklı olmak gerekmektedir. Bu durumda ne yapılmalı?

■ Kargı'dan Seydikemer'e kadar giden çevre yolu hava yolu ulaşımına, helikopter inişlerine uygun hale getirilmeli,

■ Barajlar, köprüler vb. her türlü bağlantı noktasının dayanıklılık kontrolleri yapılmalı,

■ Bir an evvel mevcut yapı stoğu çıkarılmalı ve yeni imar planları uygulamaya konmalı.

■ Biri Kargı, biri Değirmenbaşı, biri Esenköy'de olmak üzere afet koordinasyon merkezleri kurulmalı, bu merkezlerin su ve elektriği de kendi kendisine depolanabilen ve kendini besleyebilen, dışarıda bulunan elektrik kaybından etkilenmeyecek şekilde olmalı

■ Bu koordinasyon merkezleri lojistik toplanma ve dağıtım alanları olarak çalışmalı

■ Her bir mahallenin nüfusuna göre deprem toplanma alanları yapılmalı ve bu alanlarda konteynır bulunmalıdır. (Su ve elektriği de kendi kendisine depolayabilen ve besleyebilen, dışarıda bulunan elektrik kaybından etkilenmeyecek şekilde olmalıdır)

■ Bu konteynır içerisinde baret, ilk yardım malzemeleri, balyoz, ısı termal kamerası vb. afet anı ihtiyaç olacak tüm malzemeler bulunmalıdır.

■ Sismik dalgalarda önce P dalgası gelirken, bu dalga yıkıcı değildir. Depremde yıkıcı olan S dalgası gelmeden önce önemli tesislerimizde erken uyarı sistemi olmalıdır (Marmaray örneği).

■ Tuvaletler bulundurulmalı.

■ Her bir mahallede nüfusun en az yüzde 10'u Mahalle Afet Gönüllüsü olmalı ve kriz yönetimi, ilk yardım, telsiz iletişimi gibi eğitimler verilmelidir.

■ Bu gönüllülerin kendi arasında iş bölümü yapmalıdır.

Liste bu şekilde uzayacaktır. İş güvenliği uzmanlığı eğitimlerinde gördüğümüz bir akış şeması vardır. Riski en aza indir, kaza olasılığını olabildiğince bitir. Bu şekilde düşünerek ilerlemeliyiz. Gerçekleşebilecek en kötü felaket senaryolarına hazırlanmamız gerekiyor. Bu yüzden Afet Eylem Planı'na bu günlerde bu kadar önem veriliyor. Her şeyimizi sigorta ettirme eğilimdeyken, kendimizi de bu şekilde sigortaya almamız gerekiyor.

SONUÇLAR VE YORUMLAR

Fethiye ilçesi yeryüzünde en aktif tektonik faaliyet gösteren coğrafyalardan biri olan Helen Yayı'na komşu olup, aynı zamanda Burdur-Fethiye fay hattının sınırında bulunmaktadır. Birbirine yaklaşan levha sisteminde bulunan coğrafyamızda Babadağ ve Mendos dağı oluşmuştur. Bu yaklaşan levha sisteminde sıkışan enerjinin depremler ile salınımları gerçekleşmektedir. Tarihinde Fethiye'yi etkileyen pek çok büyük deprem gerçekleşmiştir. Bu depremlerde daha çok yamaçlarda ve kaya zemine oturan yapılarda hasar görünmezken, alüvyon zemine yapılan yapılarda ağır hasarlar göze çarpmış ve sahile yakın kesimlerde deniz yükselmesi ve yer altı sularının yüzeye çıkması gibi sonuçlar görülmüştür. Eşen fayının hâlâ aktif durumda olması, Fethiye-Rodos arasında dalma batma zonunun olması, bu iki noktada da büyük deprem riskini ortaya çıkarmaktadır. Depremlerin büyüklüğü ve şiddeti arasındaki farka bakacak olursak, göreceli küçük büyüklüklerdeki depremler olsa dahi zeminin yapısından dolayı hasar alan binalar olmaktadır. Muğla İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nün hazırladığı Fethiye Bütünleşik Tehlike Haritası'nın daha ayrıntılı şekilde hazırlanması gerekmektedir. Mikrobölgeleme çalışmaları ile Jeolojik haritalarda bulunan bölgeler daha ayrıntılı ve küçük ölçekte işlenmelidir. Her zeminin yapısı, titreşimi, kayaç yapısı farklı olduğundan dolayı imar planlarımız da bu açıda güncellenmeli ve yenilenmelidir. Mevcut yapı stoğunun özellikle şehir merkezlerinden başlanarak, tehlikeli alanlara öncelik vererek yapılması gerekmektedir. Projeye

uygun olmayan yapılara şerh konmalı ve düzeltilemeye kadar kaldırılmamalıdır. Kaçak yapılaşmaya izin verilmemeli, imar affından faydalanmak isteyen vatandaşlara ise ruhsatlandırma çalışmalarında yapıldığı gibi tüm mühendislik hizmetleri şartı getirilmelidir.

2023 Maraş ve Elbistan depremlerinde birbirine komşu 11 adet vilayetin birbirine yardım edemediği, tam bir felaket senaryosu yaşandı. Görüldüğü üzere iletişim, lojistik, sağlık ve ilk yardım en önemli konular. Sismik dalgalarda önce P dalgası gelirken, bu dalga yıkıcı değildir. Depremde yıkıcı olan S dalgası gelmeden önce önemli tesislerimizde erken uyarı sistemi olmalıdır. Bu iki deprem sinyali arasında 5 – 10 saniyeyi bulan bir fark vardır (Depremi odak mekanizması ve kayıtçı cihaz arasında olan mesafeye bağlı değişebilir). Bu 5-10 saniyelik süreçte otomatik kayıtçılar ile erken uyarı sistemlerine geçilmelidir. Deprem toplanma alanlarında bulundurulması gereken ekipmanlarla ilgili, odalar-kaymakamlık-belediye-sivil toplum kuruluşları ve inşaat sektöründe öncü firmalar eşliğinde, bağışlar ile hilti-balyoz-baret-maske-çadır vb. ihtiyaçlar bir an evvel toparlanmalıdır. Afet Eylem Planları ile aynı anda gerçekleştirilecek tüm tehlikelere karşı hazırlıklı olmaktan başka bir çaremiz yok. Gördük ki özellikle ilk 72 saat içerisinde gerçekleştirilecek bir reaksiyon, olası can kaybını minimuma indirecektir. Maraş ve Elbistan depremlerinde görüldüğü üzere, enkazdan kurtarılan vatandaşların yaklaşık %80'i mahalleli tarafından kurtarıldı. Bunun için de her bir mahallede, nüfusun en az yüzde 10'u mahalle afet gönüllüsü olmalıdır.

Fakat hepsinden öncesi, riski sıfıra indirip, felaket sonrası göstereceğimiz reaksiyonu şimdi gösterelim. Depremi gelecek sene mi yoksa yirmi sene sonra mı olacağı sorusuna umarım bir gün cevap verebiliriz. Fakat biz bilim insanları olarak, nerede ve ne zaman olabileceğini yaklaşık olarak gösterebiliyoruz. Bu dakikadan sonra hazırlıklı olmak hepimizin görevi. O yüzden bir an önce mevcut yapılarımızı daha sağlıklı hale getirelim, zeminlerimizi daha iyi şartlara getirelim, zeminlerimize uygun yapılar inşa edelim, yerleşime uygun olmayan alanlarımızı imara kapatalım ve her an olacakmış gibi hazır bir şekilde hayatımıza olağan akışında devam edelim.

Engin Erçetin

**Yüksek Jeofizik Mühendisi
İÜC-Jeofizik Doktora Prog.
Geoteknik Zemin Araştırmaları**

KAYNAKLAR

- <https://www.laboiteverte.fr>
- BOZCU, Mustafa, Fuzuli YAÇMURLU, and Murat ŞENTÜRK. "Fethiye-Burdur fay zonunun bazı neotektonik ve paleosismolojik özellikleri, GB-Türkiye." *Jeoloji Mühendisliği Dergisi* 31.1 (2007): 25-48.
- Kiratzi, A., Louvari, E., 2003. Focal mechanisms of shallow earthquakes in the Aegean Sea and the surrounding lands determined by waveform modelling: a new database. *J. Geodyn.* 36, 251-274.
- Benetatos, C., Kiratzi, A., Papazachos, C., Karakaisis, G., 2004. Focal mechanisms of shallow and intermediate depth earthquakes along the Hellenic Trench. *J. Geodyn.* 37, 253-296.
- Yolsal, S., Taymaz, T., Yalçiner, A.C., 2007. Understanding tsunamis, potential source regions and tsunami prone mechanisms in the Eastern Mediterranean. In: Taymaz, T., Yılmaz, Y., Dilek, Y. (Eds.), *The Geodynamics of the Aegean and Anatolia*, Geological Society. 291. Special Publications, London, pp. 201-230.
- Yolsal, S., Taymaz, T., 2010. Sensitivity analysis on relations between earthquake source rupture parameters and far-field tsunami waves: case studies in the eastern Mediterranean region. *Turk. J. Earth Sci.* 19, 313-349.
- Yolsal-Çevikbilen, S., Taymaz, T., 2012. Earthquake source parameters along the Hellenic subduction zone and numerical simulations of historical tsunamis in the Eastern Mediterranean. *Tectonophysics* 536-537, 61-100.
- Aktuğ, B., Nocquet, J.M., Cingöz, A., Parsons, B., Ercan, Y., England, P.C., Lenk, O., Gürdal, M.A., Kılıçoğlu, A., Akdeniz, H., Tekgöl, A., 2009. Deformation of western Turkey from a combination of permanent and campaign GPS data: limits to block-like behaviour. *J. Geophys. Res.* 114, B10404.
- Elitez, İ., Yaltırak, C., Akkök, R., 2009. Morphotectonic evolution of the Middle of Fethiye-
- Burdur Fault Zone: Acipayam, Gölhisar and Çameli Area, SW Turkey. *International Symposium on Historical Earthquakes and Conservation of Monuments and Sites in the Eastern Mediterranean Region, 500th Anniversary Year of the 1509 September 10, Marmara Earthquake, 10-12 September 2009, Istanbul*, pp. 296-297.
- SATILMIŞ, Selahattin. "Muğla Bölgesinin Tarihsel Depremleri (1850-1900)." *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi* 7.1: 155-182.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), İrade Meclis-i Vala (İ.MVL.), 209/6790, 9 B 1267
- Ceride-i Havâdis, sy. 528-530, 17 C-6 B 1267.
- (Milliyet, 30 Nisan 1957: 3).
- <https://www.usgs.gov>
- MUĞLA VALİLİĞİ İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü Muğla İli Fethiye İlçesi Afet Tehlike Analizi
- <https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/dosyalar/15-16-subat-bulten.pdf>
- <https://twitter.com/anatoliacaracal/status/>
- Muğla İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
- Şekil 4 ; (Fay düzlemi çözümleri Kiratzi ve Louvari (2003), Benetatos ve diğ. (2004), Yolsal ve ark. (2007), Yolsal ve Taymaz (2010), Yolsal-Çevikbilen ve Taymaz (2012); GPS vektörleri McClusky ve ark. (2000), Hollenstein ve diğerleri. (2008), Aktuğ ve ark. (2009) ve Floyd ve diğerleri. (2010). FBFZ= Fethiye-Burdur Fayı Zon, GYFZ = Gökova-Yeşilüzümlü Fay Zonu = Elitez et al. (2009), PSFZ= Pliny-Strabo Fay Zonu. Fethiye-Burdur Fay Zonu içindeki faylar Elitez vd. (2009), bunlar Anaximander Dağları ve güney Rodos Havzasında Aksu vd. (2009) ve Hall ve diğerleri. (2009), sırasıyla. MRB = Marmaris-Rodos Bloğu, BDB = Beydağları Bloğu.)
- Cevher, Mustafa, and Ali Keçeli. "Zemin Hakim Periyodu ve Bina Yüksekliği Rezonans İlişkisi." *Uygulamalı Yerbilimleri Dergisi* 17.2 (2018): 203-224.

DEPREME HAZIRLIKLI OLMAKTA SINIFTA KALDIK!

MELEK GÖZDE GÜRSOY HOŞAFÇI

İNŞAAT
YÜKSEK
MÜHENDİSİ

17 Ağustos 1999 Marmara depremi deprem açısından milat oldu derken 6 Şubat'ta 11 ilimizi etkileyen deprem ile "depreme hazırlıklı olma" kavramında sınıfta kaldığımızı gördük. Sınıfta kalma derken pek çok kavramı kapsayarak söylüyorum ancak bu yazıda kendi meslek disiplininimden bakarak analiz yapmayı tercih ediyorum.

Bu güne kadar popüler kültüründe de dayatması ile fay hatları, depremin şiddeti, büyüklüğü ile ilgili yeterince konuşuldu. Depremler yağmurun yağması gibi doğa olayıdır onu afete çeviren nedenleri konuşmalı tartışmalıyız. Aynı şekilde zemin ile ilgili pek çok parametre değerlendirildi ancak burada da asıl olanın yapı zemin etkileşimi olduğu unutulmamalıdır. Meslek disiplini açısından biz inşaat mühendisleri daha çok bilgilendirme yapmalıydık bu konuda da kendi adıma öz eleştirimi veriyorum.

Türkiye genelinde yapıların önemli bir kısmı yeterli emniyet düzeyine sahip değildir. Bir yapının depreme karşı emniyetinden beklenen "can güvenliği performans düzeyini" sağlamasıdır. Yani yapı hasar alsa da içerideki canlıların emniyetli bir şekilde tahliyesinin sağlanmasıdır. Depremden sonra kullanılacak itfaiye, okul, karakol, hastane gibi yapılar da ise hasarsız ayakta kalarak atlatması gerekmektedir. Ancak belirtmek isterim ki gerçekte emniyetli olmayan ancak herhangi bir depremde ayakta kalmayı başarmış yapı bir sonraki deprem için bu kadar şanslı olmayabilir yani depremi atlatmış olması güvenli olduğuna dair referans değildir. 6 Şubat depremi sonrası yapılan hızlı gözlem çalışmaları da bu anlamda hatalı algılandı. Yapı bu depremde hasar görmediyse hasarsız olarak yazıldı ama "bu deprem için belirtilen bir ibare" söz konusu yapı güvenlidir anlamına gelmiyor.

Depremde ayakta kalmış yapı?

Yaklaşık on gün boyunca deprem bölgesindeydim. Gözlemlediğim başlıca emniyetsizlik nedenlerini; hatalı tasarım ve imalat, denetimin yetersizliği, plansız kentleşme ve alt yapı eksikliği, malzeme kalitesizliği, işçilik kusurları, ekonomik sorunlar, politik nedenler olarak sıralayabilirim.

Yeterli dayanıma sahip olmayan beton

Donatı

Asmolen Döşeme

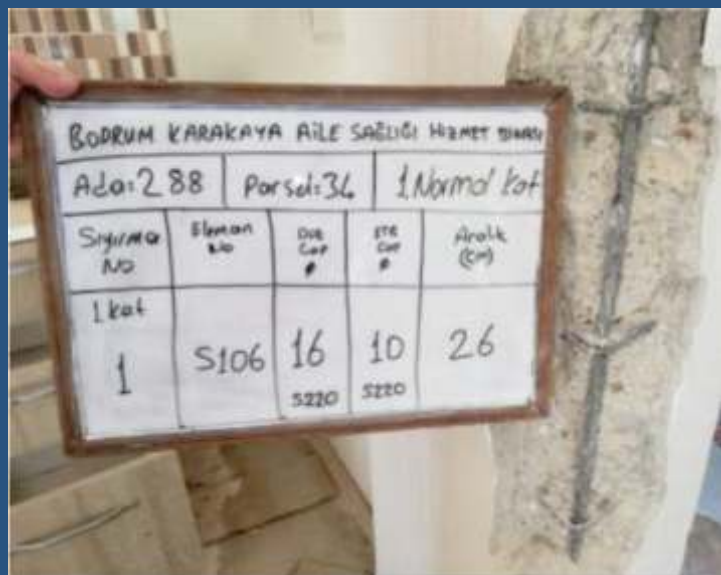
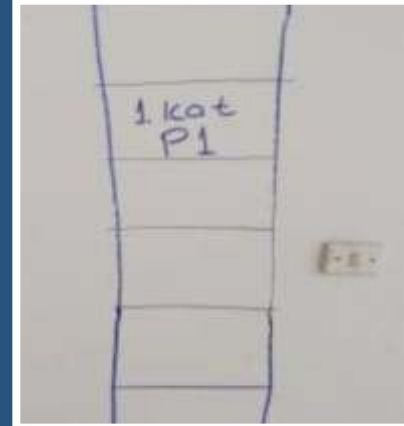

Sıvılaşma

İvedilikle yapılması gereken “ mevcut yapı stoğunun deprem riski açısından durum tespiti” olmalıdır. Bu sayede;

- Mevcut durumu ile yeterli güvenliğe sahip yapılar
- Gerekli emniyete sahip olması için önlem alınması gereken yapılar
- Büyük tehlike arz ettiği için acilen yıkılması gereken yapılar belirlenebilir. Gerçekte bir binanın davranışını etkileyen pek çok parametre vardır. Bu parametrelerden sadece birindeki değişiklik yapıyı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu parametrelerle yapılan analiz ileri düzey performans analiz denilen yöntemdir. Bu yöntemde;
- İlk olarak yapının bulunduğu zemine dair araştırma yapılması spektral ivme, sismik bölgeleme, sıvılaşma potansiyeli gibi zeminin geoteknik parametreleri belirlenmelidir.
- Yapının ilgili belediyesinden projesinin temini yerindeki yapı ile yani uygulama ile proje arasındaki taşıyıcı sistem farklarının belirlenmesi.
- Yapıdan Türkiye Bina Yönetmeliği 2018 uyarınca yeterli sayıda karot numunesinin alınması. Bu numunelerin Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca onaylı lisanslı laboratuvarlarca teste tabi tutularak beton basın da yanımı değerinin belirlenmesi. Burada halk arasında hatalı bir kanı var alınan karot numuneler yapıya yapısal anlamda zarar vermemektedir. Röntgen cihazı ile donatı aralıkları belirlenir ve donatı kesilmeden bu aralıktan numune alınır. Açılan boşluk yüksek mukavemetli bir malzeme ile doldurulur.

- Taşıyıcı sistem içerisinde donatı çap ve sayıları ile etriye çap ve aralıkları belirlenir.

Laboratuvardan gelen malzemeye dair veriler, zemin verileri ve mevcut yapının taşıyıcı sistem rölevesi satatık programa veri olarak girilir. Ve Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği 2018 uyarınca analizi yapılarak taşıyıcı sistemindeki olası hasar durumları ortaya çıkar.

Tüm bunlar ileri düzey performans yöntemidir. Söz konusu bu yöntem gerek uzman teknik personel azlığı, zaman alıcı olması, maliyet ve incelenmesi gereken çok sayıda yapının olması gibi nedenler ile pratik değildir. Bu sebeple mevcut yapı stoğunun hızlı ancak matematiksel verilere dayanarak tespiti yapılmalıdır. Bu çalışmada ana amaç göçme riski taşıyan ve taşımayan yapıların öncelik durumunun belirlenmesi sonrası ileri analiz yöntemi performans analize yönlendirilmesi olmalıdır. Yapının sadece dışarıdan görünüşüne bakarak karar vermek doğru değildir. Zaman içerisinde yapıda uygulanan kozmetik işlemler, yapının kullanım amacının değişmiş olması (konut olarak yapılan yapının okul olarak kullanım amacının değişmesi), yapısal elemanlara müdahale (kolon kesme, kat ilavesi gibi) nedenleri ile sadece gözlemsel sonuca varmak yanıltıcıdır.

1999 depreminin ardından kullanılan güvenliği test edilmiş hızlı durum tespit programları Türkiye’de ki belli üç üniversite tarafından geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Program farklı tecrübelerin ve insan psikolojisinin etkisini minimuma indirmek için bir algoritma niteliğindedir. Söz konusu program için gerekli minimum bilgileri içeren bir anket formu bulunmaktadır. Binanın yaşı, deprem bölgesi, zemin yapısı, bina kullanım amacı, onarım görüp görmediği, kat sayısı, taşıyıcı sistem türü, çıkma kat, asma kat olup olmadığı, düzensizlikleri, işçilik kalitesi, hasar durumları bilgileri içeren bir formdur. Anket formunun

eğitimli teknik personel tarafından doldurulması ve programa aktarılması sonucunda yapıda oluşabilecek taban kesme kuvvetini deprem şartnamesinde öngörülen yöntemlere göre belirlemektedir. Pratik bir biçimde ve doğruya en yakın olacak şekilde tamamen matematiksel prensiplerle yapılmakta ve raporlar program tarafından otomatik olarak oluşturulmaktadır.

Deprem zararlarının azaltılmasında yapıların depremde yeterli davranışı sergileyerek ağır hasar görmeden göçmeden ayakta kalması şartı öngörülür. Bir başka deyişle deprem risk analizinde ana amaç göçme riski olan yapıların tespiti ile deprem esnasında minimum can kaybının sağlanması olmalıdır.

Bu amaçla yapı stoğunun deprem riski açısından değerlendirilmesi bir sistematik düzen ve öncelik sırası içerisinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Öncelikle göçme riski teşkil eden yapıların belirlenmesi sonra yeterli emniyet düzeyinde olmayan yapıların tespiti yapılmalıdır.

Bütün bunlar gerçekleştirilirken gerek toplum genelinde depreme hazırlık bilincinin geliştirilmesi gerekse mimar mühendis gibi konu ile ilgili meslek örgütlerinin yeterli bilgi düzeyine getirilmesi için belediye, üniversite ve meslek odalarına önemli görevler düşmektedir.

Her yaşanan felaketten sonra benzer konuları konuşuyor ve ne yazık ki unutuyoruz. Unutmadan, unutturmada bilim ışığında ivedilikle yol almamız gerektiğini bir kez daha

ODADAN HABERLER

2500

FETHİYE KAYA İNCİRİ FİDANI ÜRETİCİLERE DAĞITILDI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) tarafından coğrafi işaret tescil belgesi alınarak Aydın İncir Araştırma Enstitüsünde üretilen 2500 Fethiye Kaya inciri fidanı Seydikemer'de üreticilere dağıtıldı. Coğrafi işaret tescili ile birlikte bölgemize özgü Fethiye Kaya incirinin değeri hızla artarken, geçen yıl toprakla buluşturulan 1.500 fidan ile birlikte Fethiye ve Seydikemer'de dikilmek üzere dağıtılan fidan sayısı 3500'e ulaştı.

Seydikemer Ziraat Odası fidanlığında 13 Ocak 2023 tarihinde gerçekleştirilen fidan dağıtım törenine Seydikemer Kaymakamı Yıldız Büyüker, Seydikemer İlçe Tarım ve Orman Müdürü Engin Maraşlı, FTSO Meclis Başkanı

Kemal Hıra, FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, FTSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ramazan Dim, Seydikemer Ziraat Odası Başkanı aynı zamanda FTSO Yönetim Kurulu Üyesi Muhsin Gümüş, Fethiye Ziraat Odası Başkanı Kenan Karayiğit, FTSO Yönetim Kurulu Üyesi Süleyman Kaya, FTSO Meclis Üyesi Bilal Göksu, Ata Tarımsal Kooperatifi Başkanı Hüseyin Fikri Ünal ve üreticiler katıldı.

Fethiye ve Seydikemer'de belirlenen en verimli ağaçlardan alınan çeliklerin Aydın İncir Araştırma Enstitüsünde yetiştirilmesiyle üretilen 2.500 fidan törenle üreticilere dağıtıldı. Birçok üretici özel araçlarıyla fidanlığa gelerek boyu yaklaşık 1,5 metreye ulaşan fidanları teslim aldı.

Seydikemer'e gelerek 30 fidan alan Turizmci Şaban Türkmen, aldığı fidanları Ölüdeniz'deki otellerinin bahçesine dikeceklerini söyledi. Otel bahçesindeki 30 dönümlük arazide fidanların toprakla buluşacağını anlatan Türkmen, "Fethiyemize, Kayaköyümüz'e özgü bu fidanların tatilcilerimizin de ilgisini çekeceğini düşünüyorum. Üretiminde ve dağıtımında emeği geçenlere çok teşekkür ediyorum." dedi.

Fethiye Kaya incirini ekonomiye kazandırmak, üretimini ve bilinirliğini artırarak bölgemize yeni bir gelir kapısı açmak için 2019 yılında çıkılan yolculuğun sonunda

büyük bahçelerin oluştuğunu kaydeden FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, 2.500 fidanın daha dağıtımıyla Fethiye Kaya incirinin yaygınlaştırılmasında önemli bir aşamayı daha geride bıraktıklarını söyledi. Dağıtım öncesi fidanlar için yoğun bir talep oluştuğunu vurgulayan Başkan Çıralı, "Tüm talepleri karşılamak için çalıştık ancak önceliğimiz bahçe kurmak isteyen üreticilerimizdi. Bildiğiniz gibi Fethiye Kaya incirini temin etmek halen zor. Fiyatı önceleri 20 lirayken şimdi 90 liralara çıktı. Aromasıyla, rengiyle, tadıyla fark yaratan incirimizi yaygınlaştırmak için çalışıyoruz. Avrupa Birliğinden de coğrafi işaret tescili almak için çalışmalarımız devam ediyor." dedi.

FTSO olarak 2018 yılından bu yana yöresel ürünlere coğrafi işaret tescili yaptırarak markalaşmasına katkı sağlamak için çaba harcadıklarını sözlerine ekleyen Başkan Çıralı, "Seydikler kilimi, Fethiye tahini ve Fethiye Kaya inciri Odamızın coğrafi işaretlerini aldığı yöresel ürünlerimiz. Yöremizde ve yaylalarımızda yapılan tarhana için de başvurumuzu da geçen ay itibarıyla yaptık. Bugün dağıtılacak ve üreticilerimiz aracılığıyla toprakla buluşacak Kaya inciri fidanlarının Fethiye'mize ve Seydikemer'imize hayırlı olmasını diliyorum." diye konuştu.

FTSO, BASIN EMEKÇİLERİYLE KAHVALTIDA BİR ARAYA GELDİ

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO), Fethiye'de ve Seydikemer'deki basın çalışanlarının 10 Ocak Çalışan Gazeteciler Günü'nü kahvaltılı etkinlikle kutladı. FTSO Meclis Başkanı Kemal Hıra ve Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı tüm basın emekçilerinin, 10 Ocak Gazeteciler Günü'nü kutlayarak, başarılar diledi.

Mur-et Karacabey Fethiye Restoranda düzenlenen kahvaltıda, FTSO Meclis Başkanı Kemal Hıra, Meclis Başkan Yardımcısı Bayram Kiremitli, Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ramazan Dim, Yönetim Kurulu üyeleri Süleyman Kaya, Muhsin Gümüş, Halil İbrahim Öztürk, Veli Önver, Meclis Üyeleri Ramazan Sıtkı Gümüşhan, Erol Aksoy, Seyhan Özgür, Mehmet Köse, Ayfer Kıvrak, Kadir Kurt, Halef Savukduran, Fatih Tunç, Yenal Yelken, Can Yılmaz, Mehmet Akif Erkek, Yücel Özdemir, Mustafa Demirhan ile Fethiye ve Seydikemer'de ulusal ve yerel basın kuruluşlarında görev yapan basın çalışanları ve köşe yazarları katıldı. Samimi bir ortamda geçen kahvaltıda konuşan Osman Çıralı, basın mensuplarına teşekkür ederek, "Bir fotoğraf karesi için saatlerce bekleyen; bir satır haber için gece gündüz koşturan muhabirinden editörüne, yazarından matbaada görevli tüm basın emekçilerimizin Çalışan Gazeteciler Günü'nü en içten dileklerle kutluyorum. Öncelikle doğru ve tarafsız olarak yaptığınız haberlerle, seçim dönemi başta olmak üzere Odamızın faaliyetlerini, projelerini en iyi şekilde üyelerimize ve kamuoyuna duyurulmasına destek veren siz arkadaşlarıma ayrı ayrı teşekkür ediyorum." diye konuştu. Konuşmasında basın mensuplarının yıla yılını da kutlayan Osman Çıralı, "Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını kutlayacağımız 2023 yılını daha büyük bir heyecan ve umutla karşıladık. Yeni yılın basınımız için özgür bir yıl olmasını temenni ediyorum." dedi.

VİZE OFİSİ MART AYINDA HİZMETE BAŞLIYOR

Konuşmasında yeni hizmete giren FTSO Tahkim ve Arabuluculuk Merkezi hakkında bilgi veren Başkan Çıralı, Odanın faaliyetlerini de basın mensuplarıyla paylaştı. FTSO bünyesinde vize ofisi açılacağını belirten Çıralı şunları söyledi:

“Seçim döneminde vaat ettiğimiz gibi üyelerimizden ve Fethiyeli hemşehrilerimizden çok beğeni alan ancak pandemi nedeniyle ara vermek zorunda kaldığımız vize hizmetimizi yeniden başlatıyoruz. Hatta bu kez hizmeti bir adım daha ileriye götürüyoruz ve Odamız bünyesinde vize ofisi açıyoruz. Mart ayından itibaren vize ofisimiz hizmet binamızda hizmet vermeye başlayacak. Üyelerimize ve bölgemize verdiğimiz bir sözü daha yerine getirmenin gururu ve mutluluğunu paylaşıyoruz. Üyelerimize ve bölgemize hayırlı olsun.

Nitelikli eleman ihtiyacı sorununu çözüyoruz. Öte yandan üyelerimizin, kalifiye çalışan sorununun çözümü için mesleki eğitim önceliğimiz. Üyelerimizin nitelikli eleman ihtiyacı sorununun çözülmesi, yetişmiş eleman ihtiyacının giderilmesi amacıyla üst kuruluşumuz TOBB'un öncülüğünde FTSO olarak ciddi bir adım attık.

Milli Eğitim Bakanlığı ile TOBB arasında sektörlerin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi hedefiyle imzalanan Mesleki Eğitim İş Birliği Protokolü kapsamında

FTSO olarak, Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile iş birliği yaptık. İş birliği kapsamında Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin ihtiyaçları karşılanacak. Gemi ve tekne imalat sektörünün nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak üzere proje okulumuzun bahçesine gemi yapım atölyesi yapılması için çalışmalarımız devam ediyor. Diğer bölümlerinde iyileştirilmesiyle ilgili çalışmalarımız devam edecek.”

FTSO'nun girişimleriyle bölgenin hak ettiği yatırımlara tek tek kavuştuğunun altını çizen Başkan Çıralı; Seydikemer Tarıma Dayalı İhtisas Süt Sığırcılığı OSB projesinin de hızla ilerlediğini belirterek, OSB'nin inşa edileceği 1143 dekar arazi satın alındığını ve projede önemli bir eşiğin daha aşıldığını dile getirdi. Çıralı, daha sonra gazetecilerin sorularını cevapladı.

FTSO'nun 10 Ocak Çalışan Gazeteciler Günü kahvaltı etkinliği, toplu fotoğraf çekimi ile sona erdi.

BABADAĞ REKORA DOYMUYOR

Yamaç paraşütü denince ilk akla gelen adres olan Babadağ, rekora doymuyor. Yamaç paraşütü sporcularının buluşma noktası Babadağ'dan 2022 yılında toplam 198 bin 724 kişi eşsiz Ölüdeniz manzarası eşliğinde uçarak, Belcekız Plajı'na indi.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) Yönetim Kurulu Başkanı, FTSO iştiraki Fethiye Güç Birliği Şirketi Müdürler Kurulu Başkanı Osman Çıralı, 2022 yılında Babadağ'dan gerçekleştirilen uçuş sayılarını paylaştı. Babadağ'da ve yamaç paraşütüne olan ilginin her geçen yıl daha da arttığına dikkati çeken Osman Çıralı, 2022 yılında 116 bin 755'i tandem (ikili), 74 bin 319'u tekli (single), 7 bin 650'i de festival kapsamında olmak üzere toplam 198 bin 724 kişinin Babadağ'dan yamaç paraşütü ile uçtuğunu açıkladı. Babadağ'da her yıl yeni bir rekor kırıldığını kaydeden Çıralı, "2019 yılında 166 bin 813 uçuş rekor olarak kayıtlara geçmişti. 2020 yılında pandeminin etkisiyle bu sayı 74 bin 247'ye düştü. 2021 yılında toplam 167 bin 3 kişi, Babadağ'dan yamaç paraşütüyle uçmuştu. 2022 yılında ise 31 Aralık tarihi itibarıyla 116 bin 755 tandem, 74 bin 319 single, 7 bin 650 de festival kapsamında olmak üzere toplam 198 bin 724 uçuşla yeni bir rekora imza atıldı. Babadağ'da rekor üstüne rekor kırılıyor. Geçen yıla oranla yüzde 19 artışla bu yeni rekorda emeği olan başta yamaç paraşütü pilotlarımız olmak üzere tüm paydaşlarımıza teşekkür ediyorum. 2022 yılında iki festivalin düzenlendiği Babadağ'da, sayılar

tekli ve festival uçuşlarında ciddi bir artış olduğunu ortaya koyuyor. Bu da Babadağ'ın dünyanın dört bir tarafından gelen misafirlerimizin tandem uçuşlarının yanı sıra, dünyaca ünlü profesyonel yamaç paraşütü sporcusunun buluşma noktası olduğunu gösteriyor." diye konuştu

Babadağ Teleferik Projesi'nin faaliyete geçmesiyle birlikte uçuş sayılarının hızla artmasının, bölgeye yapılan en önemli yatırımın getirisi olduğunu belirten Başkan Çıralı, şunları söyledi:

"Odamızın yatırımı olan teleferik ile birlikte Babadağ bölgemizin

BAŞKAN ÇIRALI: "REKOR KADAR UÇUŞ GÜVENLİĞİ DE ÖNEMLİ"

yeni cazibe merkezi oldu. Yamaç paraşütü denince artık sadece ulusal değil uluslararası alanda da Babadağ ilk akla gelen merkezler arasında yer alıyor. Eşsiz Ölüdeniz manzarası eşliğinde yamaç paraşütü yapmak için misafirlerimiz dünyanın öbür ucundan geliyor. Onların güvenliği bize emanet. FTSO ve Fethiye Güç Birliği Şirketi olarak Babadağ'ı dünyanın en güvenli yamaç paraşütü merkezi hâline getirmek için çalışıyoruz. Uçuşların ehil pilotlar tarafından yapılması en önemli hedefimiz. Bu konudaki çalışmalarımız aralıksız devam ediyor.

Cumhuriyetimizin 100. yılını kutlayacağımız 2023 yılında Babadağ'da yeni bir rekora imza atılacağına inanıyorum. Sezonun başlamasıyla birlikte tüm misafirlerimizi, dünyaca ünlü Ölüdeniz manzarasının tadını doya doya çıkaracakları Babadağımıza davet ediyorum."

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odasında (FTSO) yamaç paraşütü kooperatifi temsilcileri ve pilotların katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda, sektördeki son gelişmeler, 2023 turizm sezonuna ilişkin yapılabilecek iyileştirmeler ve alınacak önlemler konuşuldu. 2022 yılını uçuş sayılarında tüm zamanların rekorunu kıranakapadıklarınibelirtenFTSOYönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, kalkış ve iniş noktalarında gerekli düzenlemelerin yapılması ve güvenlik tedbirlerinin en üst seviyeye çıkarılmasıyla yeni bir rekor yılına daha hazır olmak istediklerini söyledi.

FTSO Meğri Salonu'nda 20 Ocak 2023 tarihinde düzenlenen toplantıya, Başkan Çıralı ile birlikte Fethiye Turizm Danışma Bürosu Müdürü Saffet Dünder, TÜRSAB Batı Akdeniz Bölge Temsil Kurulu Başkanı Özgen Uysal, FTSO Meclis Üyesi Ali Onur Ertaş, FTSO 9 Nolu Oto Kiralama ve Seyahat Acenteleri Meslek Komitesi Üyesi Zafer Şekerci, Fethiye-Ölüdeniz Yamaç Paraşüt Pilotları Kooperatifi Başkanı İbrahim Arıkan, yamaç paraşütü pilotları ve sektör temsilcileri katıldı. Toplantıda sektör temsilcilerinin talep ve önerileri kayıt altına alındı.

Ölüdeniz Mahallesi'nde yamaç paraşütü faaliyeti yürüten firma sayısının hızla arttığını belirten sektör temsilcileri, 1200 ve 1700

YAMAÇ PARAŞÜTÜ SEKTÖRÜNE İLİŞKİN GELİŞMELER FTSO'DA ELE ALINDI

metre pistlerine alternatif olarak 900 metre rakımlı yeni bir piste ihtiyaç duyulduğunu söyledi. Kalkış ve iniş noktalarına ilişkin sorunların çözülmesi gerektiğini anlatan katılımcılar, 25-30 kilometre çapındaki geniş bir uçuş rotasının sonunda kısıtlı bir alana iniş yapmak zorunda olmanın tüm pilotlara zor anlar yaşattığını kaydetti. Paraşüt pilotları ikili (tandem) uçuşların sağlıklı şekilde yürütülebilmesi için tesislerin daha sağlıklı hâle getirilmesi gerektiğini vurgulayarak şüphe duyulan noktalarda uçuşların engellenmesi için önleme mekanizması kurulması gerektiği görüşünde birleşti. Kalkış noktasında güvenlik kamera sistemi, acil durum frekansı ve rüzgâr ölçüm noktası gibi kritik hizmetleri almakta zorlandıklarını sözlerine ekleyen pilotlar, Babadağ Teleferik gişelerindeki sistemlerin ise gözden geçirilmesi gerektiğini söyledi.

BAŞKAN ÇIRALI "HAZIRLIKLARIMIZ YENİ UÇUŞ REKORLARI İÇİN"

FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, sektör temsilcilerinden gelen talep ve öneriler doğrultusunda hazırlayacakları raporu, ilgili kurum ve kuruluşlara ileterek tüm sorunlara çözüm arayacaklarının altını çizdi. 2022 yılını uçuş sayılarında tüm zamanların rekorunu kıranakapadıklarınibelirtenBaşkanÇıralı, birinci öncelikleri olan yamaç paraşütüyle uçan tatilcilerin güvenliğini en üst seviyeye çıkararak yeni bir rekor yılına hazırlanmak istediklerini kaydetti. Başkan Çıralı Babadağ'ı, kalkış ve iniş noktasında talep ettikleri düzenlemelerle Avrupa ve dünyanın en önemli yamaç paraşütü merkezi hâline getirmek için çalıştıklarını sözlerine ekledi.

**MUĞLA APİTERAPİK ARICILIK
ÜRÜNLERİ İŞLEME MERKEZİ
APİMUĞLA ŞİRKETİ KURULDU**

MUĞLA'DA ARI ÜRÜNLERİNİN KATMA DEĞERİ ARTACAK

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odasının (FTSO) ortağı olduğu Muğla Apiterapik Arıcılık Ürünleri İşleme ve Ar-ge, İnovasyon Merkezi APİMUĞLA şirketi, Muğla Valisi Orhan Tavlı'nın da katıldığı törenle kuruldu. Muğla'da düzenlenen imza törenine katılan FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, geleceğe yatırım olan projenin hayırlı olmasını dileyerek, katkı sunan tüm paydaşlara teşekkür etti.

Muğla Teknopark'ta 10 Ocak 2023 tarihinde düzenlenen imza törenine Muğla Valisi Orhan Tavlı, Güney Ege Kalkınma Ajansı (GEKA) Genel Sekreteri Özgür Akdoğan, Muğla Ticaret ve Sanayi Odası (MUTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Karakuş, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Milas Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Reşit Özer, Marmaris Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mutlu Ayhan, Bodrum Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Serdar Kocadon, Muğla Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Hurşit Öztürk ile Muğla Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı, Muğla Vakfı, Muğla Arı Yetiştiricileri Birliği (MAYBİR) yetkilileri katıldı.

**MUTSO BAŞKANI KARAKUŞ ARICILIK
ÜRÜNLERİNİN DEĞERİ ARTACAK**

Törenin açılışında konuşan MUTSO Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Karakuş, amacı ve kapsamıyla son derece yararlı projenin ilin geleceğine inşa edeceklerini söyledi. Muğla

için büyük öneme sahip arıcılık ve çam balında Muğla'ya nasıl katma değer sağlanabilir sorusundan yola çıkılarak 2019 yılında çalışma başlattıklarını anlatan Bülent Karakuş, "Muğla Apiterapik Arıcılık Ürünleri İşleme ve Ar-ge İnovasyon Merkezi projemize, Muğla'ya gönül veren 10 proje ortağımız ve 7 iştirakçimiz sahip çıktı. 11 milyon 327 bin 500 ₺ bütçeli projemiz Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda faaliyetlerini yürüten Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın 2021 yılı güdümlü proje çağrısından 8 milyon 50 bin ₺ destek almaya hak kazandı. Bu destek miktarı proje bütçemizin yaklaşık yüzde 70'lik kısmını karşılıyor. Şirketin misyonu Türkiye'de önemli bir yeri olan bal ve apiterapik ürünlerin, yapılacak ar-ge ve ür-ge çalışmalarıyla katma değerini artırmak, bir marka değeri oluşturmak, ulusal ve uluslararası platformda görünürlüğü sağlamak. Proje kapsamında kurulacak bu tesisin bölgede bal ve apiterapik ürün üreten işletmelerimize markalaşma konusunda rol model olmasını bekliyoruz. Geldiğimiz süreçte Tarım İl Müdürlüğümüz ve MAYBİR iş birliğinde arıcılarımıza eğitimler verdik. İlimiz için yaptığımız bu kıymetli çalışmaların ham maddesi için vazgeçilmez olan ve ekosistem içerisinde büyük önem teşkil eden arıların korunması, arıcılık ürünlerinin değerinin artması ve ilimiz arıcılık, bal ve apiterapik ürünlerinin marka değerinin artması amacıyla üzerimize düşen tüm çalışmalara destek olmaktan onur duyuyoruz." diye konuştu.

VALİ TAVLI, EMEĞİ GEÇENLERE TEŞEKKÜR ETTİ

Törende konuşan Muğla Valisi Orhan Tavlı da projenin Muğla'ya hayırlı olmasını dileyerek, Muğla Apiterapik Arıcılık Ürünleri İşleme ve

Ar-ge İnovasyon Merkezi APİMUĞLA'nın kurulmasında emeği geçen tüm paydaş ve çalışanlara teşekkürlerini iletti.

Açış konuşmalarının sonrasında 10 proje ortağının imza atmasının ardından Muğla Apiterapik Arıcılık Ürünleri İşleme ve Ar-ge İnovasyon Merkezi-APİMUĞLA şirket kuruluşu gerçekleştirildi.

İmza töreninin ardından Teknopark içinde kurulan APİMUĞLA Ar-ge ve İnovasyon Merkezi ziyaret edildi. Proje Teknik Danışmanı Prof. Dr. Mehmet Emin Duru, heyete çalışma sistemi hakkında bilgi verdi.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) ile Aras Kargo arasında imzalanan protokolle FTSO üyelerine yüzde 18 indirim uygulanacak.

FTSO üyelerinin gönderilerine Aras Kargo'da %18 indirim sağlayan protokol FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ile Aras Kargo Akdeniz Bölge Müdürlüğü Satış Yöneticisi Özhan İnderesi tarafından imzalandı.

ARAS KARGO'DAN, FTSO ÜYELERİNE %18 İNDİRİM

Protokol gereğince, indirimden yararlanmak isteyen FTSO üyelerinin, Oda'dan yada çevrim içi olarak temin edecekleri oda sicil belgesi ya da faaliyet belgesi ile Aras Kargo şubesine giderek, kayıt oluşturmaları gerekiyor.

Oda üyelerinin ticari hayatlarını kolaylaştırmak amacıyla üye indirim protokolleri imzaladıklarını belirten FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, üye işletmelere, güncel fiyat tarifesini üzerinden yüzde 18 indirim sağlanacak protokolün hayırlı olmasını diledi.

Aras Kargo Akdeniz Bölge Müdürlüğü Satış Yöneticisi Özhan İnderesi ve Makri Şubesi Yetkilisi Elif Koldaş da FTSO üyelerine indirimli hizmet vermekten memnuniyet duyacaklarını belirterek, Başkan Çıralı'ya iş birliği dolayısıyla teşekkür etti.

KAYMAKAM KARAMAN: "FETHİYE TURİZMDE BİR DERYA"

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) ev sahipliğinde gerçekleştirilen Fethiye Turizm Konseyi toplantısına başkanlık yapan Fethiye Kaymakamı Yusuf İzzet Karaman, Fethiye'nin turizm değerleri açısından derya olduğunu belirterek, bölgenin ulusal ve uluslararası alanda tanıtımı için her türlü desteği vermeye hazır olduğunu söyledi.

Fethiye Kaymakamı Yusuf İzzet Karaman, toplantı öncesinde FTSO Meclis Başkanı Kemal Hıra, Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Başkan Yardımcıları Ramazan Dim, Muhammet Kökten, Yönetim Kurulu Üyesi Süleyman Kaya ile bir araya gelerek, FTSO Meclisi'ne ve yönetimine çalışmalarında başarılar diledi. FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı da iade-i ziyaretleri dolayısıyla Kaymakam Yusuf İzzet Karaman'a teşekkür ederek, günün anısına kahve fincanı ve bölgenin coğrafi işaretli ürünlerini hediye etti. Hollanda ve EMITT fuarları değerlendirildi

Kaymakam Karaman daha sonra FTSO Meğri Salonu'nda gerçekleştirilen Turizm Konseyi toplantısına başkanlık ederek, konsey üyelerinden Fethiye'nin tanımıyla ilgili yapılan çalışmalar ve katılım sağlanan fuarlar hakkında bilgi aldı. Kaymakam Yusuf İzzet Karaman'ın başkanlığında 20 Ocak 2023 tarihinde yapılan toplantıya Fethiye Belediye Başkan Yardımcısı Oğuz Bolelli, FTSO Meclis Başkanı Kemal Hıra, FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Fethiye Esnaf ve Sanat-kârlar Odası Başkanı Mehmet Soydemir, İMEAK DTO Fethiye Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı İlkay Tugay, Fethiye Turizm Danışma Bürosu Müdürü Saffet Dünder, Fethiye Otelciler Birliği (FETOB) Başkanı Bülent Uysal, TÜRSAB Batı Akdeniz BTK Bölge Temsilciliği Başkanı Özgen Uysal, FTSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ramazan Dim, Ölüdeniz Turizm Geliştirme Kooperatifi Başkanı ve FTSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Muhammet Kökten, YDA

Dalaman Havalimanı Operasyonlar ve Gelirler Direktörü Orçun Songur, FTSO Yönetim Kurulu Üyesi Süleyman Kaya, İMEAK DTO Fethiye Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Barış Özgür İbiş, Göcek Kültür ve Turizm Derneği Başkan Yardımcısı Onur Ugan, Çalış Turizm ve Tanıtım Derneği (ÇALIŞ-DER) Yönetim Kurulu Üyeleri Hüseyin Küp, Cenk Şimşek, FETAV Müdürü Dilek Dinçer ve FTSO Genel Sekreteri Ezgi Kullukçu katıldı.

Toplantıda 11-15 Ocak 2023 tarihleri arasında Hollanda'da gerçekleştirilen ve Fethiye'nin de tanıtıldığı Vakantiebeurs UTRECHT Fuarı ve 08-11 Şubat 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilecek 26. Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'na (EMITT) katılım değerlendirildi. Toplantıda YDA Dalaman Havalimanı Operasyonlar ve Gelirler Direktörü Orçun Songur ve FETOB Başkanı Bülent Uysal UTRECHT Fuarında tur operatörleri ve katılımcılarla yapılan B2B görüşmeler hakkında bilgi verdi.

Fuarda Fethiye masasının konumu ve fuar katılımcıları hakkında da sunum yapıldı.

Fethiye Uzakdoğu pazarında da tanıtılmalı EMITT fuarına ilişkin hazırlıkların da değerlendirildiği toplantıda konuşan Fethiye Kaymakamı Yusuf İzzet Karaman, görev yaptığı Kars'ın ve Sarıkamış'ın tanıtımı için 4 kez EMITT fuarına etkin olarak katıldığını belirterek, EMITT fuarının önemine vurgu yaptı. Bu yıl EMITT fuarına Muğla Valiliği'nin de stant açarak katılacağını vurgulayan Kaymakam Karaman, EMITT'in sektör temsilcilerini, yerel yönetimleri, bürokratları, turizm profesyonellerini ve basın kuruluşlarını buluşturduğunu ifade etti.

Fethiye Kaymakamlığı olarak destek olmak

için bölge aktörleriyle birlikte EMITT'te yer almayı planladıklarını dile getiren Kaymakam Karaman, Fethiye'nin fuardaki konumunun iyi olması nedeniyle konsey üyelerini tebrik etti.

Uluslararası düzeyde de Fethiye için uzak doğu pazarının önemine de değinen Kaymakam Karaman şunları söyledi:

"Her bölgenin kendine ait bir veya iki değeri vardır, ama Fethiye bu anlamda bir derya. Görevi geldiğimden bu yana okuyorum, geziyorum, araştırıyorum; her dokunduğum yerden yeni bir şey öğreniyorum. Her köşesi ayrı bir değer. Belki sayılsa 50'nin üzerinde başlık çıkar. Bu kadar değer içinde karşılaştığımız zorluk öncelikle zorlanıyoruz.

Ama hepsi birbirinden değerli. Fethiye'nin değerini en üst seviyedeki kesime yönelik hazırlamamız lazım. Geleceği de buna göre planlamak lazım. Tanıtıma yönelik bugüne kadar yapılan çalışmalar çok değerli ve önemli elinize ve emeğinize sağlık"

KLİMA VE BEYAZ EŞYA SEKTÖRÜNÜN SORUNLARI GÖRÜŞÜLDÜ

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odasında (FTSO) yapılan klima ve beyaz eşya sektör toplantısında sektördeki son gelişmeler ve yaşanan sorunlar değerlendirildi. Kalifiye eleman eksikliği ve bu sorunun çözümü noktasında mesleki eğitimin önemine vurgu yapılan toplantıda ortaöğretim seviyesinde öğrencilerin ve velilerin bilgilendirilerek sektöre yönlendirilmesinin önemine değinildi. FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı kalifiye eleman sorununun çözümü noktasında gerekli girişimleri yapmaya hazır olduklarını belirterek mesleki eğitimin gelişmesi için birçok alanda çalışmalar yürüttüklerini söyledi. FTSO Meğri Salonu'nda 25 Ocak 2023 tarihinde yapılan toplantıya FTSO Meclis Başkanı Kemal Hıra, Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Yönetim Kurulu Üyesi Halil İbrahim Öztürk, Meclis üyeleri Bilal Göksu, Erol Aksoy, 4 Nolu Elektrik Elektronik ve Dayanıklı Tüketim Malları Meslek Komitesi Başkanı Şevki Arıcan, Başkan Yardımcısı Cumhur Durmaz ile sektör temsilcileri katıldı.

KALİFİYE ELEMAN SORUNU ÖNE ÇIKTI

Sektördeki son gelişmelerin ve sorunların ele alındığı toplantıda, kalifiye eleman sorununun çözümü noktasında atılabilecek adımlar masaya yatırıldı. Kalifiye eleman bulamakta zorlandıklarını ve kış sezonunda yetiştirdikleri elemanları turizm sezonunun başlamasıyla kaybettiklerini aktaran sektör temsilcileri, ortaokuldan liseye geçmeye hazırlanan öğrencilerin ve velilerinin mesleki eğitime yönlendirme konusunda bilgilendirilmesi gerektiğinin altını çizdi. Bu çalışma sırasında öğrencilerin staj durumlarından, okul bitiminde istihdam edileceği alanlara, çalış-

ma süresi ve koşullarından, emekliliklerine kadar ayrıntılı bilgilerin paylaşılmasının faydalı olacağı kaydedildi. Ayrıca sektör temsilcileri asıl işi beyaz eşya ve klima satışı olmayan işletmelerin belli periyotlarda satış yapmasının önüne geçilmesi gerektiğini vurgulayarak bu konuda gerekli düzenlemelerin bir türlü yapılamadığından yakındı. Sektör temsilcilerinden gelen talep ve önerileri ilgili kurum ve kuruluşlara ileterek tüm sorunlara çözüm arayacaklarını vurgulayan FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, "Kalifiye eleman sorunu hakkında birçok sektörümüzden talepler geliyor. Bu konuda uzun süredir yoğun çalışmalar yürütüyoruz. Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi imzaladığımız protokolle proje okulumuz oldu. Sektörlerimizin kalifiye eleman ihtiyacı doğrultusunda okulumuza yeni bölümler ekleyeceğiz. Mesleki eğitime katılan öğrencilerimizi de ayrıca destekleyeceğiz. Kısa vadede kalifiye eleman sorununun çözümü noktasında SGK Fethiye Müdürümüz ile görüşme yapacağız." diye konuştu.

FETHİYE

HOLLANDA UTRECHT

FUARI'NDA YOĞUN İLGİ GÖRDÜ

Fethiye, Hollandalılara tanıtıldı. Hollanda'nın Utrecht şehrinde 11-15 Ocak 2023 tarihlerinde gerçekleşen Vakantiebeurs Amsterdam 2023 Turizm ve Ticaret Fuarı'nda Fethiye'ye yoğun ilgi oldu.

Fethiye, 52. Vakantiebeurs Tatil ve Turizm Fuarı'nda Fethiye Belediyesi, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO), Fethiye Otelciler Birliği (FETOB) TÜRİSAB Batı Akdeniz BTK, YDA Dalaman Havalimanı ve turizmciler tarafından temsil edildi. Fuarın ilk gününde T.C. Dışişleri Bakanlığı Lahey Büyükelçisi Şaban Dışli, fuarın son gününde de T.C. Dışişleri Bakanlığı Amsterdam Başkonsolosu Mahmut Burak Ersoy Fethiye standını ziyaret etti. Fuarın sektör profesyonellerine açık olan ilk gününde firma yetkilileri ve sektör temsilcileri B2B görüşmeler yaptı. Hollanda'da pandemi sonra ilk defa yapılan ve 100 ülkeden 850 firma kurum ve kuruluşun katılım gösterdiği fuarda goTürkiye sloganıyla öne çıkan TGA standında yer alan ve çok sayıda kişi ziyaret ettiği Fethiye masası yoğun ilgi gördü.

Bu arada Utrecht Turizm Fuarı'nın resmi internet sitesinde yayımlanan haberde Türkiye'nin, 2023 yaz tatili rezervasyonlarında ülkeler arasında ilk üçte olduğu bilgisi paylaşıldı.

ÇIRALI: "HOLLANDA FUARININ VERİMLİ SONUÇLARI OLACAĞINA İNANIYORUM"

Fethiye'nin Hollanda pazarında tanıtılması açısından fuarın çok verimli olduğunu kaydeden FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası, Fethiye Turizm Konseyi paydaşlarımızla birlikte olarak bölgemizin uluslararası arenada tanıtılması amacıyla Hollanda'nın Utrecht şehrinde gerçekleşen Vakantiebeurs Tatil ve Turizm Fuarı'nda yerimizi aldık. Hâlihazırda Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanan Fethiye tanıtım broşürlerimizi Felemenkçe olarak bastırıp fuarda katılımcılarla paylaştık. Fethiye Hollanda pazarında çok iyi bilinmiyor. Bu nedenle fuar hem bölgemizin bu coğrafyada tanıtımı hem de tur operatörleri ve yeni bağlantılar açısından çok yararlı oldu. Pandemi nedeniyle iki yıl kapalı kalan Hollanda pazarından Türkiye'ye ciddi bir talep var. Turizm profesyonellerini buluşturan

fuarda, tüm katılımcıların destinasyon ve otel arayışları olduğunu gördük. Fuarda yer almamızın arz ve talebi buluşturma açısından çok önemli olduğuna ve verimli sonuçları olacağına inanıyorum.

Turizm Konseyi paydaşlarımızla fuarlara ve dijital tanıtıma çok önem veriyoruz. Her bölgesi farklı turizm alternatiflerine sahip olan Fethiye'miz de Babadağ'ı, Ölüdeniz'i, Kayaköy'ü, Göcek'i, Saklıkent'i, Çalış'ı ile marka bir destinasyon. Deniz, kum, güneşin yanı sıra birçok tarihi ve kültürel değere ev sahipliği yapan bölgemizi her yönüyle tanıt-maya ve turizmi 12 aya yaymaya çalışıyoruz. Bu noktada eşsiz bisiklet rotalarımızla Hollanda pazarında etkili yer alacağımızı düşünüyoruz." diye konuştu.

FTSO KALİTE DENETİMİNDEN BAŞARIYLA GEÇTİ

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odasının (FTSO), kaliteli hizmet sunmak ve üyelerinin memnuniyetlerini en üst düzeye çıkarmak amacıyla yürüttüğü uygulamalar tescillendi. Türk Loydu tarafından denetlenen FTSO, ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi belgesi yenilerken, ISO 10002:2018 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi belgesi tetkikinden tam not aldı.

Türk Loydu Vakfı Yönetim Sistemlerinin ISO 9001 ve ISO 10002 denetimlerinden başarıyla geçen FTSO, üyelerine uluslararası standartlarda hizmetler sunmayı amaç edinen ve uyguladığı kalite yönetim sistemleri ile oda/borsa camiasının önde gelen odalarından biri olduğunu bir kez daha kanıtladı. FTSO, Türk Loydu Vakfı Denetçisi Olcay Koca tarafından 13-15 Şubat 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilen denetim çalışmaları öncesinde yapılan açış toplantısına FTSO Meclis Başkanı Kemal Hıra, Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, başkan yardımcıları Ramazan Dim ve Muhammet Kökten, Yönetim Kurulu Üyesi Halil İbrahim Öztürk, FTSO Genel Sekreteri Ezgi Kullukçu ve Oda çalışanları katıldı. Toplantıda konuşan Başkan Osman Çıralı, FTSO'nun kalite yönetim sistemlerine büyük önem verdiğini ve uygulamaların hassasiyetle yürütüldüğünü belirterek, denetimlerin Odanın kendine geliştirmesi için fırsat olduğunu vurguladı ve verimli bir çalışma olması temennisini dile getirdi. ISO denetimlerinin gönüllülük esasına dayanan sistemler olduğunu hatırlatan Denetmen Olcay Koca ise FTSO'nun kalite sistemlerine önem veren ve başarıyla uygulayan bir oda olduğunu kaydetti.

Denetim sırasında Olcay Koca, FTSO Genel Sekreteri Ezgi Kullukçu ve Kalite Sorumlusu Aysun Şanlısoy ile FTSO'nun ISO 9001 ve ISO 10002 kapsamındaki dokümanlarını ve uygulamalarını inceledi. Birimlerle tek tek

görüşmelerin yapılarak kanıtların görüldüğü 3 günlük denetim sonunda; FTSO'nun ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi belgesi yenilendi. FTSO, ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi belgesi gözetim tetkikinden de başarıyla geçti.

FTSO KALİTE STANDARTLARI BAŞARIYLA UYGULUYOR

Türk Loydu Denetçisi Olcay Koca, FTSO Meclis Başkanı Kemal Hıra, Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, başkan yardımcıları Ramazan Dim ve Muhammet Kökten, Yönetim Kurulu Üyeleri Süleyman Kaya ve Emre Başaran, Genel Sekreter Ezgi Kullukçu ve Oda çalışanlarının katıldığı kapanış toplantısında gerçekleştirilen denetim hakkında detaylı bilgi verdi. Şeffaf bir ortamda denetim yapma fırsatı verdiği için Oda yönetimine ve çalışanlarına teşekkür eden Olcay Koca, denetimin her aşamasında Fethiye Ticaret ve Sanayi Odasının gelişime çok açık olduğunu gözlemlediğinin altını çizdi. Denetimin FTSO'nun kalite standartlarını başarıyla uygulayan bir oda olduğunu ortaya koyduğunu ifade eden Koca, FTSO'nun TOBB akreditasyon sistemiyle de entegre yürüyen bir sistem uyguladığını söyledi.

Denetim çalışmalarını değerlendiren FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, kalite yönetim sistemlerini FTSO Meclisi, meslek komiteleri ve Yönetim Kurulu ile birlikte başarıyla uygulayan, Oda çalışanlarına teşekkür ederek, "ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi belgesi yenilerken, ISO 10002:2018 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi belgesi tetkikinden tam not almamız, üyelerimize verdiğimiz kaliteli hizmetin göstergesidir. Standartlara uygun ve kaliteli hizmetlerimizi, teknolojiyi de kullanarak, üyelerimizden gelen talepler doğrultusunda daha da çeşitlendirerek devam ettireceğiz." dedi.

FTSO'NUN DEPREM BÖLGESİNE YARDIMLARI, KALICI KONUTLARA DESTEKLE DEVAM EDECEK

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odasının (FTSO) Kahramanmaraş merkezli ve 10 ili etkileyen depremin yaralarını sarmak amacıyla yaptığı yardımlar Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) çatısı altında yürütülecek kalıcı konut desteği ile devam edecek. FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, “Oda olarak, üyelerimizin de desteğiyle birlikte depremin ilk gününden itibaren depremden etkilenen illerdeki ihtiyaçları yakından takip ederek her türlü desteğin bölgeye ulaşmasını koordine ediyoruz. Bundan sonraki aşamada birliğimiz TOBB öncülüğünde bölgede kalıcı konut ihtiyacının giderilmesine yönelik yardımlara ağırlık vereceğiz.” dedi.

FTSO'nun depremden etkilenen bölgeler için başlattığı ayni ve nakdî yardım kampanyaları kalıcı konutlara destekle sürecek. FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu ve Ticaret Bakanı Mehmet Muş'un başkanlığında çevrim içi video konferans yöntemiyle gerçekleştirilen deprem felaketi istişare toplantısına katıldı. TOBB 'a bağlı 365 oda / borsa başkanının bir araya geldiği toplantıda oda ve borsaların yaptığı deprem yardımları ve izlenecek yeni yol haritası ele alındı. Toplantıda kalıcı konut ihtiyacının karşılanmasına yönelik yardımlara ağırlık verilmesi kararlaştırıldı.

KALICI KONUT SEFERBERLİĞİNE DAVET

İstişare toplantısı hakkında bilgi veren Başkan Osman Çıralı, “Oda olarak, üyelerimizin de desteğiyle birlikte depremin ilk gününden itibaren depremden etkilenen illerdeki ihtiyaçları yakından takip ederek her türlü desteğin bölgeye ulaşmasını koordine

ediyoruz. Oda olarak ve üyelerimizin de katkılarıyla bugüne kadar bölgeye konteyner, battaniye, temizlik, hijyen ürünleri, kuru gıda, ısıtıcı ve bebeklerin ihtiyaçlarına yönelik yardımlar gönderdik. Deprem bölgesine yönelik destek çağrılarımıza destek veren tüm üyelerimize ve vatandaşlarımıza teşekkür ederim.

TOBB Başkanımız Rifat Hisarcıklioğlu ve Ticaret Bakanımız Mehmet Muş'un öncülüğünde video konferansla yaptığımız toplantıda bölgeye yapılan yardımlar ve bölgenin ihtiyaçları değerlendirildi.

Toplantı sonunda bundan sonraki aşamada, TOBB öncülüğünde bölgede kalıcı konut ihtiyacının giderilmesine yönelik yardımlara ağırlık verilmesi yönünde görüş birliğine varıldı.

El birliği ile depremden etkilenen yerleşim yerlerinin inşasını gerçekleştireceğiz. TOBB öncülüğünde başlattığımız kalıcı konut ihtiyacının karşılanması seferberliğine kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra sivil toplum kuruluşları ve şahıslar da destek verebilecek. Toplantıda ayrıca seferberliğe destek verecek bağışçılarımızın isimlerinin inşa edilecek konutların bloklarına verilmesine de karar verildi.” diye konuştu.

YURTIÇİ KARGODAN, FTSO ÜYELERİNE ÖZEL %25 İNDİRİM

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) ile Yurtiçi Kargo arasında imzalanan protokol ile FTSO üyelerine özel yüzde 25 indirim sağlanacak.

FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ile Yurtiçi Kargo Güney Ege Bölge Müdür Yardımcısı Özcan Özata arasında 23 Şubat 2023 Perşembe günü imzalanan protokol gereğince, FTSO üyelerinin gönderilerine Yurtiçi Kargoda %25 indirim uygulanacak.

FTSO Başkanı Osman Çıralı, Oda üyelerinin ticari hayatını kolaylaştırmak amacıyla farklı sektördeki firmalarla üye indirim protokolleri imzaladıklarını belirterek, "Üyelerimizin iş ve özel yaşamlarında ihtiyaç duyacakları mal ve hizmetleri daha uygun fiyat ve özel koşullarda alabilmeleri amacıyla Odamız, üniversiteler, özel okullar, sağlık kuruluşları, bankalar ve şirketlerle indirim protokolleri imzalıyoruz. Yurtiçi Kargo ile imzaladığımız bu protokolle, üyelerimize yönelik gerçekleştirdiğimiz indirim protokollerine bir yenisini daha eklemiş olduk." dedi. Protokolün hayırlı olmasını dileyen Başkan Çıralı, Müdür Yardımcısı Özcan Özata'ya indirim iş birliği dolayısıyla teşekkür etti.

Protokolün kapsamı hakkında bilgi veren Yurtiçi Kargo Bölge Müdür Yardımcısı Özcan Özata ise, FTSO üyelerine özel yüzde 25 indirim sağlayan protokolün 16 Şubat 2024 tarihine kadar geçerli olacağını söyledi. Özcan Özata, "FTSO üyelerinin, kampanya fiyatlarından gönderim yapabilmesi için gönderi yapılmadan önce Oda üyesi iş yeri olduğunun kargo görevlisine beyan edilmesi ve üye iş yeri sicil numarasının ibraz edilmesi gerekiyor." diye konuştu. FTSO üyelerine özel indirim sağlayan iş birliğinden duyduğu memnuniyeti dile getiren Özata, imzalanan protokolün bölge ekonomisine katkı yapması dileğinde bulundu.

FTSO'NUN YATIRIM TEŞVİKLERİ SEMİNERİNE 43 KİŞİ KATILDI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) tarafından düzenlenen Yatırım Teşvikleri ve Turizm Teşvikleri seminerine Oda üyesi işletmelerden 43 kişi katıldı.

FTSO Likya salonunda Dış ticaret uzmanı Bülent Balyemez 3 Mart 2023 Cuma günü verilen seminerde, yatırım teşviklerine devlet destekleri, yatırım teşvik belgesi ve uygulamaları, turizm teşvikleri, proje bazında yatırım destekleri konularında katılımcılara bilgi verdi. Saat 14.00'de başlayan ve saat 16.00'ya kadar devam eden ücretsiz seminerde, yatırım teşvik belgesi formları elektronik E-TUYS sisteminde hazırlama ve yatırımlara bedelsiz arsa tahsis, turizm teşvikleri kapsamında gelir ve kurumlar vergisi indirimleri, SSK, KDV, gümrük ve damga vergileri muafiyeti konuları örneklerle anlatıldı.

Seminer, katılımcıların sorularının Bülent Balyemez tarafından cevaplanmasının ardından sona erdi.

FTSO ÜYELERİ, BERLİN FRUIT LOGISTICA FUARI'NDAYDI

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası üyeleri 08-11 Şubat 2023 tarihlerinde Berlin'de düzenlenen Fruit Logistica 2023-Uluslararası Yaş Sebze Meyve ve Gıda Fuarı'na katıldı.

KOSGEB destekli yurt dışı iş gezisi kapsamında düzenlenen ziyarete katılan 4 FTSO üyesi firma yaş sebze meyve ve gıda üzerine faaliyet gösteren Alman firmalar ile görüşmeler gerçekleştirdi. Fruit Logistica Uluslararası Gıda ve Yaş Sebze Meyve Fuarı'nda uluslararası firmalarla ticari iş birlikleri sağlanarak tarım sektöründeki gelişmeler, teknolojiler ve çevre dostu uygulamalar ile yatırım fırsatları konularında temaslarda bulunuldu.

Türk-Alman Ticaret ve Sanayi Odası ziyaret edildiği gezi kapsamında yaş sebze meyve sektörünün yurt dışındaki uygulamaları ve ihracat kapasitesine yönelik detaylı görüşmeler gerçekleştirildi. Ziyaret çerçevesinde depolama teknolojileri, çevre dostu ilaçlama teknikleri, yaş sebze meyvede geri dönüşüm, mevsimsel risklerin nötrleştirilmesi, seri ve toptan üretim, seralama teknikleri, yaş sebze meyve üretimi, yeni üretim teknolojileri, pa-

zarlamada globalleşme, toptan pazarlama teknikleri, nakliye, aracı kurumlarla çalışma prensipleri konularında da üyelerimizin talepleri doğrultusunda görüşme ve karşılıklı fikir alışverişlerinde bulunuldu.

Berlin Fruit Logistica Fuarı'na yapılan ziyareti değerlendiren Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, "Oda olarak tarım sektörünün ve ticari kapasitelerin gelişmesi çeşitli çalışmalarda bulunuyoruz. Bu kapsamda KOSGEB destekli yurt dışı iş gezisi düzenleyerek firmalarımızın Berlin Fruit Logistica Fuarı'na %60 destekle katılmalarına ön ayak olduk. Firmalarımız yurt dışı iş gezisinin verimli geçtiğini, uluslararası firmalarla iş birliği amaçlı temaslarda bulunduklarını belirttiler. Başta Fethiye ve Seydikemer'in en önemli yaş sebze ihracat kalemi olan domates olmak üzere farklı çeşitlerin ihracatına yönelik iş birlikleri, bölgemizdeki tarımsal kapasitenin artmasına da imkân sağlayacaktır. Tarımsal üretim ve ticarete yönelik destek ve çalışmalarımız sürecek." diye konuştu.

FTSO'DAN DOMATES İHRACATI KISITLAMASINA TEPKİ

ÇIRALI: "TONLARCA DOMATESİN ÇÖPE GİTMESİNE NEDEN OLACAK KISITLAMA KARARI ACİLEN GÖZDEN GEÇİRİLMELİ"

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO), Tarım ve Orman Bakanlığının, fiyat artışları ve depremi gerekçe göstererek domates ihracatına 14 Nisan 2023 tarihine kadar kısıtlama getirmesine tepki gösterdi. Kararın acilen yeniden gözden geçirilmesi çağrısında bulunan FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, "Kısıtlama kararı, üreticimizi de tarım sektöründe faaliyet gösteren işletmeleri de, ihracatçımızı da mağdur edecektir. İhracat taleplerine dönük üretilen ve şu an tırlarda kalan tonlarca domatesin kısa süre içinde iç pazarda tüketilmesi mümkün olmadığından, tonlarca domatesin çöpe gitmesine neden olacak bu kararın acilen gözden geçirilmesi gerekmektedir." dedi.

Ülke ekonomisini de olumsuz etkileyecek ve dış ülkeler nezdinde olumsuz algıya neden olacak kısıtlama kararının gerekli tedbirler alınmadan verildiğine vurgu yapan FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı şunları söyledi:

"Bölgemiz, Fethiye ve Seydikemer Türkiye'nin domates üretiminin başkentidir. Bölgemizde yıllık ortalama 500 bin ton domates üretimi gerçekleştirilmekte ve bu üretimin yaklaşık %50'si ihraç edilmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığının, fiyat artışları ve depremi gerekçe göstererek domates ihracatına 14 Nisan 2023 tarihine kadar kısıtlama getiren kararı, bölgemizdeki üreticimizi de ihracatçımızı da mağdur etmiştir. Sektörün görüşü alınmadan ve mağduriyete neden olan kısıtlama kararı acilen gözden geçirilmesi gerekiyor.

20 BİN TONLUK DOMATES ATIL KALDI

Bu kısıtlama, 30 bin dönümlük üretim alanı ile yıllık yaklaşık 250 bin tonluk ihracatın gerçekleştiği Fethiye ve Seydikemer'de üreticilerimizi ve ihracatçımızı olumsuz etkiledi. Yaklaşık bir 1,5 aylık bir dönemi kapsayan kısıtlama; bölgemizde yurt dışı anlaşmaları aylar öncesinden imzalanmış olan ve ihracata yönelik üretilen yaklaşık 1000 tırı

BAŞKAN ÇIRALI: “ÜRETİCİMİZ DE İHRACATÇIMIZ DA MAĞDUR”

dolduracak 20 bin tonluk domates üretiminin atıl kalmasına neden oldu.

Elbette makul fiyat istikrarı ve üreticiden tüketiciye gelen aşamada fiyatların makul oranların üzerine çıkması bizlerin de karşısında olduğumuz bir gerçek. Ancak sektör temsilcileri tarafından domates ihracatına yönelik kısıtlama kararından afet bölgesindeki domates üreticileri ile tek ekim yapan üreticilerin de olumsuz etkileneceği dikkate alınmalıdır. Uzun dönemde ve belli oranda domates fiyatlarının düşmesine neden olabileceği varsayılsa bile; söz konusu uygulamanın sonuçlarının domates üretimini ve tarımsal ihracatı derinden etkileyeceği, dış ülkeler nezdinde olumsuz algıya neden olacağı da unutulmamalıdır.

ÇABUK BOZULAN DOMATESİN İÇ PAZARDA KISA SÜREDE TÜKETİLMESİ MÜMKÜN DEĞİL

Üreticilerimizin öngörmediği ve önceden bilgi verilmeden ya da kademeli azalma gibi tedbirler alınmadan verilen bu kısıtlama kararı; tarım sektöründe faaliyet gösteren işletmeleri, üreticiyi ve elbette tüm sektör çalışanlarını mağduriyetine neden olacaktır. Öte yandan, ihracat taleplerinin karşılanması için üretilen ve karar nedeniyle şu an tırlarda kalan tonlarca domatesin kısa süre içinde iç pazarda tüketilmesi de mümkün değildir. Üretim ve ihracat dengesi dikkate alınmadan alınan bu karar nedeniyle tonlarca domates israf olacaktır. Millî servetimiz olan ve bölgemizin en önemli ihracat kalemi olan çabuk bozulan domatesin çöpe gitmesine neden olacak bu kararın sonuçları iyi değerlendirilmelidir. Ülke ekonomisini de olumsuz etkileyecek kısıtlama kararı, gıda arz güvenliği ve fiyat istikrarının sağlanması amacıyla alınacaksa da, gerekli tedbirler alınarak üreticimizi de ihracatçımızı da mağdur etmeyecek şekilde uygulanmalıdır.”

FETHİYE VE SEYDİKEMER DEPREME HAZIRLIKLARI MI?

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odasının (FTSO) sekreteryasını yürüttüğü Fethiye-Seydikemer Meslek Kuruluşları Güç Birliği Platformunda, Muğla İli Acil Eylem Planı, olası deprem senaryoları, deprem öncesi ve sonrası yapılması gerekenler ele alındı.

Fethiye ve Seydikemer Meslek Kuruluşları Güç Birliği Platformu, FTSO Meğri Salonu'nda 2 Mart 2023 Perşembe günü Şehir Plancıları Odası Fethiye Şubesi Temsilcisi Birol Keski başkanlığında toplandı. Toplantıya FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, TÜRSAB Batı Akdeniz Bölge Temsilciliği Başkanı Özgen Uysal, Fethiye Esnaf ve Sanat-kârlar Odası Başkanı Mehmet Soydemir, Fethiye Kaymakamlığı İlçe Turizm Danışma Bürosu Müdürü Saffet Dünder, Gençlik ve Spor Müdürü Harun Reşit Yiğit, İlçe Yazı İşleri Müdürü Necla Yıldız, Fethiye Belediyesi Meclis Üyesi ve Fethiye Kent Konseyi Genel Sekreteri Gözde Gürsoy Hoşafçı, FTSO Başkan Yardımcısı Muhammet Kökten, İMEAK Deniz Ticaret Odası Fethiye Şubesi Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ali Kaçar, FTSO Yönetim Kurulu Üyesi Elektrik Mühendisleri Odası Fethiye Şubesi Başkanı Veli Önver, FTSO Genel Sekreteri Ezgi Kullukçu, İnşaat Mühendisleri Odası Fethiye ve Muğla Şubesi temsilcileri Levent Çimen ve Hüseyin Kaya, Harita Mühendisleri Odası Fethiye Temsilcisi Birol Güner, Makine Mühendisleri Odası Fethiye Temsilcisi Mustafa Tunç, Jeofizik Mühendisleri Odası Fethiye temsilciliğinden Ergin Erçetin, Fethiye Ziraat Odası Temsilcisi Gökçen Güven, Mimarlar Odası Fethiye Temsilcisi Günay Solak, Türk Kızılayı Fethiye Şubesi Temsilcisi Arif Koçyiğit, Fethiye Belediyesi'nden Afet Yönetimi Teknikeri Tuncer Dur, AKUT Fethiye Operasyon Merkezi Temsilcisi İsmail Madak ve yetkilileri Alp Yiğitler ve Dilek Yiğitler, Fethiye Mahalle Afet Gönüllüleri Acil Müdahale Ekibi (MAG)

Yetkilisi Ercan Kolcu ve Mehmet Ali Polat katıldı.

Geniş katılımlı toplantıda 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen, merkez üssü Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçeleri olan ve 11 ili etkileyen depremlerde yaşananlar değerlendirilirken, Fethiye ve Seydikemer'in depreme ne kadar hazırlıklı olduğu, eksiklikler ve yapılması gerekenler ele alındı. Fethiye'den deprem bölgelerine giderek arama ve kurtarma çalışmalarına katılan Fethiye Mahalle Afet Gönüllüleri Acil Müdahale Ekibi (MAG) ve AKUT ekipleri yaşadıkları deneyimleri katılımcılarla paylaştı. Muğla İli Acil Eylem Planı'nın da ele alındığı toplantıda yapı stoğu, yapı denetim yasası sonrasında yapılan yapıların durumu, denetim ve acil toplanma alanlarının durumu ve kamuoyuna bilgi verilmesi konularıyla ilgili görüş alışverişinde bulunuldu.

TEK ELDEN AFET YÖNETİM HAZIRLANMALI

İlk olarak geçen 6 Şubat'ta 11 ili etkileyen Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası hazırlanan bina analiz raporlarının incelendiği toplantıda bölgeye giden arama kurtarma ekiplerinin izlenimleri dinlendi. Fethiye Afet Eylem Planı'nın bir an önce hazırlanarak tek elden afet yönetimi için gerekenlerin vakit kaybetmeden yapılması konusunda görüş birliğine varıldı.

Acil toplanma ve geçici barınma alanlarının belirlenerek halka duyurulması gerektiğini anlatan katılımcılar, barınma alanlarında tuvalet, şehrin altyapısından bağımsız olarak elektrik, su ve acil müdahale malzemeleriyle donatılmasının önemine değindi. Arama

FETHİYE-SEYDİKEMER GÜÇ BİRLİĞİ PLATFORMU'NDA DEPREM HER YÖNÜYLE DEĞERLENDİRİLDİ

kurtarma faaliyetlerine ilişkin yapılan değerlendirmede; ekiplere sağlık ve yapı mühendisleri gibi uzman isimlerin eklenmesinin büyük faydalar sağlayabileceğine vurgu yapıldı.

Halkın bilgilendirilerek muhtarlar öncülüğünde her mahallede bir gönüllü arama kurtarma ekibi kurulmasının, uzman ekiplerin bölgeye ulaşmakta zorlandığı depremin ilk günlerinde büyük faydalar sağlayabileceğinin altını çizen katılımcılar, Fethiye'de büyük bir deprem yaşanmışçasına, bozulacak yolların, zarar görebilecek alanların belirlenerek kapsamlı bir plan oluşturulmasının ve tatbikatların yapılmasının önemine değindi.

FETHİYE'DEKİ YAPILARIN YÜZDE 50'Sİ 2011 YILI SONRASI YAPILMIŞ

Toplantının bir başka gündem maddesini Fethiye'nin yapı stoğu ve kaçak yapılaşma oluşturdu. Depremden etkilenen 11 ilde, yapı denetime tabi binaların sadece yüzde 1'in yıkıldığını belirten katılımcılar, bazı illerde yapı denetim uygulamalarının farklı yıllarda

devreye girdiğini belirterek yıkılan binaların yüzde 99'unun yapı denetime tabi olmayan eski binalar olduğunun altını çizdi. Fethiye'deki binaların yüzde 50'sinin 2011 yılı sonrası yapı denetim kurallarına tabi olduğunu belirten katılımcılar bu sayının yaklaşık 6 bin binaya rast geldiğini kaydetti. Bundan sonraki süreçte 2011 yılı öncesi yapı stoğunun öncelikle gözden geçirilmesi gerektiğine dikkati çeken katılımcılar kaçak yapılaşmanın ise mutlak süreçte durdurulması gerektiği görüşünde birleşti.

ÇIRALI: "DEPREM KONUSUNDA GÜÇ BİRLİĞİ OLUŞTURMALIYIZ"

Toplantı sonunda konuşan FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, deprem konusunda alınabilecek tedbirler noktasında kurum, kuruluş ve STK'larla birlikte hareket etmek istediklerini belirterek, Oda olarak gereken özveriye göstermeye hazır olduklarını söyledi.

Fethiye ve Seydikemer'i depreme hazırlamak noktasında birlikte ve güçlü bir sesle taleplerin dillendirilmesi gerektiğini vurgulayan Başkan Çıralı, "Umuyoruz ki bu acı tecrübe bizim için bir milat olur. Ülkemizde ve 1'inci derece deprem bölgesi olan ilçemizde bir bilinç oluşmuş vaziyette. Ancak unutmadan, unutturmadan yapı stoğumuzun güçlendirilmesi, ihtiyaçlarımızın giderilmesi noktasında çalışmalar yapmak istiyoruz. Fethiye Seydikemer Güç Birliği Platformumuz 19 STK'dan oluşan, tüm STK'larımızın dönüşümlü olarak dönem başkanlığı görevini yürüttüğü güçlü bir platform. STK'larımızın ayrı ayrı hazırladığı rapor ve talepleri kurumlarımıza hep birlikte sunarak deprem konusunda da bir güç birliği oluşturabiliriz." diye konuştu.

ÇIRALI: "DEPREM KONUSUNDA GÜÇ BİRLİĞİ OLUŞTURMALIYIZ"

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO), coğrafi işaretli ürünler başta olmak üzere Fethiye ve Seydikemer'in tarımsal ürünlerinin ön plana çıkması için çalışmalarına devam ediyor. FTSO tarafından Aydın İncir Araştırma Enstitüsünde yetişen 2.500 Fethiye Kaya inciri fidanının dağıtımının ardından çevrim içi incir yetiştiriciliği eğitimi verildi.

FTSO ile Aydın İncir Araştırma Enstitüsü iş birliğinde 16 Ocak 2023 tarihinde, coğrafi işaretli Fethiye Kaya incirinin üretiminin artırılması ve verimli yetiştiricilik hedefleri doğrultusunda, incir yetiştiriciliği eğitimi düzenlendi. Çevrim içi düzenlenen moderatörlüğünü FTSO Dış Ticaret ve Sanayi İşlemleri Sorumlusu Özge Ertürk Hakanoğlu ve Aydın İncir Araştırma Enstitüsü Bitki Sağlığı Bölümünden Yüksek Ziraat Mühendisi Hülya Ulusay'ın yaptığı eğitimde, Aydın İncir Araştırma Enstitüsü İslah ve Genetik Bölümünden Yüksek Ziraat Mühendisi Mesut Özen ile Bitki Sağlığı Bölümünden Yüksek Ziraat Mühendisi Eşref Tutmuş katılımcılar bilgi verdi. Eğitim kapsamında bilgilendirme sunumlarının ardından katılımcıların sorularını yanıtladı.

İncir yetiştiriciliği eğitiminde Yüksek Ziraat Mühendisi Mesut Özen, sertifikalı fidanlar hakkında bilgi verirken, yetiştiricilik yapılacak bahçenin yeri belirlenirken dikkat edilmesi gereken hususlar, dikim mesafeleri, yaş ve kurutmalık çeşitlerin özellikleri ile verimli bir hasat için gerekli ilekleme usulleri ile ilgili detaylı sunum yaptı.

Yüksek Ziraat Mühendisi Eşref Tutmuş ise eğitimde gerçekleştirdiği sunumda incir hastalık ve zararlı çeşitlerini aktarırken biyolojik ve kimyasal mücadele yolları ve uygun mücadele zamanları konusunda bilgi verdi. Çevrim içi eğitim, katılımcıların sorularının yanıtlanmasının ardından sona erdi. Başkan Çıralı, "Coğrafi işaretli ürünlerimiz taleptir."

ÜRETİCİLERE, İNCİR YETİŞTİRİCİLİĞİ EĞİTİMİ VERİLDİ

Eğitimin yetiştiriciler için oldukça faydalı olduğunu vurgulayan FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, bölgenin sosyo-ekonomik gelişimine katkı sağlayacak tüm faaliyetlerde yer almaya devam edeceklerini söyledi. Aydın İncir Araştırma Enstitüsü, Seydikemer ve Fethiye Ziraat Odasının da desteğiyle geçen yıl dağıtılan 1.500 fidanın ardından bu yıl 2500 fidan dağıttıklarını hatırlatan Çıralı, "Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası olarak tarımsal ürünlerde tanıtım, üretim ve eğitimi bir bütün olarak görüyoruz. Coğrafi işaretli ürünlerimizin de bu sayede hem satışlarda hem de üretimde yükselen bir ivme ile talep gördüğünü gözlemlemek memnuniyet verici. Fethiye ve Seydikemer'in önemli ürünlerini ön plana çıkartmaya devam edeceğiz. Bunun yanı sıra çalışmalarımızı bir öteye götürüyoruz; Fethiye Kaya incirinin Avrupa Birliğinde tescilinin sağlanması için gerekli işlemleri yapmak için adımlarımızı atıyoruz." diye konuştu.

FTSO'DA KVKK VE GETİRDİĞİ YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN BİLGİLENDİRME TOPLANTISI DÜZENLENDİ

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) tarafından gerçekleştirilen 'Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) ve Getirdiği Yükümlülükler' konulu toplantıda Muğla Barosu KVKK Komisyonu Üyesi Avukat İbrahim Örnek tarafından kişisel verilerin korunmasına ilişkin yükümlülükler ve yasal sorumluluklar hakkında katılımcılara bilgi verildi.

FTSO Likya Salonu'nda 24 Şubat 2023 tarihinde gerçekleştirilen toplantıda KVKK'da önemli tanımlar, kişisel veri, sorumluluklar ve yükümlülükler başlıkları altında yaklaşık 30 katılımcı bilgilendirildi. Toplantıda, ticaret hayatında kişisel verilerin korunmasına ilişkin alınabilecek önlemler ayrıca değerlendirildi. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile birlikte gelen yasal zorunlulukların henüz Türkiye'de tam olarak kavranılamadığını belirten Avukat İbrahim Örnek, yasal müeyyidelerin ise gerek para cezaları gerek hapis cezası bakımından oldukça yüksek olduğunu söyledi. Kişisel Verilerin Korunmasına Kanunu'na aykırı hareket eden iş yerlerinin 6 milyon TL'ye varan para, şahısların ve veri sorumlularının ise 4 yıla kadar hapis cezaları ile karşı karşıya kalabileceğini anlatan Örnek, "Kişisel verilerin toplanması ve aktarılması noktasında açık rıza alma ve aydınlatma yükümlülüklerini yerine getirmek son derece önemli. Zorunlu olarak bunu yapmamız gerekiyor. İş yerlerinde kullan-

dığımız güvenlik kameraları tarafından işlenen veriler de bu kapsamda değerlendiriliyor. Ziyaretçilerimiz için ayrı, çalışanlarımız için ayrı KVKK yükümlülüklerimiz var." diye konuştu.

Türkiye'de henüz KVKK sorumlulukları ve yükümlülükleri hakkında yeterli bilgiye sahip olunmadığının altını çizen İbrahim Örnek, "Önümüzdeki yıllarda KVKK'yı çok daha sık duyacağız. Şu anda Avrupa'da aktif şekilde uygulanan bir süreç var. Bizler de cezalarla karşı karşıya kalmamak için KVKK konusunda gerekli tüm altyapıyı oluşturmamız gerekiyor." dedi.

Toplantı katılımcıların sorduğu soruların cevaplanmasıyla devam etti.

FETHİYE TURİZM SEKTÖRÜ İSTİŞARE TOPLANTISI FTSO'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) ev sahipliğinde gerçekleştirilen Fethiye turizm sektörü istişare toplantısında 12-15 Nisan 2023 tarihinde İstanbul'da Fethiye'nin tanıtılacağı 26. Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'na (EMITT) ilişkin hazırlıklar ile yaklaşan turizm sezonu öncesi yapılması gereken çalışmalar değerlendirildi.

FTSO Meğri Salonu'nda 1 Mart 2023 tarihinde FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı Başkanlığında gerçekleştirilen toplantıya, FTSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Ölüdeniz Turizm Geliştirme Kooperatifi Başkanı Muhammet Kökten, Fethiye Belediyesi Kültür İşleri Müdürü Halime Ok, TÜRSAB BTK Başkan Yardımcısı Barış Duman, Fethiye Otelciler Birliği (FETOB) Yönetim Kurulu üyeleri Korhan Başkaya, Barkın Bağcı, İMEAK Deniz Ticaret Odası Fethiye Şubesi temsilcisi Onur Ugan, Dalaman YDA Dalaman Havalimanı Operasyonlar ve Gelirler Direktörü Orçun Sungur, FTSO 6 Nolu Konaklama Hizmetleri Meslek Komitesi Başkanı Hüseyin Küp ve komite üyeleri Can Üzeyir Belci, Cenk Şimşek, Ramazan Sıktı Gümüşhan, FTSO 9 Nolu Oto Kiralama ve Seyahat Acenteleri Meslek Komitesi Başkanı Konca Eroğlu ve komite üyeleri Zefer Şekerci, Ertuğrul Gürkan, İlkay İde, FTSO Genel Sekreteri Ezgi Kullukçu ve Fethiye Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Sorumlusu Gencay Güngör katıldı.

Toplantının açış konuşmasını yapan FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, Kahramanmaraş merkezli 11 ili etkileyen deprem felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet, yaralılara ise acil şifalar diledi. Ülke olarak çok zor günlerden geçtiklerini belirten Başkan Çıralı, "Acımız çok büyük, kaybımız çok büyük. Yaralarımızı ancak birlik ve beraberlik içinde sarabiliriz. Bunun için FTSO olarak felaketin ilk gününden itibaren üyelerimizin desteğiyle deprem bölgelerindeki eksiklerin giderilmesi için seferber olduk. Üst kuruluşumuz TOBB önderliğinde gelen taleplere uygun olarak yardımların bölgeye gönderilmesini organize ettik. Şimdi de kalıcı konutların yapılması için kampanya başlatıldı. Diğer

tarafından bölgemize gelen depremzedelerimize olan yardımlarımız da devam ediyor. Fethiye'de ağırlanan depremzedelerimizin sayısı 8 bine ulaştı. Kurumlar olarak depremzedelerimiz için ne gerekiyorsa yaptık, bundan sonra da yapmaya devam edeceğiz. Destek olmak isteyen kurumlarımızı da birlikte hareket etmeye çağırıyorum." dedi.

Ülke olarak depremin yaralarını sarmak için ayakta durmak ve çarkların dönmesini sağlamak zorunda olduklarını vurgulayan Başkan Çıralı, "Turizm, ülke ekonomisinin bacasız fabrikası. Depremin yıktığı illerin ayağa kalkması için tüm sektörlerimizin üremesi gerekiyor. Dolayısıyla önümüzdeki turizm sezonu ve sonraki yıllar için planlamalar yapmamız, özellikle sürdürülebilir turizm açısından çok önemli." diye konuştu.

Toplantının devamında Fethiye'de turizm sezonu hazırlıklarına ilişkin görüşlerini belirten katılımcılar, arıtmanın tam kapasiteyle devreye alınmasının önemine değindi. Yurt dışı uçuşlarının 17 Mart'ta başlayacağını aktaran turizmciler 15 Nisan'da başlaması ön görülen inşaat yasağına özel sektör ve kamu kuruluşlarının riayet etmesi gerektiğinin altını çizdi. Çevre yolundan Fethiye'ye girişlerde peyzaj çalışması yapılmasının önemine değinen turizmciler, bölgenin farklı noktalarında fotoğraf çekim noktaları oluşturmanın tanıtıma çok olumlu katkıları olacağını vurguladı. Toplantıda ayrıca turizmde nitelikli personel sorunu, tarihi Kaya evlerinin ışıklandırılması, afet yönetim planı yapılması ve koordinasyon merkezinin kurulması konularında görüş alışverişinde bulundu.

Toplantının son bölümünde 12-15 Nisan 2023 tarihinde İstanbul'da Fethiye'nin tanıtılacağı 26. Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'na (EMITT) ilişkin değerlendirme yapıldı. Deprem nedeniyle ertelenen fuarda Fethiye'nin etkili şekilde tanıtılması gerektiğini belirten katılımcılar, EMITT'in önemine değindi. Toplantıda ayrıca 15-22 Nisan Turizm Haftası kapsamında yapılacak etkinlikler hakkında görüş alışverişinde bulunuldu.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO), Mahalle Afet Gönüllüleri Acil Müdahale Ekipleri (MAG AME) Fethiye Temsilciliği ile stratejik iş birliğine giderek Fethiye'nin mahalleler bazında afetlere hazırlanması için çalışma başlattı. FTSO, Fethiye MAG AME Eğitim ve Koordinasyon Merkezinin güçlendirilmesi aynı zamanda MAG AME gönüllülerinin kişisel ve acil müdahale ekipmanlarının tedariki ile mahalle acil müdahale konteynerlerinin oluşturulması konusunda faaliyetlere destek verecek.

Fethiye'nin afetlere hazırlanması için başlatılan stratejik iş birliği kapsamında MAG AME Fethiye Temsilciliğinden ekip lideri Ercan Kolcu, Mehmet Ali Polat ve Fatih Köse, FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ile makamında bir araya geldi. Kahramanmaraş merkezli 11 ili etkileyen depremde görev alarak Hatay ilinde arama kurtarma çalışması yürüten MAG AME Fethiye Temsilciliği ekipleri, felaket bölgesi izlenimlerini Başkan Çıralı ile paylaşarak alınması gereken tedbirler ve yapılabilecek çalışmalar hakkında görüş alışverişinde bulundu.

Görüşmede Fethiye MAG AME Eğitim ve Koordinasyon Merkezinin güçlendirilmesi kapsamında eğitim kulesi inşa edilmesi, ayrıca MAG AME ekipleri, tarafından eğitilen gönüllülerin kişisel ve müdahale ekipmanlarının tedariki ile bunların saklanacağı mahalle acil müdahale konteynerlerinin oluşturulması konularında iş birliği yapılması kararlaştırıldı.

Başkan Çıralı'ya kendilerine verdiği destekten dolayı teşekkür eden MAG AME Fethiye Temsilciliği Ekip Lideri Ercan Kolcu, "Sayın başkanımızla Fethiye'nin afetlere hazırlığı konusunda yapılacak faaliyetlerde stratejik işbirliği yapma konusunda görüş birliğine vardık. Arama kurtarma çalışmalarına ve kuruluşlara verdiği destekler konusunda bilgi sahibiyiz. Hatay'da deprem sırasında yürüttüğümüz çalışmalar konusunda kendileriyle görüş alışverişinde bulunduk. Edindiğimiz tecrübeleri paylaştık. Bir sonraki toplantımızı Fethiye Kaymakamlığı ve Fethiye Belediyesi'nden üst düzey katılımlarla yapmayı planladık. MAG AME'nin şuanda Fethiye'de eğitilmiş 100 kişilik bir ekibi var. 16-18 yaş grubundan 21 genç gönüllümüz var. Eğitim

çalışmalarımızı aralıksız sürdürüyoruz. Eğitimi devam eden 250 gönüllümüz ile birlikte oldukça büyük bir ekip oluşturacağız. Afet durumlarında doğrudan AFAD'a bağlı görev alıyoruz ve resmi ekip gibi hareket ediyoruz." dedi.

"FETHİYE VE SEYDİKEMER'İ AFETLERE HAZIRLAMA KONUSUNDA ÇALIŞMALAR YÜRÜTECEĞİZ"

MAG AME ekiplerine stratejik iş birliklerinden dolayı teşekkür eden FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ise 11 ili etkileyen büyük depremlerin Türkiye'nin deprem ülkesi olduğunu gerçeğini bir kez daha hatırlattığını, ancak FTSO olarak afetlere hazırlık konusundaki desteklerinin depremlerden çok daha öncesine dayandığını söyledi. 2021 yılında Arama Kurtarma Derneği (AKUT) Fethiye ekibine malzeme desteği verdiklerini hatırlatan Başkan Çıralı, şimdi de MAG AME ekiplerine destek vererek Fethiye ve Seydikemer'i afetlere hazırlama noktasında çalışmalar yürüteceklerini kaydetti. Depremde önceliklerinin çok az binanın hasar görmesi olduğunun altını çizen Başkan Çıralı, "Fethiye'nin 1'inci derece deprem bölgesi olduğu gerçeği herkes tarafından biliniyor. 1957 yılında gerçekleşen çifte depremde ilçemiz büyük oranda hasar görmüş ve yıkımın boyutu daha sonra olacak depremlere hazırlıklı olmamız konusunda uyarı niteliğinde hafızalarımıza kazınmıştır. Deprem sonrası ilk saatlerin önemi tüm uzmanlar tarafından kabul görüyor. Ancak Türkiye'nin çeşitli noktalarından ve dünyadan yardım ekiplerinin bölgemize ulaşmasının vakit alacağını biliyoruz. Böyle bir durumda depremi atlatan vatandaşlarımız hem depremde hem de arama kurtarma ekiplerine dönüşüyor. Bu noktada haklımızın eğitilmesi, mahallelerimizde gönüllü arama kurtarma ekiplerinin oluşturulması çok önemli. Mahallelerimizde arama kurtarma konteynerlerinin oluşturulmasının da çok faydalı olacağını düşündük. Bu noktada MAG AME ekipleriyle iş birliği yapacağız. Ekiplerimize eğitim ve ekipman konusunda destek vermek için elimizden gelen gayreti göstereceğiz." diye konuştu.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odasının (FTSO) "İnsan Kaynaklarında Yeni Trendler" eğitimine 35 Oda üyesi firma yetkilisi ve çalışanı katıldı.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nda 18 Mart 2023 Cumartesi günü düzenlenen ve İzgören Akademi'den Sibel Bostancı Çelebi tarafından verilen İnsan Kaynaklarında Yeni Trendler

Eğitiminde, İK'nın başarısında önemli 9 kritik yetkinlik ve uygulamalar ele alındı. Oda üyesi ve çalışanlarının katıldığı eğitimde İK açısından ilişki yönetimi, danışmanlık, liderlik-koçluk, iletişim, kültürel etkinlik konuları ile etik uygulamalar ve İK'nın kurum içinde nasıl konumlanması gerektiği detaylarıyla işlendi. İnsan kaynakları işinin dışarıdan görüldüğü kadar kolay bir iş olmadığını vurgulayan Eğitimci Sibel Bostancı Çelebi, İK'nın sanıldığı kadar aksine birçok işe nazaran çok ama çok zorlu ve sayısız yetkinlik gerektiren bir iş olduğunu söyledi. İnteraktif olarak gerçekleştirilen eğitimde değişen iş hayatında verimlilik ve bağlılığı artıracak yeni teknikler de anlatıldı.

FETHİYE KAYA İNCİRİ COĞRAFI İŞARET TESCİLİ AB YOLUNDA

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın (FTSO) coğrafi işaretli Fethiye Kaya incirine Avrupa Birliği tescilli yaptırmak için hazırladığı 'Fethiye Kaya İnciri Coğrafi İşaret Tescili AB Yolunda' projesi, Güney Ege Kalkınma Ajansı (GEKA) tarafından başarılı bulunarak 2022 Teknik Destek Programı kapsamına alındı.

Fethiye'de her yıl binlerce tatilci ve turisti ağırlayan Kayaköy Mahallesi ile özdeşleşen Fethiye Kaya inciri, FTSO tarafından yapılan başvuru ile 2020 yılında Türk Patent ve Marka Kurumundan coğrafi işaret tescil belgesi aldı. Fethiye Kaya incirinin yaygınlaştırılması için de hareket geçen FTSO, geçen 3 yıl boyunca 3.500 incir fidanının üretimini yaptırarak Fethiye ve Seydikemer'deki üreticilere dağıttı. Ayrıca üretilen fidanlar için Fethiye Belediyesi tarafından Kayaköy Mahallesi'nde Fethiye Kaya inciri bahçesi oluşturuldu.

Fethiye'de giderek yaygınlaşan, Türkiye'de ise tanınan Fethiye Kaya incirini Avrupa'da da bilinir hâle getirmek isteyen FTSO, Avrupa Birliği'ne tescil başvurusu yapabilmek için GEKA 2022 Teknik Destek Programı'na katıldı. FTSO tarafından hazırlanan 'Fethiye Kaya İnciri Coğrafi İşaret Tescili AB Yolunda' projesi GEKA tarafından başarılı bulunarak teknik destek kapsamına alındı.

Alınan teknik destek, coğrafi işaretli Fethiye Kaya incirinin Avrupa Birliği'nde (AB) tescil edilmesine dair gerekli işlemler konusunda teknik danışmanlık hizmetini kapsıyor. Hizmetin, kurumsal olarak coğrafi işaretli veya potansiyel coğrafi işaretli ürünlerin Avrupa Birliği'nde tesciline yönelik örnek teşkil etmesi ve daha sonraki çalışmalara referans olması hedefleniyor. Proje iştirakçileri arasında Fethiye ve Seydikemer ilçe tarım ve orman müdür-lükleri, Fethiye ve Seydikemer ziraat odaları ve Aydın İncir Araştırma Enstitüsü yer alıyor.

"AB tescili ile bir ileri aşamaya geçmek istiyoruz"

Proje teklifi sözleşmesi, FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ve FTSO Genel Sekreteri Ezgi Kullukçu ile GEKA Genel Sekreteri Özgür Akdoğan tarafından imzalanarak destek süreci başlatıldı. Konuya ilişkin bilgi veren FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı coğrafi işaretlerin getirdiği katma değer Fethiye ve Seydikemer için oldukça önemli olduğunu belirterek Fethiye Kaya incirine AB tescili alarak bir ileri aşamaya geçmek istediklerini söyledi. Başkan Çıralı, "Odamızın coğrafi işaret çalışmaları ve dolayısıyla bölge ekonomisine kattığı değer bizi memnun ediyor. Her geçen gün bu konuyla ilgili olumlu geri dönüşler alıyoruz. Coğrafi işaretlerle ilgili gerek enstitüler, gerek kurumlar nezdinde projelere dâhil oluyoruz. Bunlardan biri de GEKA'dan aldığımız teknik destek. Bu proje ile AB'de tescil edilmiş az sayıda coğrafi işaretli ürünün içerisinde Fethiye Kaya incirini de dâhil etmek istiyoruz. Süreç zorlu ve uzun, ancak çalışmalarımız her daim devam edecek. Coğrafi işaretli ürünler başta olmak üzere yöreye özgü üretim, tanıtım, projeler ve her türlü geliştirici faaliyetlerin içinde olacağız." diye konuştu.

FTSO VİZE OFİSİ, 15 MART'TA HİZMETE BAŞLADI

Fethiye Ticaret ve Sanayi ve Ticaret Odası'nda (FTSO), Yunanistan vize hizmeti, 15 Mart 2023 Çarşamba günü yeniden başladı. FTSO hizmet binasında açılan vize ofisinde, Kosmos Vize Hizmetleri, tarafından verilen hizmet kapsamında Yunanistan'a schengen vizesi başvuruları, hafta içi her gün 09.00–16.00 saatleri arasında yapılabiliyor. FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, “2 yıl süren yoğun girişimlerin ardından vize ofisimizi açtık. Artık üyelerimizin ve halkımızın vize işlemleri için kilometrelerce mesafe kat etmesine gerek kalmıyor. Tüm işlemler Odamızda kolaylıkla gerçekleştirilebiliyor.” dedi.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın Yunanistan İzmir Başkonsolosluğu nezdinde yürüttüğü ısrarlı girişimler sonucu vize ofisi açıldı. Kosmos Vize Hizmetleri şirketi tarafından verilen Yunanistan vize hizmeti, hafta içi her gün 09.00–17.00 saatleri arasında veriliyor. Vize ofisinde, 09.00–16.00 saatleri arasında başvuru işlemleri, 09.00–17.00 saatleri arasında ise pasaport teslim alma işlemleri yapılıyor.

FTSO tarafından 2019 yılında verilen vize hizmetine pandemi nedeniyle zorunlu olarak sona erdiğini hatırlatan Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, “İsrarlı girişimlerimiz vize hizmetimizi bir adım daha ileriye götürdük. Yunanistan İzmir Başkonsolosu Despoina Balkiza ile Kosmos Vize Hizmetleri şirketinin de destekleriyle Odamızda vize ofisini 15 Mart'ta açtık. Üyelerimiz ve bölge sakinleri artık kilometrelerce mesafe kat etmesine gerek kalmadan vize işlemlerini Odamızda kolaylıkla gerçekleştirebiliyor.” dedi. Başkan Osman Çıralı, desteklerinden dolayı Yunanistan İzmir Başkonsolosu Despoina Balkiza'ya ve uyumlu çalışmaları için Kosmos Vize Hizmetleri şirketi yetkililerine teşekkür etti. Başkan Çıralı, şunları söyledi:

BAŞKAN ÇIRALI: “ÜYELERİMİZE VERDİĞİMİZ SÖZÜ TUTTUK”

“Odamızın Yunanistan İzmir Başkonsolosluğu nezdinde yaptığı girişimler sonucu 15 Haziran 2019 tarihinden itibaren 2 haftada bir cumartesi günleri olmak üzere mobil biyometri aracılığıyla Yunanistan'a Schengen vizesi hizmetini başlatmıştık. Bu hizmetimiz üyelerimizden büyük beğeni almıştı. Ancak pandemi nedeniyle 2020 yılında vize hizmetine ara vermek zorunda kaldık. Pandeminin toplumsal hayata etkilerinin azalmasıyla arından kesintiye uğrayan vize işlemlerinin tekrar başlayabilmesi için harekete geçen FTSO Yönetimi, 3 Aralık 2021 tarihinde Yunanistan İzmir Başkonsolosu Despoina Balkiza'yı ziyaret ederek işlemlerin tekrar başlatılması ve bir ileri aşama olan Fethiye'ye vize ofisi açılması talebinde bulunduk. Sayın Başkonsolos talebimize olumlu olumlu karşıladı. Bunun üzerine Yunanistan vize işlemleri yürüten Kosmos Vize Hizmetleri şirketi yetkilileri ile temasa geçtik ve hizmetin devamlılığı için FTSO bünyesinde vize ofisi açılması için temaslarımızı başlattık. Görüşmelerimiz olumlu sonuçlandı ve 15 Mart'tan itibaren Odamız Hizmet Binası'nda vize ofisi hizmete girdi. Üyelerimize ve bölgemize verdiğimiz bir söz daha yerine getirmenin gururu ve mutluluğunu paylaşıyoruz. Randevu ile çalışan vize ofisinde şu an günde ortalama 10 kişi işlem yapıyor. Yaz aylarında bu sayının daha da artması söz konusu. Böylece üyelerimiz ve bölge sakinlerinin kilometrelerce mesafe gitmesine gerek kalmadan Yunanistan schengen vizesi alabiliyor. Bölgemiz turizmine ve ekonomisine olumlu katkı yapacağına inandığımız vize ofisimiz hayırlı uğurlu olsun.”

Vize işlemlerinin FTSO Hizmet Binası'nın ikinci katında yer alan vize ofisinde Kosmos Vize Hizmetleri şirketi tarafından yapıldığını kaydeden Baş-kan Çıralı, vize işlemlerinin sağlıklı bir ortamda gerçekleştirilmesi için FTSO'nun gerekli tüm fiziki şartların hazırladığını belirtti.

RANDEVU ALINMASI GEREKİYOR

Kosmos firmasının web sayfası üzerinden alınan randevu usulü ile çalışan Yunanistan schengen vize ofisiyle ilgili Kosmos şirketinden yapılan açıklamada, seyahat tarihlerinin, proses süresi göz önünde bulundurularak organize edilmesi ve buna göre randevu alınması gerektiğine dikkat çekildi. Randevu, istenen evraklar ve başvuru formu bilgilerine aşağıdaki linklerden ulaşılabilir.

RANDEVU ALMAK İÇİN;

<https://kosmosvize.com.tr/tr-tr/randevual>

VİZE BAŞVURUSUNDA İSTENİLEN EVRAKLAR İÇİN;

<https://kosmosvize.com.tr/tr-tr/vize-kategorileri>

BAŞVURU FORMU İÇİN;

<https://kosmosvize.com.tr/tr-tr/basvuru-formu>

RUSÇA ÖĞRENMEK İSTEYENLERE DESTEK

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın (FTSO) üyelerden gelen yoğun talep üzerine başlattığı ve ücretinin yüzde 30'unu karşıladığı başlangıç seviye Rusça dil kursu, 1'nci ve 2'nci grup eğitimleriyle devam ediyor. 3'üncü grubun oluşması için talep toplanırken, kursa katılan FTSO üyeleri ve çalışanları 15 kişilik gruplar halinde Rusça öğreniyor.

FTSO'nun son yıllarda bölgemize olan ilgileri artan Rusya uyruklu yerleşik yabancılar ve turistlerle iletişimi kuvvetlendirmek amacıyla organize ettiği Rusça dil kursuna ilgi yoğun oldu. Ücretinin yüzde 30'u FTSO tarafından karşılanan kursta, 1'inci grup 25 Şubat, 2'nci grup ise 14 Mart 2023 tarihinde eğitimlere başladı. 15'er kişilik gruplar halinde, 9 hafta sürecek eğitimleri tamamlayan kursiyerlerin sertifika alacağı kaydedilirken 3'üncü grup kayıtları ise devam ediyor. FTSO üyeleri ve

çalışanları başvuru yaparak kurs talebinde bulunabiliyor.

Fethiye ve Seydikemer bölgesinde Rusya uyruklu yerleşik yabancı ve turist sayılarındaki artışının istatistiklere yansıdığını belirten FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, çalışanların Rusça öğrenme talebine karşılık bu kursu organize ettiklerini söyledi. Kursu turizm, satış pazarlama, inşaat ve emlak sektörü başta olmak üzere tüm sektörlerden yoğun ilgi olduğu vurgulayan Başkan Çıralı, "Üyelerimizin ve çalışanlarının hizmet kalitesini artırma talebine karşılık kursumuzu organize ettik. Ücretinin yüzde 30'luk dilimini de Odamız karşılıyor. Bu alanda üyelerimizden gelen tüm talepleri değerlendirmeye ve elimizden gelen desteği vermeye hazırız. Kurslara katılan üyelerimize ve çalışanlarına başarılar diliyorum." dedi.

“2023 TURİZMDE YENİ

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası (FTSO) ev sahipliğinde gerçekleştirilen Fethiye Turizm Konseyi toplantısında, Almanya'da gerçekleştirilen ITB Berlin Uluslararası Turizm Fuarı'na ilişkin değerlendirme yapılırken, 12-15 Nisan 2023 tarihlerinde İstanbul'da Fethiye'nin tanıtılacağı Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'na (EMITT) ilişkin de hazırlıklar konuşuldu. Bölgede öne çıkarılması planlanan alternatif turizm çeşitlerine yönelik görüş alışverişinde bulunulan toplantıda, 2023 turizm sezonunun İngiliz ağırlıklı turistlerin bölgeye gelişleriyle yeni bir rekor yılı olabileceğinin altı çizildi.

FTSO Meğri Salonu'nda 24 Mart 2023 tarihinde Fethiye Belediye Başkan Yardımcısı Oğuz Bolelli başkanlığında gerçekleştirilen toplantıya FTSO Meclis Başkanı Kemal Hıra, FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı, İMEAK DTO Fethiye Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı İlker Tugay, Fethiye Otelciler Birliği (FETOB) Başkanı Bülent Uysal, TÜRSAB Batı Akdeniz BTK Bölge Temsilciliği Başkanı Özgen Uysal, FTSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Göcek-Der Yönetim Kurulu Üyesi Ramazan Dim, FTSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Ölüdeniz Turizm Geliştirme Kooperatifi Başkanı Muhammet Kökten, FTSO Yönetim Kurulu Üyesi ve TÜRSAB Batı Akdeniz BTK Üyesi Emre Başaran, FTSO Yönetim Kurulu Üyesi Süleyman Kaya, Muğla Büyükşehir Belediyesi Temsilcisi Erdi Filiz, Fethiye Belediyesi Kültür İşleri Müdürü Halime Ok, YDA Dalaman Havalimanı İş Geliştirme Direktörü Orçun Sungur, FTSO 6 Nolu Meslek Komitesi Başkanı ve

Çalış-Der Üyesi Hüseyin Küp, FTSO 6 Nolu Meslek Komitesi üyesi ve Çalış-Der Üyesi Cenk Şimşek, İMEAK DTO Fethiye Şube-si Yönetim Kurulu Üyesi Cenk Ammiller, Göcek Kültür ve Turizm Derneği Başkan Yardımcısı Onur Ugan, Fethiye Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Sorumlusu Gencay Güngör, FETAV Yönetim Kurulu Üyesi Dilek Dinçer ve FTSO Genel Sekreteri Av. Ezgi Kullukçu katıldı. Toplantıda ilk olarak 7-9 Mart 2023 tarihinde Almanya'da Fethiye'nin tanıtıldığı ITB Berlin Uluslararası Turizm Fuarı ilişkin değerlendirmeler yapıldı. Fuarın ikili görüşmeler açısından oldukça verimli geçtiği belirtilirken, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'nın (TGA) Türkiye tanıtımı için geçmiş yıllara göre daha sınırlı bir alan kiraladığı, bu nedenle de bazı stant alanı taleplerine yanıt veremediği vurgulandı. Fethiye ve Marmaris

BİR REKOR YILI OLABİLİR”

destinasyonlarının tanıtımının yetersiz kaldığından yakınan konsey üyeleri, TGA ile Kültür ve Turizm Bakanlığı nezdinde gerekli görüşmelerin yapılarak bundan sonraki fuarlarda olumsuzluklara mahal verilmemesi gerektiğinin altını çizdi. Konsey üyeleri, gerekirse bağımsız stantlar alarak Fethiye ve Seydikemer'in yurtdışı fuarlarda en etkin şekilde tanıtılması gerektiğine vurgu yaptı.

Toplantıda 12-15 Nisan 2023 tarihinde gerçekleşecek EMITT fuarına ilişkin de hazırlıklar konuşuldu. Fethiye standında her yıl yapılan kokteylin Ramazan ayı nedeniyle iptal edildiği belirtilirken, fuarda Fethiye'nin en iyi şekilde tanıtılması için tüm gayretin gösterilmesi konusunda görüş birliğine varıldı.

Toplantıda ayrıca Muğla Büyükşehir Belediyesi koordinasyonunda gerçekleştirilen “Muğla Turizmi Gelecek Vizyonu Ortak Akıl Arama Çalıştayı” sonuç raporu değerlendirildi.

dirildi. Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından desteklenmesi planlanan alternatif bir turizm çeşitlerinin konsey bünyesinde seçilmesine karar verilirken FTSO tarafından çalışması devam eden Fethiye-Seydikemer Turizm Envanteri'nden yararlanılabileceği aktarıldı. Yapılan görüş alışverişinde ise gastronomi, bisiklet ve yürüyüş yollarının ön plana çıkartılabileceği belirtildi.

“2023 YENİ BİR REKOR YILI OLABİLİR”

Son bölümde 2023 turizm sezonuna ilişkin genel bir değerlendirme yapıldı. Henüz rezervasyonlara tam olarak yansımamış olsa da İngiltere pazarından Fethiye'ye çok yoğun ilgi beklediklerini anlatan konsey üyeleri, siyasi bir sorun çıkmaması durumunda, rekor yılı olarak istatistiklere yansıyan 2019 turizm sezonunu geride bırakabileceğini söyledi. Dalaman Havalimanı'na yurt dışından turist getirecek uçak koltuk kapasitesinin 1 milyon 900 bin rakamına ulaşacağı kaydeden üyeler, Rusya pazarından ise en az geçen yılki kadar turist beklediklerini vurguladı. Katılımcılara seslenerek tek bir pazara bağımlı kalmanın geçmiş yıllarda ortaya çıkardığı sorunlara değinen FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ise pandemi nedeniyle sekteye uğrayan Çinli turist akışının tekrar canlanması için TGA'ya talepte bulunduklarını söyledi. Başkan Çıralı, Babadağ başta olmak üzere Fethiye ve Seydikemer'in Çin'de tanıtılması talebinin TGA tarafından karşılanamaması durumunda çalışmaların FTSO bünyesinde sürdürüleceğini sözlerine ekledi.

KÜÇÜK ŞEYLER ANAOKULU'NDA FTSO ÜYELERİNE İNDİRİM

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası ile Küçük Şeyler Anaokulu arasında FTSO üyelerinin çocuklarına indirimli eğitim imkânı sağlayan protokol imzalandı.

Üye indirim protokolleri imzalayarak, Oda üyelerinin iş yaşamının yanı sıra sosyal yaşamlarına dokunan Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası, eğitimden konaklamaya farklı sektörlerdeki firmaların indirimli hizmetlerini üyeleriyle buluşturuyor. Fethiye Küçük Şeyler Anaokulu indirim protokolü 27 Mart 2023 Pazartesi günü FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ile Okul Kurucusu Uğur Demirci tarafından imzalandı. Protokol imza törenine Küçük Şeyler Anaokulu Kurucusu ve Müdürü Ayşen Ünal ve Okulu Kurucusu Lale Demirci de katıldı. Protokole göre, FTSO üyelerinin çocukları Küçük Şeyler Ana Okulu'ndan liste fiyatı üzerinden yüzde 10 indirimli hizmet alabilecek.

Protokolün tüm Oda üyelerine hayırlı olmasını temenni eden Başkan Osman Çıralı, anaokulunun çocukların geleceğe hazırlanmasında önemli bir başlangıç olduğunu söyledi.

Fethiye Küçük Şeyler Anaokulu Kurucusu Uğur Demirci de indirimden yararlanmak isteyen FTSO üyelerinin, Oda üyesi olduklarını belgelen Oda Kimlik Kartı ya da Faaliyet Belgesi ile başvurumaları yeterli olacağını kaydetti.

FTSO üyeleri, çalışanları ve personelinin birinci derece yakınlarının faydalanabileceği yüzde 10 oranındaki indirim 1 yıl süreyle geçerli olacak.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası ile Holident Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi arasında imzalanan protokol uyarınca FTSO üyelerine özel indirim uygulanacak.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası üyelerine, çalışanlarına ve birinci derece yakınlarına, Holident Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinde özel indirim sağlayan protokol, FTSO Yönetim Kurulu Başkanı Osman Çıralı ile Holident Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi kurucu ortağı Diş Hekimi Çağatay Aras arasında 20 Mart 2023 Pazartesi günü imzalandı. Protokolle FTSO üyelerine Türk Tabipler Birliği fiyat tarifesinden yüzde 10 uygulanacağını kaydeden Başkan Osman Çıralı, her işin başının sağlık olduğunu vurgulayarak üyelere özel indirim imkânı içeren protokolün hayırlı olmasını diledi. Oda üyelerinin iş hayatları kadar sosyal hayatlarına ve sağlıklarına da önem verdiklerini belirten Başkan Çıralı, üye indirim protokollerinin de buna hizmet ettiğini söyledi.

Her branşta uzman hekimlerden oluşan kadrosu ile Paspatur'da, FTSO üyelerine hizmet vermekten memnuniyet duyacaklarını belirten Holident Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi kurucu ortağı Diş Hekimi Çağatay Aras, protokol kapsamında FTSO üyeleri, çalışanları ve birinci derece yakınlarının faydalanabileceği yüzde 10 oranındaki indirim 1 yıl süreyle geçerli olacağını ifade etti.

**FTSO ÜYELERİNE
ÖZEL HOLIDENT'TE İNDİRİM**

SEKTÖR DEN

ÖZGEN UYSAL

TÜRSAB BATI AKDENİZ BTK BAŞKANI

2023 YILI TURİZM BEKLENTİLERİ

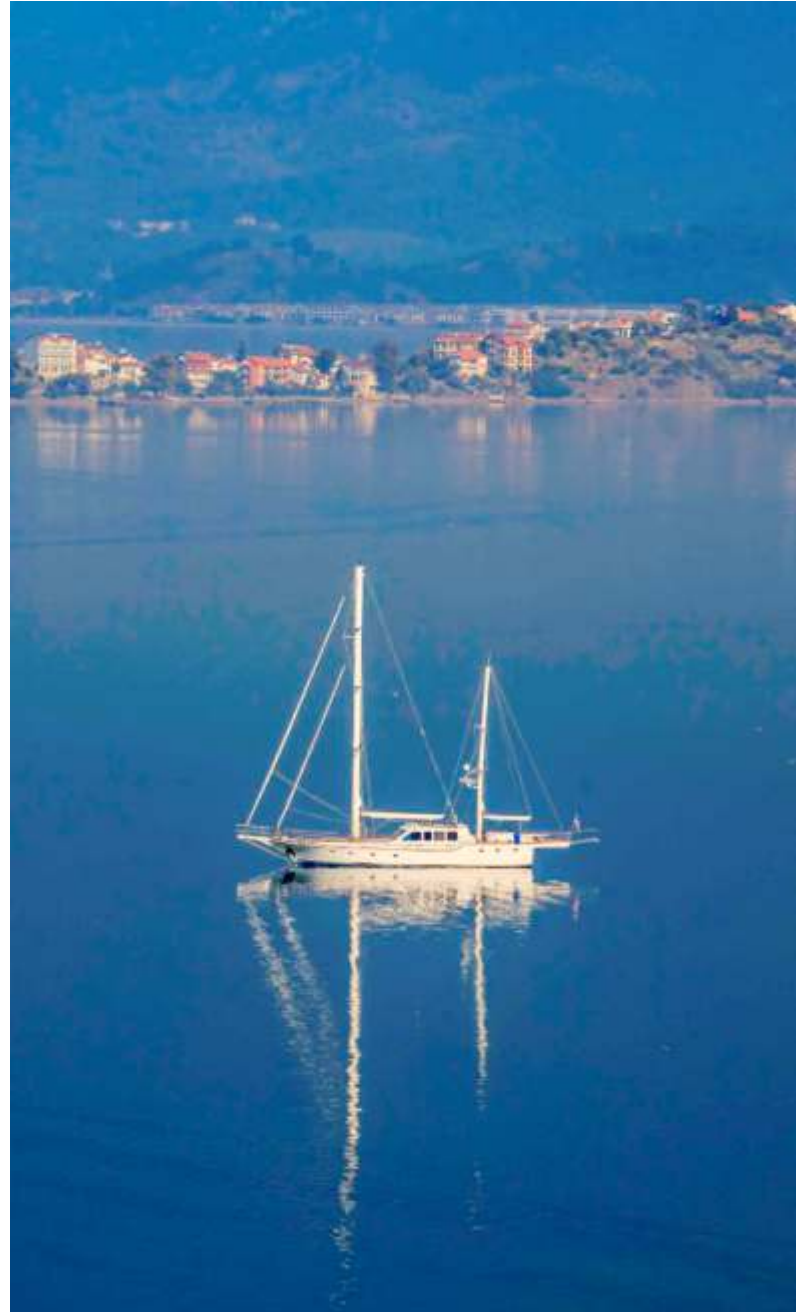
Türkiye, 2022 yılında pandeminin devam eden etkileri, Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan savaş gerçeğine rağmen ziyaretçi sayılarında beklenenin üzerinde bir performans sergiledi. 2022 yılında ülkemize gelen yabancı ziyaretçi sayısı 44,5 milyon oldu. Yurtdışında ikamet eden vatandaşlarımız da eklendiğinde toplam ziyaretçi sayısı, 51,3 milyona yükseldi. Turizm gelirimiz ise 2022'de bir önceki yıla göre yüzde 53,4 artarak 46 milyar 284 milyon 907 bin dolara ulaştı. Ancak kişi başı ortalama turizm gelirimizde ve gecelik kişi başı ortalama harcama açısından turizm gelirinde rakip olduğumuz ülkelerin maalesef ki oldukça gerisinde kaldık. Özellikle Akdeniz çanağındaki en büyük rakibimiz İspanya'da yabancı ziyaretçilerin gecelik kişi başı ortalama harcaması 169 euro, Yunanistan'ınki 130 euro, İtalya'nınki 120 euro seviyesindeyken, Türkiye'de bu rakam TÜİK tarafından yapılan revizyona rağmen 89 euro oldu. Dolayısıyla ülkemize gelen turist sayısı kadar, kişi başı turizm gelirlerimizin de yükselmesi büyük önem taşıyor. Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yılı olan 2023'te bu gerçekten hareket etmemiz gerekiyor.

2023 yılına ilişkin beklentiler olumlu. Yurtdışı fuarlarında gerçekleştirdiğimiz temaslarda Türkiye'ye yönelik ilginin yüksek olduğunu görüyoruz. Üyelerimizden gelen bilgilere göre yurt dışında erken rezervasyon talepleri de iyi gidiyor. İç pazarda ise erken rezervasyon satışları Kasım 2022'de başladı. Seyahat acentalarımızdan gelen bilgilere göre iç pazarda da erken rezervasyona ilgi yüksek. Genel olarak 2023 yılına ilişkin ilk taleplerin olumlu seyrettiğini söyleyebiliriz.

2023 yılında ülkemiz turizmini etkileyecek birçok parametreyi bulunuyor. Pandemi döneminde dünya genelinde oluşan tatile özlem devam ediyor. Ancak deprem felaketinin etkileri, küresel ekonomik resesyon ihtimali, dünya genelinde yaşanan yüksek enflasyon ve Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan savaşın devam ediyor olması ülkemizin 2023 turizm performansını belirleyecek önemli unsurlar olacaktır.

Dünyada yaşanan yüksek enflasyon ve alım gücünün düşmesinin de tüketici davranışlarına yansımaları bekleniyor. Sektörde tatil sürelerinde ve bütçelerinde bir kısıtlama olabileceği beklentisi hakim.

Erken rezervasyon satışlarının çok iyi gitmesine rağmen deprem, enflasyon ve maliyet artışları iç pazarı da olumsuz etkileyecek gibi duruyor ancak turizme ve sezona dair yorum yapmak için henüz erken. Dolayısıyla tüm bu gelişmeleri sezon öncesi ve süresince yakından takip ediyor olacağız.

BAŞARILI
ÜYE

FETHİYE

KURUMLAR VERGİSİ
REKORTMENİ
D MARİN GÖÇEK

BORA ERGEZGİN
D-Marin Göcek Genel Müdürü

Pandeminin etkisiyle tatil anlayışının değişmesi vergi rekortmenliğindeki dengeleri de değiştirdi. Fethiye'de daha önce otellerde olan vergi rekortmenliği pandemiyle birlikte marinalara geçti. Otellerin kapalı olması ve bireysel tatil imkanlarından özellikle tekne tatilini tercih etmesi tekne sahipliğini artırırken, bunun doğal sonucu olarak da marinaların doluluk oranları ve gelirleri de arttı.

Türkiye'nin en güvenli doğal marinası olarak tanımlanan Göcek'in en eski ve köklü marinalarından biri olan D-Marin Göcek, 2021 yılında Fethiye kurumlar vergisi rekortmeni olarak bölge ekonomisine katkısını vergi boyutuna dataşdı.

Güney Ege ile Akdeniz kıyılarının buluştuğu noktada, mavi ile yeşilin büyüleyici bir etkiyle buluştuğu doğal güzellikleriyle öne çıkan koyları, denizcilik açısından geniş manevra alanı, konforlu seyir imkanı sağlayan Göcek'te deniz ve tekne tutkunlarını buluşturan D-Marin, çekek yeri, kumsalı, çam ağaçlara arasındaki konumuyla dikkat çekiyor. 7 metre teknelerden yaz aylarında 130 metreye süper yatları ağırlayabilen D-Marin Göcek, 380 yatlık yanaşma kapasitesine sahip.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası üyesi Anadolu Göcek Marina Turizm Yatırımları Anonim Şirketi D-Marin Göcek'in kurumlar vergisi rekortmenliğini ve marina sektörünü D-Marin Göcek Genel Müdürü Bora Ergezgin ile konuştuk.

D MARİN'İN BAŞARISINI NEYE BAĞLIYORSUNUZ?

D Marin'in hem Göcek özelinde hem Türkiye genelinde çok iyi bir marka algısı var. İnsanlar, D Marin adını duyduklarında orada kurumsal kimlikle kaliteli hizmet ile karşılaşacaklarını biliyorlar. D Marin'i deneyimlemese teknesi bağlı olmasa bile bunu biliyorlar ki bu çok özel bir değer. Biz de bu değeri ve marka algısını devam ettirmek için elimizden geleni yapıyoruz.

Bu amaçla devamlı anketler yapıyoruz hem müşterilerimizin deneyimlerini ölçüyoruz hem de çalışanlarımızın deneyimlerini alıyoruz. Bu ikisinin dengeli olması gerekiyor. Bizim için önemli bu. Çünkü bu bir ekip işi.

Çok sıkı kontrol yapıyoruz. Bir sorun varsa bir an önce o soruna ulaşıp sorunu çözmek için çalışıyoruz. Müşterimizi memnun etmek için çalışıyoruz. Çalışanlarımızın sorunlarının çözümü de önemli bizim için. Müşteri ve çalışan memnuniyeti odaklıyız.

2020 yılından bu yana Lüksemburg merkezli CVC Capital Partners şirketinin iştiraki olarak hizmet veriyoruz. Doğu Holding'ten 2019 yılında yurtdışındaki marinalar teslim alındı. 2020 yılının sonunda Türkiye'deki marinalar teslim alındı. Yurtdışında Akdeniz ve Ortadoğu olmak üzere yurt dışında 16 marinamız var. Türkiye'de Turgutreis, Didim ve Göcek'te 3 marinamız var. Türkiye'de sektörün önde gelen temsilcilerinden biriyiz diyebiliriz.

D-Marin olarak müşterilerimize birinci sınıf marina deneyimi yaşatmak, iş ortaklarımıza da en üst düzeyde kaliteli hizmet sunmak hedefiyle çalışıyoruz. Uluslararası yat limanları kuruluşlarından aldığımız ödülllerimiz var. D-Marin Göcek'in vergi rekortmenliğini de doğru ve verimli işletilmesine bağlıyorum. Çünkü bölgedeki marinalar arasında kapasiteler ve fiyatlandırmalar açısından çok büyük fark yok.

Göcek, Dalaman ve Antalya havalimanlarına ulaşımın kolay olması nedeniyle de popüler ve özel bir destinasyon. D-Marin Göcek de Türkiye'nin en korunaklı marinaları arasında yer alıyor. D Marin'in kapasitesi yazın 380 kışın 330'lara düşüyor. Ortalama 350 diyebiliriz. Kış mevsiminde bile doluyuz. O nedenle boy seçiyoruz. 7 metreden başlayıp yaz aylarında 130 metreye kadar çıkabiliyoruz.

2022 SEZONU NASILDI?

2022 sezonu çok belirsiz geçti, bir kere çok geç başladı. Tüm marinaların kendi dinamiği vardır. Örneğin Göcek'te trafik normalde perşembe gününden pazartesi günüdür. Çeşme'de cuma giriş, pazar çıkış trafiği olur. Bunun gibi her marinanın kendine özgü trafiği vardır. Ama artık o trafik belirsizleşti. Çarşamba günü de beklenmedik bir trafik oluşabiliyor ya da pazar günü beklenen trafik oluşmazken, pazartesi sabah bir anda trafik oluşabiliyor. Böyle tahmin etmesi zor bir sezon geçirildi.

Pandemi hayatımızda çok şey değiştirdi insanların alışkanlıkları değişti. Çok ciddi bir sınavdan geçtik ve insanların hayata bakış açıları da değişti. Teknesinde yaşayan, home ofis olarak tekneden çalışanların sayısı çok arttı. İnternet olduğu sürece insanların teknelerde olduğu süreler arttı.

GÖCEK'TE SON YILLARDA ARTAN YOĞUNLUĞU NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?

Göcek Körfezi çok kıymetli bir yer. Çok güzel bir yer insanlar burada olmak istiyor çünkü hem yeşil hem mavi bir arada hem de çok konforlu bir seyir imkanı tanıyor. Hava ne kadar eserse essin dalga büyümmez ve çok rahatsız etmez.

Bunun sonucu olarak da Göcek, Türkiye'nin

yatçılığın en üst noktaya geldiği bölge. Göcek'te toplam 7 marina var. Yaklaşık 1200 teknelik bir kapasite. Az çünkü sezonda körfezde 4-5 bin tekne oluyor. 2007'lerde istediğiniz koyda iyi kötü yer bulunuyordu. Daha sonraki yıllarda öğleden sonraya kalmayalım yer bulamayız oldu, şimdilerde durum çok daha vahim.

GÖCEK'İN BİR KAPASİTESİ OLMALI

Artan talebi iyi yönetmemiz lazım. Göcek'in bir kapasitesi olması lazım. Körfezi zorluyoruz. Bu nedenle buraya uygun mevzuatın gelişmesi gerekiyor. Mesela Çeşme'nin dinamiği ile Göcek'in dinamiği aynı değil. Göcek özelinde tedbirler alınmalı, Çeşme özelinde bir şey yapılmalı. Mevzuat ona uygun olmalı. Göcek'te marinalar dışında açıkta oluşan trafik de son yıllarda arttı. Ve açıkta oluşan trafiği kontrol etmek çok zor. Bu nedenle özel uygulamalar yapılmalı.

Türkiye'de amatör denizciliğin gelişmesi lazım diyoruz. Gelişmeli ama ona uygun barınma alanları da olmalı.

Marinalara hali hazırda bir talep var ona bağlı olarak bir fiyat oluşuyor. Diğer teknelerin bağlayabileceği sadece barınmaya yönelik yerler olmalı. Bir alternatif de sunulması lazım. Bu amatör denizciliğin de ticari teknelerin de önünde bir engel. Kooperatifleşme bu konuda çözüm olabilir.

TÜRK SULARINDA YABANCI YATLARIN ARTTIĞINI SÖYLEYEBİLİR MİYİZ?

Maalesef yabancı çok yok maalesef yüzde 10'u geçmez. Bölgesel gerginliklerin etkisi olduğuna inanıyorum.

Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle Akdeniz'de Avrupa Birliği (AB) ülkeleri tarafından Rus sahipli teknelerin alınmaması Türkiye'ye olan talebi hareketlendirdi. Diğer taraftan İngiltere'nin AB'den çıkmasıyla birlikte İngiliz tekneler biraz Türkiye'ye kaydı. Ama bunun yeterli olmadığını düşünüyorum. Ülkemizin tanıtımı. İngiliz pazarına yönelmeliyiz.

Sektör her sektörde olduğu gibi inişleri çıkışları olan bir sektör. Benim ilk bu sektöre girdiğim 2010 yılı ve öncesi marinacılık sektörünün yükseldiği dönemdi. Hatta o dönem okullar açıldı, üniversitelerde liman yönetimiyle ilgili bölümler açılmaya başlandı. Aynı anda birkaç marina işletmeye açıldı.

Fakat 2015 yılında bölgesel gerginlikler, mülteci krizi, hain darbe girişimi tüm turizm sektörüne darbe vurduğu gibi sektörümüze de ciddi darbe vurdu.

Marinacılığın ilk kurulma sebebi ülkeye yabancı yatların gelmesi ve döviz girişiydi. Türkiye o dönem çok popüler bir destinasyondu ki hala çok popüler bir destinasyonuz. O dönem saydığım negatif durumlardan dolayı bir düşüş yaşandı.

2015 yılında saydığım etmenlerden dolayı yabancılar bizi terk etmeye başladı ve sektör olarak bir düşüş yaşandı. Yabancılar bizi terk edince biz bize kaldık ve bu süreçte amatör denizcilik biraz daha gelişti ve yerli üreticiler de arttı. Bu dönemi amatör denizciliğin gelişmesiyle atlatmaya çalıştık.

PANDEMİ TÜM HESAPLARI ALT ÜST ETTİ

2020 yılında pandemi krizi başladığında hep kötü senaryolar çizmeye başladık. Bir anda kapılar kapandı charter müşterileri gelmedi, her şey durdu. Herkes makarna ton balığı peşinde koşarken, doğal olarak kimse teknesinin peşine düşmedi.

Marinalar olarak bizim ödemelerimiz aksadı, hatta durdu. Kimse önünü göremedi. Tekne tamir bakımı durdu.

Pandemi diğer yandan bireysel tatil alternatiflerini ön plana çıkardı. Bunlardan biri de yatçılık oldu. Kamp karavan turizminin yanı sıra yatçılığa da yoğun bir yönelim oldu. Bu da sektörde hızlı toparlanmayı getirdi. Talep yükseldikçe tabii ki ekonominin getirisi olarak fiyatlar da yükseldi çünkü arz talebi karşılamadı.

Tam toparlandık derken bu kez kur krizi oldu ki bizim bütün yatırımlarımız, kredilerimiz ve

borçlanmalarımız Euro ile. Buna bağlı olarak tekrar pozisyon almak zorunda kaldık.

Ama şu an sektörün daha iyiye gittiğini toparladığını ve daha iyiye gittiğini söyleyebilirim. En azından yaralarımızı bir nebze sarabilmişimizi söyleyebiliriz. Sadece Anadolu Göcek Marina adına konuşuyorum çünkü biz neredeyse 25 yıllık bir marinayız. Yani yatırım sürecini tamamlamış, yatırım kredileri ödenmiş bir marinayız. Biz yaralarımızı sardık. Bizim için bir problem yok. Operasyon var, bakım giderlerimiz var. Ama bunları yönetilebilen giderler.

Marinalar dışından her şeyin çok pozitif olduğu yüksek rakamların kazanıldığı işletmeler gibi görünür, ama aslında öyle değildir. İlk yatırım maliyetleri çok yüksek ve çok zor geri dönen bir yatırımdır. Denizin içinde olduğu için güneş, tuzlu su ve nem malzemelerinizi sürekli yıpratır ona uygun malzemeler kullanılması gerekir onlar da pahalıdır. O nedenle marina yatırımları kolay dönmez uzun sürer.

Örneğin son dönemde enerji maliyetlerimiz çok yükseldi. Daha önce kira ve personel giderleri ilk sırada yer alırdı şu an birinci sırada enerji var.

Kamuoyunda marinalar günlük gülistanlık yerler olarak bilinir. Bizim için de bu şekilde görünmesi önemli, sonuçta böyle görünmesi için çalışıyoruz. Yatırım yapmaya devam ediyoruz.

MARİNALARDA BİR MODA VAR MI?

Marinalarda verilmesi gereken asgari hizmetler var. Onun dışında da AVM'ler gibi belirli bir stratejik plan çerçevesinde yaptığı gibi bir marka karması oluşturmaya çalışıyoruz ve ona yönelik kiralama yapıyoruz. Kastedilen moda buysa; evet kiralama yaparken büyük markaları kurumsallaşmış firmaları seçmeye çalışıyoruz.

TÜRKİYE'DE TEKNE SAYISINA BİR ŞİŞKİNLİK VAR MI?

Türkiye'de tekne son birkaç yılda yatırım aracına döndü. İnsanların alışkanlıkları pandemiyle değişti, özellikle 2021 yılında tekne alımında şişkinlik oldu. 2021 yılında tekneler satılıyordu ama yeri ile birlikte değildi. Dolayısıyla 2021'de tekne yeri bulmak çok zordu. Şu an ilanlara bakıyorsanız tekneler yeri ile birlikte satılıyor.

Pandeminin etkisiyle amatör denizciliğe girenlerin bir kısmı mutlu olmadı, yapamadı aradığı şeyin o olmadığını anladı, bazılarına zor geldi ve şu an birçok kişi çıkıyor. Teknelerini satıyorlar. Arz-talep dengesi normale dönüyor.

Türkiye'de tekne sayısı fazla olduğunu söyleyemeyiz. Halen talep var. Rus-Ukrayna savaşının etkisiyle Türk sularında Rus, Ukraynalı İngiliz tekne varlığı arttı.

Türkiye'de sanıldığı kadar aksine tekne-yat sahibi olmak pahalı değil. Önemli olan teknedeki ne beklendiğine iyi karar verilmesi. Ne istediğini bilmek lazım.

Tekne ilgi ister her zaman. Kullanılmayan tekne daha iyidir, kullanılan tekne daha kötüdür, yıpranır anlayışının aksine kullanılan teknenin kondisyonu her zaman daha iyidir

çünkü sürekli bakılır.

Bağlama maliyetleri yıllık 100 bin TL den 300 bine kadar çıkabilir. Bağlama fiyatlarında üst limitlerimiz var. Yıllık üst limitlerimizi biz belirliyoruz, İl Turizm Müdürlüğüne onaylatıyoruz. Her marina yapıyor bunu.

BEKLENTİSİ YÜKSEK BİR KİTLEYE HİTAP EDİYORSUNUZ. BUNA UYGUN KALİFİYE ELEMAN İHTİYACINI NASIL KARŞILIYORSUNUZ?

D-Marin Göcek olarak bu konuda çok şanslıyız. 20 yıllık güvenlik görevlimiz var, palamar kadromuzun hemen hemen yarısı 15 yıllık. Ön büroda 10 yıldır bizimle olan arkadaşlarımız var. Ben çalıştığım hiçbir yerde buna denk gelmedim. Bunun bizim çok büyük bir avantaj olduğunu düşünüyorum.

Bu noktada marka algısı da çok önemli. D Marin ismi çalışanlarımız için de çok önemli. Marinalar arasında hırçın bir rekabet ve gelir baskısı olsa da çalışanlarımızın tecrübeli olması bize önemli bir avantaj sağlıyor.

TANITIMI NASIL YAPIYORSUNUZ? DOLULUK ORANI TANITIMI ETKİLİYOR MU?

Tanıtım hiçbir zaman durmaz. En üstte grubun komple bir marketingi yapıyor. Onun altında da Türkiye, Hırvatistan, Yunanistan, Dubai bölge bölge tanıtımlar yapıyor. Yazılı basın çok kullanmıyoruz, son dönemde sosyal medyayı çok etkin kullanıyoruz. Tanıtım tekelden yönetiliyor.

Şirketin el değiştirmesinden sonra D-Marin Göcek'in geliri arttı. Hedefler de harcamalar da daha kontrollü.

Göcek çok farklı yapısı olan bir yer. Farklı dinamikleri olan bir yer. 1985 yılına kadar krom madeni ve reçberlik dışında hiçbir şey yok. Göcek'te bugün bile muhtar dışında kamu yok dolayısıyla memuriyet oluşmamış. Krom madeni işin içinden çıktığı anda yerini yatçılık ve turizm almış. 1985'li yıllarda Özal'ın parlatmasıyla Göcek bilinmeye başlıyor.

Öte yandan Göcek'te teknesiz denize girilecek yer yok. Bu da Göcek'i özel kılıyor ve yatçıların hoşuna gidiyor.

Öte yandan D-Marin'in Göcek'te diğer marinalardan farklı bir algısı var. Göcek için yatçılığın gelişiminde D Marin'in yeri ayrı. 1995 yılında da Yapı Kredi, Mehmet Emin Kara-

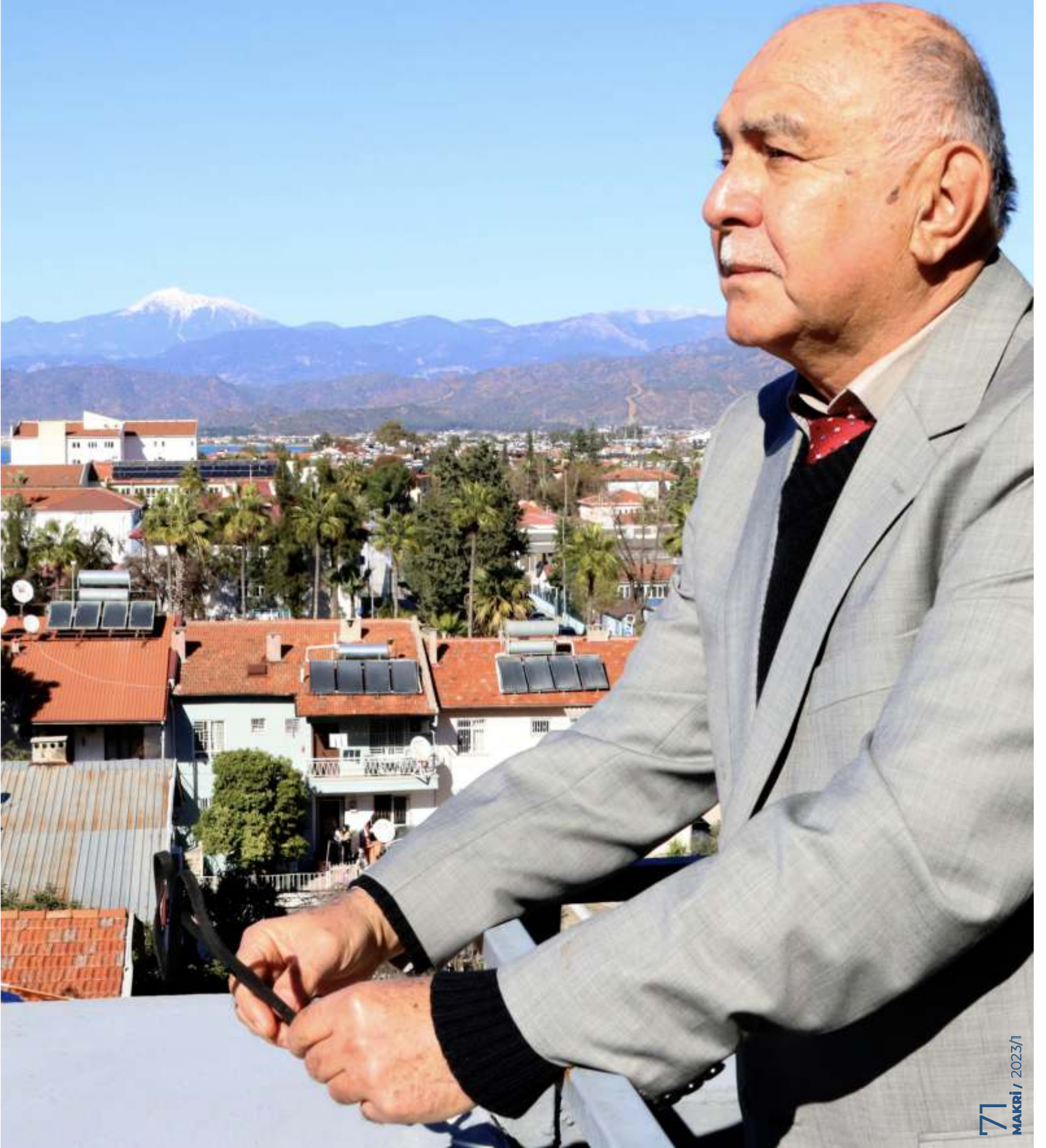

mehmet D-Marin marinanın yapımına başlamış. Eski müşterilerimiz D-Marin Göcek'i evi gibi görüyor. Buradan ayrılmış hiçbir operasyonu yok ama halen ziyaretimize gelen hatta çok zor sindirdim D Marin'den ayrılmayı diyen müşterilerimiz var.

Aslında Club Marina Göcek'in ilk marinası. Ama D-Marin halka açık bir yer olduğu için yerli halk tarafından daha çok benimsenmiş. Çekek yeri var, plajı var. Göcek'te ticaretini de etkilemiş. Birçok kişinin, ailenin ekmek kapısı olmuş.

GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ

“Tabelacılık sihirli bir meslektir. Bir iş üretiyor, altına adınızı yazıyor ve onu herkesin görebileceği bir dükkânın, en görünür cephesine asıyorsunuz. Eğer birisi renkleri ve ustalığı beğendiyse, para ile karşılığı olmayan bir mutluluk yaşıyorsunuz. Kendinizi manevi hayatınızda bir sanatkâr olarak görüyorsunuz. Para kazanmaktan çok herkesin bildiği, sevdiği biri olmak istedim. Onu da Fethiyeliler bana yeteri kadar verdi.”

“Tabelacı Aziz”

AZİZ ÇETİNKAYA

Dergimizin bu sayısında 'Geçmiş Zaman Olur Ki' bölümümüzün konuğu Fethiye ticaret ve sanat camiasının yakından tanıdığı Aziz Çetinkaya. 'Tabelacı Aziz' lakabıyla anılan Çetinkaya'nın yaptığı dükkân tabelaları, yıllarca Fethiye sokaklarına renk kattı. Tabelalarıyla Fethiye ticaretinin gelişimine ve dönüşümüne canlı tanıklık eden Aziz Çetinkaya, daha sonra açtığı ofis mobilyaları mağazasıyla, resmi kurumlardan, iş yerlerine, ticaretin tüm alanlarına imzasını atmaya devam ediyor. Bu bölümde hobilerini ve ilgi alanlarını çocukluk yıllarından itibaren işe ve sanata dönüştürerek Fethiye'de iz bırakan Aziz Çetinkaya'yı daha yakından tanıyacağız.

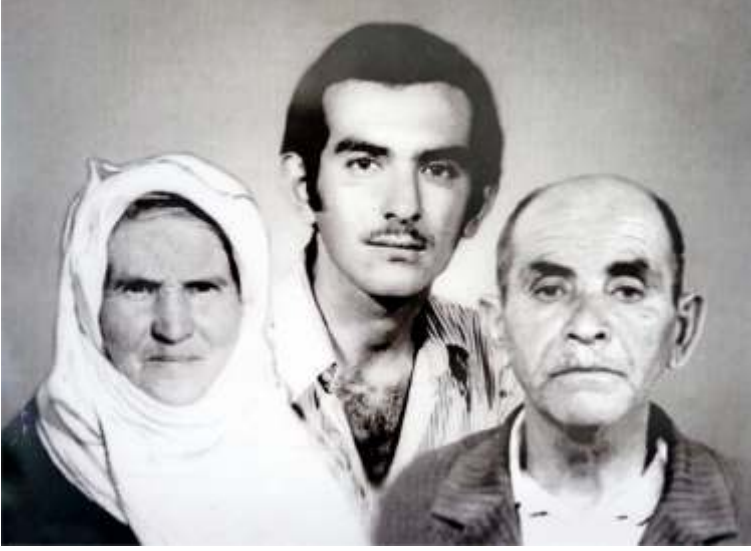
Öncelikle sizi tanıyabilir miyiz?

“1954 Karaçalı doğumluyum. Annem Ayşe, babam Mehmet Çetinkaya. Yörük, çiftçi bir ailenin çocuğuyum. 1977 yılında eşim Nursel Çetinkaya ile evlendim Mehmet, Âdem ve Ayşegül isimli 3 çocuk babasıyım. 'Tabelacı Aziz' olarak anılıyorum. Bu bana hala büyük keyif verir. Ancak yaşımızda ilerledi. Beni bu isimle tanıyan arkadaşlarımızı birer birer

kaybediyoruz. Geçenlerde; geçmişte bisikletine adını yazdığım bir çocuk beni buldu. Bisikletin eski bir fotoğrafını bana göndermiş ve 'Bu yazıyı siz yazmıştınız' dedi. Tabelacı Aziz'den bana, böyle mutlu anlar kaldı.”

Fethiye'de tabelacılık mesleğine nasıl adım attınız?

“Bazı şeylerin kader veya doğuştan bir sebebi var. Çocukken babamla çarşıya indiğim zamanlar vitrinlere değil, tabelalara bakardım. Tabelaların altında sürekli 'Ercan' ismi okurdum. 'Kim bu Ercan nasıl yapıyor' diye düşünürdüm. Bu merak beni derslerimde bile tabela eskizleri yapar hale getirmişti. Ercan Karadenizli benim manevi hocamdır. Bizzat yanında çalışmadım, kurs almadım ancak bütün yazdığı tabelaları incelemiş, yazı karakterlerine renklerine bakmışımdır. Ercan ağabeyi 4 yıl önce kaybettik. Kendisi Fethiye'nin çok özel bir kişisidir. Ailesi de Fethiye için özeldir. Tabelacılığın yanında şiir yazar. Fethiye festivallerinin düzenlenmesinde ön-

derlik yapardı. Turizme çok katkıları vardır. Kendisini rahmetle anmak istiyorum.

Eski tabelalar saç zeminler üzerine yağlı boylarla yapılırdı genellikle. Kontrplak üzerine veya bez üzerine de tabelalar yapmışızdır. Fırçanızı binlerce defa boya kutusuna daldırıyor ve bir yazı oluşturmaya çalışıyorsunuz. Genelde öncelikle dış çizgileri çizer sonra içini doldurursunuz. Harfleri renklendirirdik buda müşterilerimizi çok memnun ederdi. Gölge-ler, bombeler ve piramitler ise ustalığın bir parçasıydı.

Tabelacı olarak Fethiye'de birçok işletme, ilk kuruluş aşamasında bize gelmiştir. Bazen ortakların sandalye kapma çekişmelerine tanık olurduk. Bir işin tutup tutmayacağını, birçok insan destek vermiş olsa bile gözlemci olarak baştan hissederdik. Reklamcılık dijital ortama geçince fırça tabelalar önemini kaybetti. Bizimde aranır ve işlevsel olma imkânımız azaldı. Şuanda herşey dijital ortamda hazırlanıyor. Bir firma çok kaliteli olmasa bile dijital olarak farklı noktada gösterilebiliyor."

Eski tabelaların sokakları kattığı ahenk hakkında ne düşünüyorsunuz?

"Artık makine alabilen herkes tabela işi yapıyor. Bizim zamanımızda her mesleğin bir yazı karakteri, zemin rengi vardı. Şimdi işi tam kavrayamadan kopyala-yapıştır usulü reklamcılık yapan çok fazla insan var. Eski tabelalar hem yönlendirici, hem de sokaklarda bir ahenk oluştuyordu. El ürünüydü, ustanın ruhunu yansıtıyordu. Hala bakarım sokaklarda yürürken, beğendiğimiz tabelalarda var ancak çoğu amacına uygun değil. Zaman zaman şehirlerarası yolculuklarda eşime veya yanımdaki arkadaşşıma derim ki 'Bir trafik kazası olursa bilin ki yol kenarındaki

tabelalara baktığım içindir.' Meslek hastalığı çok farklı bir şeydir. Daha lisede okurken otostopla Denizli'ye gidip, ismini çok duyduğum bir tabelacının işlerini incelemiştim. Ekonomik olarak hiçbir zaman tatmin olmuyorsunuz ancak sevilen biri olmak çok daha farklı."

Fethiye'nin çok beğendiğiniz o zamanlar çok güzeldi dedğiniz bir dönemi var mı?

"1974 Kasım'da askere giderken liseden arkadaşım Temel Olgun bey tabelacılığa başlamıştı. Hatta bir fırçamı da ona emanet

etmiştim. Ercan ağabeyin meslekten çekilmesiyle Temel Olgun bey ve ben Aziz Çetinkaya çok uzun yıllar birlikte Fethiye'de tabelacılık yaptık. Zabıta bize tabela getirirdi. Yazardık ücret istemek aklımızdan geçmezdi. Jandarmamız aynı şekilde bizden ne istese yapar ücret istemezdi. Mutlu olurduk. Bir şehri seviyorsan onu güzelleştirmek için yapılan her şeyi bir görev addetmeniz gerekiyor.

Fethiye'nin hatırladığım ve çok sevdiğim dönemlerin de öğle uykusu saatleri olurdu. Herkes dükkânlarına çekilir dinlenir, şehirde hiçbir hırsızlık yâda başka bir olumsuzluk olmazdı. Küçük bir Fethiye idi, ancak çok

huzurlu bir yerdi. Bir şehrin ruhuna ruh katan özelliklerinden biri de tabelalarıdır. Eğer şık tabelalar varsa o şehir sıcak gelir insanlara. İş yerlerimiz küçüktü kapı üstü 50x100 santimetre tabelalar yapardık. Bu güzel ortamda uzun yıllar iş hayatımızı sürdürdük.

1972 yılında lisede öğrenciyken tabelacılığa başlamıştım. 1990 yılında folyo kesme makinası aldım ve dijital tabelacılığa adım attım. İlk dijital tabela makinası alan Hurşit beydir. Oda uzun yıllar Fethiye'de bu mesleği icra etmiş değerli bir isimdir. Bu süreç lazer kesim ve CNS makinelerinde kullanılmaya başlamasıyla reklamcı sayımız hızla arttı. Şu an Fethiye'de 60'ın üzerinde reklamcımız aktif çalışıyor. Fethiye'de artık herkesin herkesi tanıdığı Fethiye değil. Sanayisiyle turizm sektörüyle çok daha büyük bir Fethiye var."

Fethiye ticaretinin 1970'den itibaren gelişimini yakından gözlemlediniz. Eski ticarethanelerinden, ünlü işletmelerinden bahsedebilir misiniz?

"Fethiye'nin fırınları ve yazlık sinemalarından bahsetmek isterim. Fırınlar ekmek çıkarmanın yanında tepsi içinde hazırlanmış hamurların pişirildiği yerdi. Evin en küçük çocuğu

tepsiyi fırına teslim eder 1-2 saat sonra pişirme ücretini alır eve götürdü. Fırında tepsiler karışır, evin anneleri mübadeleler yapar, öyle bulunurdu. Nohutla fasulyeyle ekmeğe işaret koyardık. Fethiye'nin yazlık sinemalarını da ayrıca çok özleyorum. Telmessos Antik Tiyatro'nun hemen yanında, bir de Paspatur Çarşısı'ndaki hamamın hemen arkasında yazlık sinemalar kurulurdu. Çok büyük şenlik olurdu. Kapıda çığırtkanları olur, Erol Büyükburç, Berkant-Samanyolu plakları sinema önünde çalar, mısırcıları ve çekirdekçileri olurdu. Fethiye'de o zamanlar turizm yok. Her aile birbirini tanırdı. Kordonda her ailenin masası olurdu. Yiyecekler içecekler getirildi. Garsonlar bile herkesi tanır, sipariş almadan servis yapardı. Küçük bir Fethiye'ydi ama özlenesi bir şehirdi. İnsanlar birbirini selamlayarak yürürdü. Şimdi saatin kaç olduğunu soracak bir Fethiyeliyi arıyor gözlerimiz."

Fethiye'nin ticari ve sosyal gelişimi hakkında neler söylersiniz?

"Tabelacılık yaptığım için Fethiye'nin ticari gelişimine de saniye saniye tanık oldum. Özellikle Rafet Restoran sahibi Rafet Tuna ağabeyimiz Fethiye'de turizminin öncülerindendir. Yine tabelacı Ercan Karadenizli, Canbolat Gürbüz ağabeyimiz, Fatin Ergen bey bunlar Fethiye'nin ticari ve turistik gelişimine önderlik etmişlerdir. Festivaller düzenleniyordu. Turizmin ilk adımını onlar attılar. Seyahat acenteleri kurdular. Çok şenlikli ve katılımcılı Fethiye festivalleri düzenlediler. Işık Taban hanımefendi yazılarında sık sık hayallerindeki bir Gönül Mağazası'nı yazar. Benimde Fethiye'de unutamadığım erken yıllarda kapatılan çarşı caddesindeki Gönül Mağazası vardı. Naftalin kokan

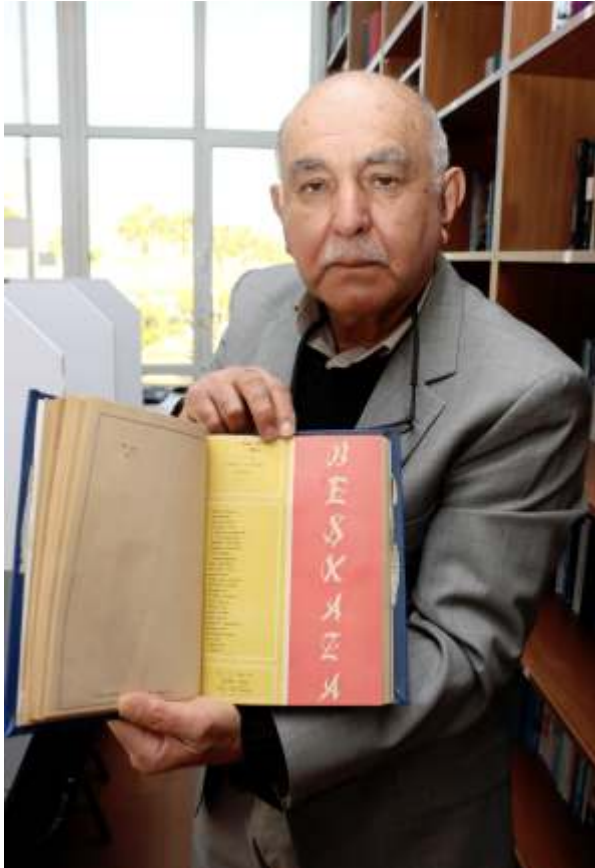

mağazayı Sami Gönül ve babası Bezmi Gönül bey, işletirlerdi. İğneden ipliğe herşey vardı. Ancak plak da satılırdı. Mağaza önündeki hoparlörden yeni gelen plaklar çalınırdı. Vitrininde bir saz, bir gitar dükkâna büyük çekicilik kazandırırdu. Hala Gönül Mağazası kapalıdır. İçinde neler olduğunu hala merak ederim.

Birçok meslek ve dükkân da kayboldu tabi. Çarşı Caddesi'nde 'Bıçakçı Osman' adlı Osman Usta'nın dükkânı vardı. Tabelacılığa heves ettiğim için 'Osman Usta bıçaklara nasıl yazı yazıyor?' diye merak etmiştim. Ortaokul yıllarımda gittim, sordum. 'Sen meraklı bir gençsin' dedi gösterdi. Meğer balmumuna bıçak bandırılıyor. Üzeri kaplanan bıçağa metal iğneyle 'Osman Usta' yazıyor. Balmumunun kazınmış olduğu yere asit dökülünce Osman Usta ismi çıkıyor. Sonra sıcak suda balmumu eritilerek bıçak hazır hale geliyor. Hala tabelası gözümün önündedir."

Kendi ticari hayatınızdan da bahseder misiniz?

"Askerden döndüğümde dükkân kirasından kurtulmak istiyordum. Köy hayatı, çiftçilik bana göre değildi. Şimdiki iş yerimin bulunduğu araziye satın aldım ve inşaata başladım. Ancak maalesef iflas yaşadım. 1990 yılıydı, yüksek faizle borç almak zorunda kaldım. Gerçekten zor zamanlardı. Okuyucularımıza bir nasihat vermem gerekirse; asla faizle bor-

ca girmeyin. Yarın sizinle de kalmaz, aileniz, çocuklarınız zarar görür. Gençliğin verdiği heyecana kapıldık ve bedelini de ağır ödedim açıkçası. Çevremde çok fazla ticaretle de uğraşan olmayınca, akıl alacak kimsemde olmamıştı açıkçası. Ancak bunlar büyük bir tecrübe ticaret hayatı açısından. Arkanızda bir ekibiniz yoksa size sahip çıkacak birileri yoksa büyük maceralara atılmamak lazım."

Tabelacılık ve sonrasında gelen sanatsal faaliyetler dışında, büyük bir ofis mobilyası mağazanız var. Bu sektöre girişiniz nasıl oldu?

"Şüphesiz tabelacılık yaptığım dönemlerde işimden çok keyif alıyordum. Ancak ticari ve ekonomik olarak bana bir katkısı da yoktu. Zaten bir avuç Fethiye, herkes tanıdık, eş dost ahabap. Şimdiki gibi kredi kartı yok. Tanıdıklarına 'hayır' diyemiyorsun. Sanatsal faaliyetin dışında ticari getirisi olan iş yapmakta gerekiyordu. Önce boya ticareti yaptım. Tabelacıyız, boyaya yakınız fakat sanayide birçok müşterim var. Yine alan gidiyor. Ticaretin zor günlerini biz yaşadık gerçekten. Şimdi kredi kartları çıktı. Herkes peşin olarak borçlu ve bankalarla muhatap oluyor. Allah'ın sevgili kuluymuşuz ki Türkiye'de ilk 5'e giren istikrarlı bir firmanın bayiliği kısmet oldu. Çocuklarıma diyorum ki 'Size bırakacağım miras mobilya mağazası'. 22 yıl geride kaldı. Ofis mobilyaları olarak İstanbul'dan Antalya Kumluca'ya kadar müşterilerimiz var. 2 oğlum mesleğin içinde ve isimleri bile markayla özdeşleşti. Geçmişte tabelacı olarak yaptığım gibi şimdi de ofis mobilyalarıyla Fethiye'nin tüm kurumlarında iş yerlerinde imzamız var aslında."

Fethiye'nin mimari değişimi hakkında ne düşünüyorsunuz?

"Bir şehrin ruhunu yansıtmak için binalar yaparsanız. Orası bir turizm şehri olur. İnsanlar Hindistan'a gidip mimari yapıları inceliyor. Ancak Fethiye'de eksik gördüğüm mimari sanatlara gerekli değerin verilmemesi. Yeni kurulan turizmle ilgili derneklerimiz var. Bir yandan Fethiye'nin kültürel arşivini tutmaya çalışıyorlar. Bu alanda sanırım benim de katkılarımla olacak. Fiziki herşey unutulur, önemli olan zihinlerde iz bırakmak. Yıllar önce Marmaris'te bir koya 'Emel Sayın'ın ismi verilmiştir. Bodrum Zeki Müren ile anılmıştır. Datça'nın Can Yücel'i var. Fethiye bu fırsatları kaçırdı. Bilinçaltında yer edecek reklam fırsatlarını maalesef kullanamadık. Ben Fethiye'yi seven veya vefa borcu olan sanatçılarımızın, hala Fethiye'de ağırlandığından bu bölgeyle özdeşleşmesinin sağlanmasından yanayım. Otellerimiz, pansiyonlarımız yılda bir kişiyi misafir etse bir daha sıra gelmez. Sanata, sanatçıya verdiğimiz değeri de daha iyi anlatmış oluruz. Önemli olan imajımız. Yoksa fuarda broşür dağıtırsınız ancak uçar gider. Broşürler sıradan bir günü anlatır. Ancak Fethiye'yi çok farklı yönleriyle kaleme alan gençlerimiz var. Onları motive edersek, nice eserler üretmeye teşvik etmiş olursunuz."

Şuan Fethiye'yi birçok farklı pencereden gözlemleme şansına sahipsiniz. 60 yıllık bir birikiminiz var. Fethiye'nin gelişimine bakarak gençlerimize ne gibi tavsiyeler verebilirsiniz?

"Açıkkası dünyayı yeniden keşfetmeye gerek yok. Fethiye'yi adeta kaybediyoruz. Bir hanım arkadaşımız var, Kayaköylü kendisi, çırpınıyor 'Kayaköyümüzü talan etmeyelim, yazık etmeyelim' diye. Kimse dinlemiyor. Kayaköy'e inerken bakıyorsunuz karşıda evler var. Yıllar yıllar önce Rumlar, 'Ovaya ev yapmayalım, birbirimizin manzarasını kapatmadan evlerimizi yamaca yapalım.' diye neden dedi acaba? Her seçimden önce imar affı çıkarırsanız, kaçak ev yapmayan insanları 'Ben enayi miyim?' düşüncesine sevk edersiniz. Fethiye gibi turizm kentlerimiz için devletimiz otorite ortaya koymalı. 3 tip mimari çıkarırsınız örneğin, 'Bunlardan birini yapmak zorundasınız' dersin. İnsanlarımız ev yapsın, oğlunu, kızını evlendirsın tabi ki. Ama belli bir mimari çizgi yakalanması lazım. Yapılaşmamız sorunlu. Yarın itfaiye geçsin, çöp arabası geçsin herşey sorun olacak. Sadece dekor olsun diye taş evler, hemen yanında ahşap evler. Bugün bize kazanç getirir. Ama yarın Fethiye'yi bulamayacağız. Bir yapı inşa ederken memleketimize zarar veriyor muyuz? Bunu düşünmemiz gerekiyor. Belediyemizin bu konuda yetkilileri yurt dışı gezileri yapmalı. Eğlence turizmi değil, öğrenme, inceleme turizmi yapılmalı. Belki yapıyorlardır, belki yapacaklardır ancak şuan bir gerçek var ki Fethiye'yi kaybediyoruz."

Son bölümde sanatsal faaliyetlerinize geçelim. Öncelikle radyo huzur nasıl oluştu? Radyoya ayrıca genel olarak sanata ilginiz nereden geliyor?

“Çok sevdiğim bir slogan ortaya konulmuştu geçen yıllarda. 'Aşk ile yapılan her iş güzeldir' diye. Memleketinizi seviyorsanız, insanlarını seviyorsanız, kendinizle barışıksanız, yaptığınız her iş güzel oluyor. Mutlu olduğumuz işleri yaptık ve hiç yorulmadık. Tabelacılık işinden, radyoya ve ofis mobilyalarına. Yörüktük, çobandık, dağda yaşıyorduk ama çocukken sanırım çok şanslıyım. İlkokula gitmeden babam bir gün bir sandıkla geldi. Yörüklerin meşhur sarı yağlığına sarılı. İçine baktık bir radyo. Evde bir telaş. Dediler bana 'Bunun içinde amcalar var konuşuyor, müzik çalıyor.' Evin çatısına bir tel çekildi. Bir telde evden dışarı topraklama için. Pil kutusu radyonun hemen yanına konuldu. O zaman bizim köyde 1-2 radyo anca vardır. O zaman Kahire radyolarının vericileri çok güçlüydü. Birde Ankara radyosu. Çocuk ruhuyla çok merak etmişim, çok etkilemişti beni. Özellikle Ankara, İzmir, Diyarbakır, Adana radyosu spikerlerinin aynı ses tonunda konuşması beni hayran bırakmıştı. Radyo merakım ilkokuldan önce başladı. O dönem radyo programları eğlenceli olduğu kadar öğreticiydi de. Ordu haberleri, çocuklara masallar, tarla dönüşü programları, sabahları günaydın, halk türküleri programları. Her yaş gurubuna göre yayınlar yapıyordu.

Sanırım 1980 yılıydı İzmir'e gitmişim. Bit Pazarı'nda bir dükkânda 1 metre yüksekliğinde 70 santimetre kalınlığında kocaman bir radyo gördüm, bangır bangır türkü söylüyor. Radyoyu görünce çizgi filmlerdeki gibi bir kıvılcım çıktı ayaklarımdan. Sahibini buldum “Amca ne bu, satılık mı?” diye sordum. Bir fiyat söyledi ancak, yanımda o kadar para

yoktu. Kordon da Tütün Bank var o zamanlar. Gittim, yazdır, para bekle. Parayı aldım döndüm. Amca dedi ki “Senden sonra bir müşteri 3 bin daha fazla verdi, seni beklettim”. Gittim eşten dosttan o parayı da buldum. Taksi çağırdım bagaja girmedi. Kartal taksi bulduk, garaja götürdüm, otobüse rica minnet soktum ve Fethiye'ye getirdim. Pikaplı, 6 tane plak çalıyor. Bir tane yetmez, ona eş lazım derken. Küçük, büyüklü 150 tane radyo oldu. Radyo merakım çok tatlı hatıraları da beraberinde getirdi. Bir gün yine İzmir'e gittim. Dediler 'Antika dükkanı yandı, orda radyo çok var.' Koştum gittim hemen. Radyolar 2'nci katta raflarda duruyor ancak, ahşap zemin tamamen yanmış. Basıyorum tamamen göçecek ama gözümde radyolar da. O isin, pasın içinden 7-8 radyo aldım. Rica minnet getirdim Fethiye'ye. 7-8 tane de radyo hediyedir. Üzerinde hediye edenlerin isimleri yazar. İşte Radyo Huzurevi bu şekilde oluştu.”

Fethiye'deki sanat çevreleriyle bağlantılarınız nereden geliyor?

“Efendim çok klasik bir laf vardır; 'Sinek pekmez satıcısını bulur' diye. Tabelacılık yıllarımdan bu yana camiamızın içindeyim. Önce Ressamlar Derneği üyesi oldum. Sonra Fethiye Güzel Sanatlar Kültür Derneği üyesi. Tabi dernekler tanışma yerleri. Bu iki dernek vasıtasıyla çevremiz genişledi ayrıca dostluklarımız gelişti. FETAV'a da Dilek Dinçer hanımın hakkını ödeyemem. 10 sene mağazamın katında sanat sergileri tertitledim. Ofis mobilyaları mağazamızın da Karaçulha'ya taşınmasından sonra Çarşı Caddesi'ndeki ofisimizi Çetinkayalar Sanat Merkezi'ne dönüştürdüm. İş ve sanatı yarı yarıya yürütmek istedim. Katın birisi hazır ofis, üst katında radyo huzurevi. Cahit Beğenç ve Recai Şahin hocamızın ismini yaşatmak üzere ayrıca bölümler oluşturduk. Çatı katında da sanatçılarımızın resim ve fotoğraflarını sergilemeleri ayrıca derste verebilmeleri için bir alan yarattık. Bodrum katı ise tamamen sergi salonu olarak dizayn edildi.

Üzülerek söylemek zorundayım ki bu dijital ortamda maalesef sanata olan ilgi her geçen gün daha çok azalmakta. İnsanlarımız her şeye cep telefonu ile görsel olarak bakmakla yetiniyor. Dokunmak, incelemek yok. Hep içime batıyor. Fethiye Belediyesi Kültür Merkezi'nde sergiler olur. Ancak resim öğretmenleri deniz kenarında doğruca okuluna gider, evine geçer. Orda bir serginin afişi

vardır. Sergi salonuna girenler çıkanlar vardır ama hiçbir resim öğretmeni, öğrencilerine tavsiyede bulunmaz, gezdirmez, sanatla ilgili bir açıklama yapmaz. Hem kendisi gelmiyor hem de önermiyor. Bu bizim yaramız. Gelişen çağda birçok duyarlı damarlarımız işlevsiz hale geldi."

Sizinle sohbet etmek bizim için büyük bir keyifti. Çok teşekkür etmek ediyorum. Son olarak okuyucularımıza mesajınız nedir?

"Son olarak buradan okuyucularımıza mesajım şu olur. Geçen gün televizyonda program izliyordum. Sunucu 'Boş çuval dik durmaz' diye bir söz söyledi. Çok hoşuma giden bir sözdü çünkü aynı şekilde düşünüyorum. Eğer bir insanın bir hobisi yok ise yaşamdan beklentisi yok ise iyilik yapmanın keyfini yaşamıyor ise sevap kazanmak için yapılan paylaşımından sevinç duymuyor ise bir çiçeğe, bir insana, en başta da kendisine sevgisi yok ise mutlu olma şansı da yoktur. Herkes, hem aile hem sosyal yaşamda paranın kendisini mutlu edeceğini düşünür. Ama tek başına bir hiçtir para. Toplumsal hayatta ise 'Kendinize yapılmasını istemediğiniz şeyi, bir başkasına yapmayın' sözü benim felsefem olmuştur. Unutmayalım hayra yapılan her iş ibadettir. Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum."

Herkes, hem aile hem sosyal yaşamda paranın kendisini mutlu edeceğini düşünür. Ama tek başına bir hiçtir para. Toplumsal hayatta ise 'Kendinize yapılmasını istemediğiniz şeyi, bir başkasına yapmayın' sözü benim felsefem olmuştur.

GEZİ

*Akdeniz'in en davetkar
şehirlerinden biri*

BARCELONA

**İspanya'nın
Madrid'den
sonra
en büyük şehri
ve özerk bölge
Katalonya'nın
başkenti...**

EZGİ KULLUKÇU

Barselonaya gidip geldikten sonra en çok akılda kalanlar şüphesiz şehrin kimliği haline gelmiş **Gaudi eserleri** ve 1860'lı yıllardan kalma, **Cerda** tarafından planlanan ızgara planlı olağanüstü şehir yerleşimi. Nitekim "Gaudi şehri Barselona", başkenti Madrid olsa da, "İspanya" denilince akla ilk gelen şehir olmayı fazlasıyla hak ediyor. Akdeniz mutfağı harika yemekleri, hareketli sokakları, sanat fışkıran gösterişli binaları ile adeta "yine gelin" diye haykırıyor.

Barselona deniz ve kültür turizmini bir arada yaşatan bir şehir. Eğer yazın giderseniz Akdeniz'in mavi derinliklerine ve sıcacık plajlarına kendinizi bırakabilirsiniz... Öte yandan her mevsim gönlünüzce alışveriş yapabilir, ünlü İspanyol lezzetlerinde kaybolabilir, daracık karakteristik gotik sokakları dolaşabilir ya da şehrin ünlü mimarisi ve sanat eserlerini hayranlıkla inceleyebilirsiniz. Şehri keşfetmenin en keyifli yolu ise yürümek... Zira 1860 yıllarında Katalan inşaat mühendisi Cerdà tarafından planlanan şehir, ızgara planlı modern bölümüyle, geniş yolları, kare

blokları ve oluklu caddeleri ile 160 yıldır ününü korumuş. Cerda, muazzam bir şehir planlamış. Öyle ki, binalar bloklar içerisinde yer alıyor. Blokların köşeleri verimliliği arttırmak için kesik yapılmış ve her blok arasındaki mesafe ulaşımı, hijyeni, gün ışığını ve kişi başına düşen hava miktarını belirli bir standardın üzerinde tutmak üzere belirlenmiş. Sokaklar cetvelle çizilmiş gibi dümdüz. Bundan etkilenmemek ne mümkün...

1860'larda Cerda'nın planladığı şehir, devamında Gaudi eserleri ile taçlanmış. Bir şehir üzerinde bu kadar etki ve iz bırakan kaç mimar vardır gerçekten? Bu yüzdendir ki, Barselona'da gezilecek yerler listesinin çok büyük kısmı Gaudi eserlerinden oluşuyor ve bu hiç de tesadüf değil. Ayrıca Barselona'da gezilecek yerlerin hemen hemen hepsine giriş ücretli. Bu ücretler de 10 Euro ile 50 Euro arasında değişiyor.

Sagrada Família

Gaudí'nin en önemli ve ünlü eseri: **Bitmeyen Kilise** de diyebiliriz!

Sagrada Família'nın yapımına 1882 yılında başlanmış ancak eserin ilk mimarı Gaudí değil. Esere başladıktan 1 sene sonra mimar istifa ediyor ve Gaudí işi eline alıyor, tasarımı komple değiştiriyor ve bir kaza sonucu yaşamını yitirdiği 1926 yılına kadar da yapıya deyim yerindeyse hayatını adıyor. İşte o günden bu yana inşaat hala devam ediyor. Bu zamana kadar bitirilememesinde, İspanya iç savaşı ve savaş sırasında orijinal planın bir kısmının tahrip olması ve bütçe kısıtlı en büyük sebep olmuş. Gaudí'nin 100. ölüm yıl dönümü olan 2026'ya kadar bitirileceği söyleniyor. Lakin bir söylentiye göre de,

kilisenin bitmemesi asıl pazarlama noktası, bu nedenle de hiçbir zaman bitirilmeyecek.

Tüm söylentiler bir yana kilisenin muhteşem ve benzersiz bir görüntüsü olduğu tartışılmaz. Her ayrıntısı iğne oyası gibi işlenmiş vitrayları gün ışığında olağanüstü bir görüntü veriyor. Barselona'nın kuzey kesiminde yer alan, 13 bin kişilik bir kapasiteye sahip, yapımı neredeyse 140 yıldır devam eden Sagrada Família, şehirdeki diğer tüm anıtların üzerinde yükselen 18 adet ince kulesi ile tüm bölgeye hakim konumda. Gaudin'in tüm eserlerinde görülen doğaya hayranlığı, şüphesiz en çok Sagrada Família'da bizi etkisi altına alıyor. Kilisenin birçok yerinde taştan oyularak yapılmış ağaçları, yaprakları, meyveleri ve birçok doğa unsurunu görmeniz mümkün...

Park Güell

Bir diğer Antoni Gaudi eserimiz ise Park Güell !!! 1900 yılında yapımına başlanmış ve inşaatı 14 yıl sürmüş olan Park Güell; renkli, neşeli görünümü ve ilginç mimarisi ile gerçeküstü güzelliğe sahip. UNESCO Dünya Mirası olan park, tıpkı Sagrada Família gibi Gaudí'nin mimari özgünlüğünü yansıtır.

Aslında parkımız halka açık bir park olarak tasarlanmamış. Barselona'nın en zengin sanayicilerinden biri olan Eusebi Güell, ünlü

mimar Gaudi'den Katalan modernizmini yansıtan 60 konutluk bir site yapmasını istemiş. Doğayı yansıtan figürleri ve canlı renkleri ile büyüleyici bir mekân olan Park Güell, başlangıçta devrim niteliğinde bir konut sitesi olarak tasarlanmış, ancak alanın ulaşım sıkıntısı ve daha birçok problemten ötürü başta inşa edilmeye başlanan yapılara hiçbir alıcı çıkmamış. Bu yüzden 60 evden sadece 2 tanesi yapılabilmiş. Sonunda da bakmışlar olacak gibi değil, halka açık etkinliklerin yapılabildiği özel bir alana dönüşmüş. Güell öldükten sonra ise mirasçıları parkı Belediye Meclisi'ne satmışlar ve Park Güell bir halk parkı olmuş. Halk Parkı dediğime bakmayın, Barselona'daki tüm Gaudi eserleri gibi girişi elbette ücretli

Parkin en ünlü ve ilgi çeken kısımları şüphesiz kırık seramiklerden yapılmış, mozaik süslü teras ve parkın girişindeki Hansel-Gratel'den fırlamış gibi gözüken yaş pasta kıvamındaki köşkler. Ayrıca bir zamanlar Gaudí'nin yaşadığı ev Gaudí müzesi olarak işletilmektedir ve ziyaret edilebilir.

Casa Mila (La Padrera)

Katalonya Meydanı'ndan yürüyerek kısa sürede ulaşabileceğiniz Casa Mila, birçoklarına göre Sagrada Familia'dan sonra Gaudi'nin en değerli 2. eseri konumunda... Gaudi bu eserinde dalgalı bir deniz ile içerisinde salınan yosunların görüntüsünü

yansıtmak istemiş. Cephe kabartmalarıyla dikkat çektiğinden, halk arasında taş ocağı manasında 'La Padrera' olarak da biliniyor. 1906-1912 yılları arasında yapımı gerçekleştirilen konut, ünlü mimar tarafından dönemin önemli iş adamlarından Pere Mila için tasarlanmış. "Casa" İspanyolca'da "ev" demek, "Mila" ise evi yaptıran kişinin "soyadı". İnşaat

süresince binayı yaptıran Mila ile binayı yapan Gaudí arasında ve Gaudí ile de belediye arasında baya bir tartışmalar yaşanıyor. Bir kolon kaldırımı işgal ediyor diye en sonunda bina standart kurallara uymasa da kültürel bir anıt gibi kabul edilip, Gaudí'nin istediği şekilde yapılıyor. Elbette buna ilişkin cezayı Mila ödüyor. Diğer pekçok Gaudi eseri gibi içeri giriş ücretli. Ama içeri girmeyecek bile olsanız, bina dışarıdan bile görülmeyi fazlası ile hak ediyor.

Casa Batllo

Bir diğer Unesco Dünya mirası listesinde olan Gaudi eserimiz Casa Batllo. Oldukça gösterişli olan eser, herhangi bir mimari emsalinden tamamen farklı olan dış cephesinde yer alan yeşil, mavi ve koyu sarı renklere sahip dekoratif seramiklerle kendini gösteriyor ve bir bakanı kendine hayran bırakıyor. Yapının pencereleri aynı Hobbit evi pencerelerini andırıyor Bu binamız da Casa Mila gibi dalgalı, ancak bunun çatısında çok sayıda süslü baca var. Casa Batllo, bugün özel bir firma tarafından müze olarak işletiliyor.

La Rambla Caddesi

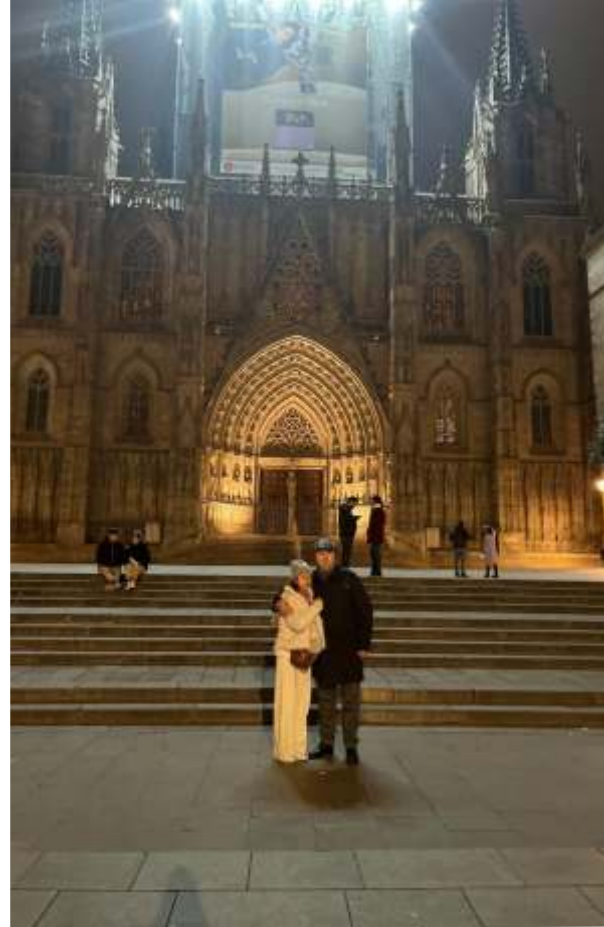
Rambla İspanyolca'da bulvar demek. Yürüyüş yapmak ve şehir ile iç içe olmak için ideal bir atmosfere sahip olan ve şehrin en popüler caddelerinden biri olan La Rambla Caddesi, Katalonya Meydanı'ndan limana kadar uzanan, yürümesi inanılmaz keyifli bir cadde. Caddenin ortasındaki alan ağaçlarla süslenmiş. Sıra sıra restoranların, hediyelik eşya dükkanlarının, sokak sanatçıların siz yürürken size eşlik ettiği caddenin iki yanında ise Barcelona'nın alâmeti farikası olarak muhteşem güzellikte, büyüleyici ve tarihi binalar gözlerinizi esir alır. Burada özellikle birçok tiyatro binası ilginizi çekecektir.

Gotik Bölgesi

Barselona'nın en eski bölgesidir. Romalılar şehri buraya kurmuştur. Barselona'da beni en çok etkileyen yerlerden biri olan Gotik Mahal-
lelerinin o daracık sokaklarında kaybolmak gibisi yoktu. Bu büyülü, trafiğin olmadığı Orta Çağ dünyasını keşfetmek için Arnavut kaldırımlı dar sokaklardan ve gizemli geçitlerden geçmek size Orta Çağda bir labirentte kalmışsınız hissi vermiyor değil. Gotik Mahal-
lesindeyseniz yolunuz muhakkak büyüleyici Barselona Katedraline çıkacaktır.

Barselona Katedrali

Barselona'nın büyüleyici Gotik Mahallesi'nde yer alan muhteşem bir Gotik kilise... Gotik Mahallesinin daracık, büyüleyici sokaklarında kaybolduğunuzda, birçok defa yolunuz bu

muhteşem katedrale çıkacaktır. Ve her defasında da katedralin önünde sizi muhakkak sokak sanatçıları karşılayacaktır. Katedral, Barcelona başpiskoposluğunun da bulunduğu dini açıdan en önemli kilisedir. Tarihi 4. ve 5. yüzyıllara kadar dayanır, ancak şu an görülen bina 13-15. yüzyıllarda inşa edilmiş.

Gotik mimarinin tüm ayrıntılarını barındıran katedral gerek iç, gerek dış tasarımıyla mutlaka görülmesi gereken eserlerden biridir. Binanın dış tasarımında kullanılan neo-gotik çizgiler şehrin ortak koruyucu azizi olan Eulàlia'ya ithaf edilmiş.

La Boqueria Pazarı

Ünü ülke sınırlarını aşan bir pazaryeri hayal edin. Öyle ki, şehirde gidilecek yerler listesine baktığınızda her seferinde ilk 5'e girmiş bir Pazar yeri Ancak bizim gibi zengin bir coğrafyadan gelenler için La Boqueria Pazarı biraz hayal kırıklığı yaratabiliyor.

Bölgede yetiştirilen taze sebze ve meyvelerin, çiftlik ürünlerinin, et-balık çeşitlerinin, tatlı ve şekerlemelerin satıldığı, pazarlamasının ga-

yet güzel yapıldığı büyük bir pazar. Pazarın kökleri bazı kaynaklara göre 1217 yılına kadar uzanıyor.

Tatmadan Gelmeyin

- Tapas
- Paella
- Churros
- Crema Catalana
- Tostada
- Sülünez

Veee tüm bunların eşlikçisi soğuk bir **Sangria...**

FETHİYE'YE
ÖZGÜ
LEZZETLER

ACI OT

Malzemeler

Acı Ot (Silcan veya Sarmaşık olarak da bilinir)
1 kuru soğan, 1/2 bardak yağ, 2-3 diş sarımsak
1/2 kg yoğurt, Tuz

Hazırlanışı

Silcanlara bıçak değdirilirse acılaşıp. Bu nedenle elle doğranır veya haşlandıktan sonra bıçakla doğranabilir. Soğan kavrulur haşlanıp doğranmış silcanlar ve tuz ilave edilip kavrulur. Sarımsaklı yoğurt ile karıştırılarak servis edilir.

BAMYA KIZARTMASI

Malzemeler

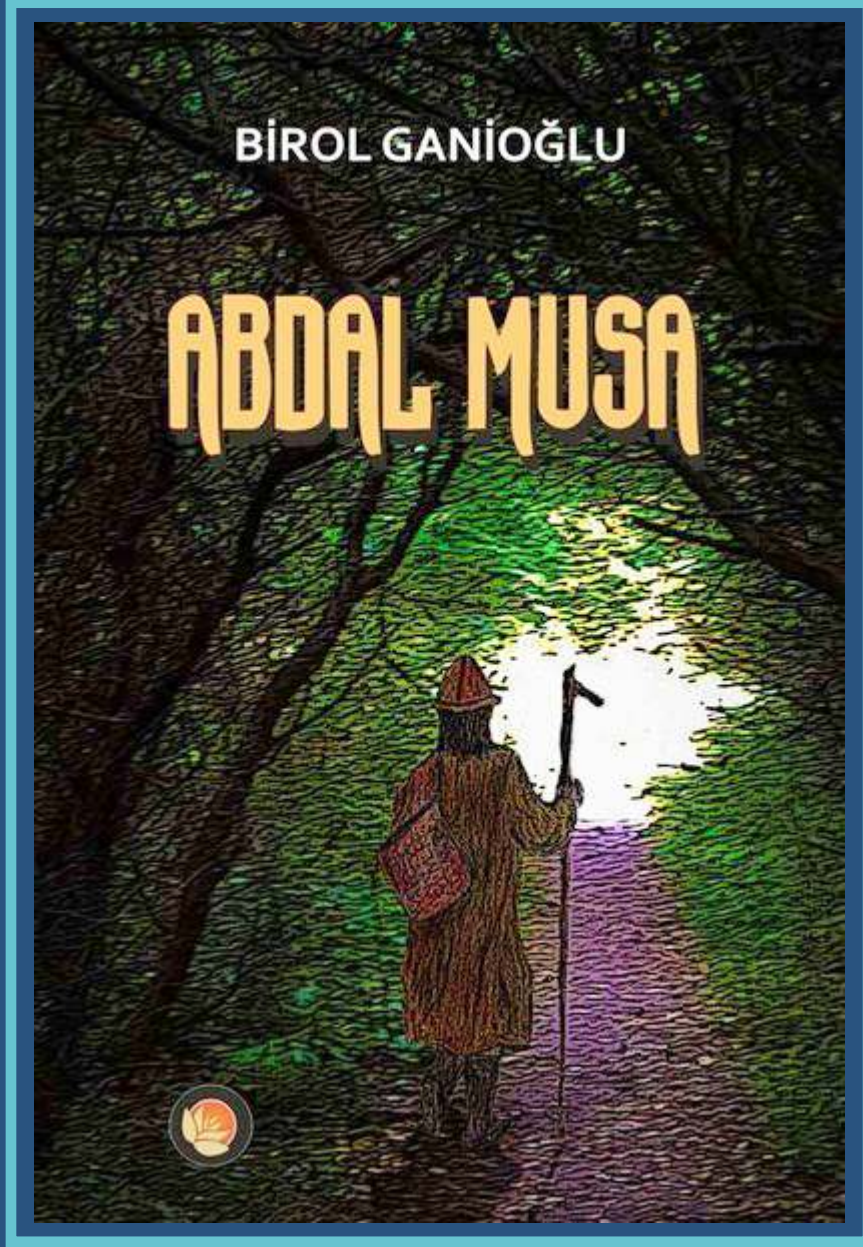
1 kg bamya, 1 bardak un, 1/2 limon suyu
2 diş sarımsak, Tuz, Kızartma yağı

Hazırlanışı

Bamya una bulanır ve kızgın yağda kızartılır. Kızartılan bamyalar tuzlanır. Aynı bir yerde kızartma yağında birkaç kaşık alıp içerisine dövülmüş sarımsak ve limon suyu ilave edilir. Hazırlanan sos kızartılan bamyanın üzerine dökülerek tatlandırılır.

KITAP

ABDAL MUSA

Telmessos Bilicisi serisinin üç kitabı Syssa Ana, Nikolas ve Apollon'dan sonra o da tarihsel gerçeklere dayanan bir başka kitabı ile karşımıza çıkıyor Birol Ganioglu: Abdal Musa.

Buhara'dan gelen kırk abdaldan biri olan Abdal Musa'nın daha çocukken seçilmesinden başlayarak Bektaşiliğin Anadolu'da nasıl yeşerdiğini okuyacaksınız bu kitapta. Okurken yaşayacaksınız da.

Birol Ganioglu yaman bir araştırmacı. Yaptığı geniş araştırmayla elde ettiklerini kendine özgü anlatım diliyle bize sunuyor. Çocuk Musa'dan Abdal Musa'ya olan yolculuğu, Bektaşiliğin dünya ve 'can'lara bakışını görecek, Bektaşî törenlerinde çevreye serilen on iki posttan on birincisine neden Ayakçı Şah Abdal Musa Sultan Postu dendiğini anlayacaksınız. Abdal Musa ile kâh çıkacaksınız gökyüzüne, seyredeceksiniz âlemi kâh ineceksiniz yeryüzüne, seyredecek âlem sizi.

Çalış Plajı

fethiye kariyer.com

www.fethiye kariyer.com

**Bu sitede
iş var!**

DESTEK HATTI

0530 954 10 70

0252 612 84 81

Fethiye Güç Birliği

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası iştirakidir